

Atatürkorganize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

TEMMUZ
2021

SAYI 187

YARINLAR İÇİN YEŞİL MUTABAKAT

TCMB
ENFLASYON
TAHMİNİNİ
YÜKSELTİ

EKONOMİNİN
YÜKÜNÜ
ÇEKEN
SEKTÖRLER

UĞURTAŞ:
KOBI'LERİ
TAKDİR
ETMELİYİZ

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

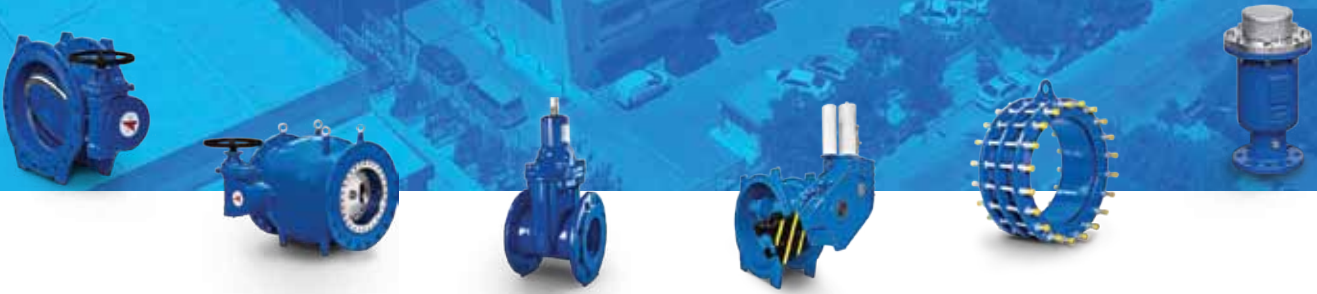

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

VANA SEKTÖRÜNÜN ÖNCÜSÜ REKOR YATIRIMLA DAHA DA GÜÇLÜ

16 milyon Euro'luk yatırım ile imalat tesislerimizi bir araya getirecek Project Pearl, üretim kapasitemizi %100 arttıracak, yenilenen makine parkuru ile üretimde verimlilik ve kaliteyi üst seviyeye çıkaracak.

su kadar güçlü

www.oz-kan.com.tr
Hawle Avusturya Grubu kuruluşudur.

Aynı sıkıntıları defalarca neden yaşıyoruz?

**Hilmi
UĞURTAŞ**

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli Sanayici Dostlarım; Covid-19 vakalarında artan rakamlarla yaşanan Kurban Bayramı'nın etkilerini görmeye başladık. Günlük hasta sayımızı 5 binin altına nasıl çekeriz derken, hızla 25 bine yaklaştık. Ekonomide son 30 yılda yaşadığımız gibi bu salgında da yaşadığımız zorlukları, sıkıntıları o kadar çabuk hafızamızdan atıyoruz ki; sürekli bilinci ve ona uygun doğru davranışı yaratma aşamasına gelemiyoruz. Aynı şeyleri defalarca yaşamaya devam ediyoruz.

Pandemi rakamları da döviz, enflasyon, faiz, finansal enstrümanların getirileri gibi bir iniyor hemen sokaklara çıkıyoruz, ama davranışlarımızı kontrol edemediğimiz için rakamlar artınca, bu sefer de sokağa ineni tekrar içeriye sokmak için çareler düşünüyoruz.

Ülkemizdeki pek çok önemli konuda olduğu

gibi aşı olma hususunda da toplumsal mutabakatı sağlayamadık. Kimi istemeyen olmaz, kimi şu yaş altı olmaz, iki olsun, üç olsun derken milyonlarca insan aşısız aramızda dolaşmaya devam ediyor. Aşı markalarını bile sosyal medyada tartışma konusu haline getirdik. Çin işi mi, Alman işi mi, diye tartışmaya devam ediyoruz.

Geçenlerde 2019 yılına ait bir istikrar ölçümleme çalışması gözüme çarptı: **Ülkeler adına istikrar parametresini pek çok olgu ve veriyi dikkate alarak hesaplayan bu çalışmada 204 ülke arasında Türkiye'yi 174. sırada görünce, her konuda ne denli değişken bir yaşam sürecimiz olduğumuzu bir kez daha anladım.** Türkiye'de en büyük sorunumuz öngörülerde başarısızlığımız sanırım. TCMB bile neredeyse her ay enflasyon hedefini değiştiriyor.

Aynı durum, para politikalarımızda da var. Anlık, aceleci ya da kamuoyunu kısa süreli memnun etmek için kararlar alıyoruz ama bu kararlar neticesinde enflasyonla, faizle savaşımız gittikçe daha da zorlaşıyor. Hatalardan dönmeye çalıştığımızda ise mikro ve makro ekonomik gerçekler ne yazık ki buna izin vermiyor. Yanlıştan dönmenin de ciddi bir maliyeti oluyor.

Finansal politikalarda da yurt içindeki beklenti ve ortama bakıyoruz, yurt dışında yaşanan kısa vadeli gelişmelere bakıyoruz; ABD, Rusya, Çin, Almanya, Birleşik Krallık gibi kilit ülkelerin aldıkları pozisyona göre fikirler, politikalar üretiyoruz. Ancak bazen sadece bir ay içinde rüzgarların yönü değiştiğinde yelkenimizi nereye çevireceğimiz hususunda kararsız kalıyoruz.

Aynı öngörü ve güven problemlerini; sağlık, eğitim, hukuk gibi temel alanlarda neredeyse yıllara göre değişen uygulamalar ile yaşıyoruz.

Sanayimize ve genel ekonomik duruma dair düşüncelerimi paylaşmaya, Şeref Oğuz'un Dünya Gazetesi'nde yayınlanan köşe yazısının başlığını sizlerle paylaşarak başlamak istedim. Oğuz diyor ki: *"Ekonomide yüksek övgü risklidir, size sıcak para getirir ama o parayı yatırıma dön-*

düremezseniz, gün gelir sizi yakar. Ekonomide yüksek eleştiri de risklidir. Limitleri aşan eleştiri var olan değerlerinizi de aşağıya çeker. Bu durum; enflasyon, faiz gibi konularda sizi zorladıkça, fırsat sermayesi olanlara değerlerinizi ele geçirmek için uygun ortamı oluşturur.”

Bizler, sanayiciler olarak uzun yıllardır hiçbir zaman piyasa gerçeklerine dayanmayan övgü ya da yergi içine girmedik. Ekonominin gerçekleri ne ise, ulusal ve küresel ekonominin nereye gittiğine inanıyorsak onları söyledik, yazdık. Gün geldi bizi umutlandıran şeyler oldu, gün geldi bizleri kötümserliğe iten şeyler oldu. Bu nedenle sanayicilerin sürekli iyimser ya da sürekli kötümser olmalarını beklemek sadece siyasi bir beklentidir.

Sektörlerin ve sektörler içindeki firmaların yapılanma şekillerini, üretim güçlerini kısaca boyutlarını; piyasa şartları, arz-talep dengesi, o sektörün ya da o firmanın sahip olduğu sermaye, teknoloji, insan kaynağı gibi değerleri şekillendirir. Sanayi 2.0 ile başlayan elektrik ve makine kullanımı ile dünya ekonomisi uzun yıllar ölçek ekonomisini yaşadı. Daha fazla üretmenin, daha çok kazandırdığı, rekabetin düşük olduğu piyasalarda, üretimi gerçekleştirenlerin güçlü olduğu dönemlerdi. Türkiye’de ölçek ekonomisi de uzun yıllar boyunca sektöre göre, firmasına göre tartışıldı. Ancak, Türkiye’de sermaye kısıtları ölçek ekonomisine geçebilecek olan kuruluş sayısının sınırlı kalmasına neden oldu.

KOBİ’leri takdir etmelisiniz

Bugün sanayideki firmalarda KOBİ yapılanmasının neredeyse yüzde 99’unu kapsadığını görmekteyiz.

Türkiye’de sanayinin bir önceki yılını değerlendirirken kullandığımız en ciddi çalışmalardan biri İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye’nin ilk ve ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (BSK) listeleridir. Daha önce açıklanan ilk 500 BSK’yı değerlendirmiştik. Temmuz ayı başında İkinci 500 BSK listesi de açıklandı. Bazı detay verileri sizlerle değerlendirmeden önce, baştan şunu söylemeliyim ki; KOBİ’lerimizin salgın yılı olan 2020’yi pek çok konuda büyük

ölçekli sanayi kuruluşlarından daha iyi yönettiklerini görüyoruz.

Verilere baktığımızda; üretimden net satışlarda reel artışın yüzde 6 olduğunu görüyoruz. Satış karlılığından aktif karlılığa, faaliyet karlarından FAVÖK performansına kadar birçok karlılık göstergesinde ilk 500’den daha iyi olduklarını gördük.

Faaliyet kârları 2019’da 9,4 iken 2020’de 13,1’e çıkmış. Bu noktada kambiyo işlemlerinin aynen 2019’da olduğu gibi 2020’de de karlılığı düşürdüğünü görmekteyiz. Tıkanan ulusal piyasaların belirli dönemlerde emtia fiyatlarında yarattığı düşüşler, kredi kanallarının çeşitlenmesi ve daha elverişli koşulların sağlanması gibi dış etkenlerin yanında, bu firmalarımızın operasyonel disiplinlerini sağlam tutarak, maliyetlerini sınırlı tutmakta başarılı oldukları görünmekte. Ayrıca, 2019’da yüzde 47,5 olan finansman giderlerinin faaliyet karlılığına oranı, 2020’de 32,5’a gerilemiştir. Bu durum özkaynaklarında da yüzde 22’ye varan bir artış yaratmıştır.

İSO ilk 500’de ihracat kaybı yaşanırken, ikinci 500’de küçüğe olsa yüzde 1,2 gibi bir artış dikkat çekicidir. İstihdamda da yüzde 4,6’lık artış ile ilk 500’den daha iyi bir performans ortaya koymuşlardır. İhracatı değerlendirirken 2020 yılında Türkiye ihracatı yüzde 6,2 gerilerken, sanayi ihracatında bu düşüşün yüzde 6,6’ya vardığını görüyoruz. İlk 500’e baktığımızda ihracat kaybı yüzde 12,8 ile Türkiye genelini ve sanayi sektörünün gerisinde kalırken, ikinci 500’deki göreceli de olsa bu küçük büyüme önemlidir. Ancak KOBİ’lerin bu rakamlarına olumlu bakarak moral yaratmaya çalışsak da; 2019 yılı ihracatına göre sadece 0,5 puan artış olması, tüm gayretlere rağmen **2020 yılının kayıp yıl olmasını engelleyememiştir.**

2020 yılında ikinci 500’deki bilanço büyümesi yüzde 28,9 olurken, bu büyümenin kaynağına baktığımızda artan özkaynakları görmemizin yanında yüzde 33,5 artan borç pozisyonu dikkat çekicidir. Salgınla birlikte düşük faizli ve orta vadeli kredi destek paketleri borçlanmayı da teşvik etmiştir. Burada değerlendirilmesi gereken konu, bu borçlanmanın nerelerde

kullanıldığıdır.

KOBİ'lerin salgın yılında gösterdikleri yönetim becerileri, hızlı ve esnek davranabilmeleri takdiri hak etmektedir. Ancak, dönen ve duran varlıkların dağılımı, kaynak yapısı, alacak ve borç portföylerindeki döviz pozisyonları ve bizim çok

dikkat ettiğimiz Ar-Ge istek ve kapasitelerinde sorunlar devam etmektedir. Ar-Ge pozisyonuna olumlu bakarsak; 2020 yılında orta-yüksek ve yüksek teknoloji payının yüzde 3,1 artarak, yüzde 29,5'a geldiğini görüyoruz.

Madalyonun diğer yüzüne bakarsak ise; düşük teknolojinin yüzde 46,4'e, düşük-orta teknolojinin ise yüzde 24,1 paya sahip olmaya devam ettiğini görürüz. Türkiye'nin dolar cinsinden "kg" ihracat değeri 1,5 dolar çitasını bir türlü aşamamaktadır. Buna rağmen 5. ve 6. bölgelere verilen teşviklerin düşük teknoloji, kolay üretim yatırımlarına gittiğini de bir kez daha vurgulamamız doğru olacaktır.

Bu rakamlar arasında "Devreden KDV" oranları gözümüze batmaktadır. İlk 500'de bu oran yüzde 14,3 artış ile 12,4 milyar TL'ye varmışken, ikinci 500'de de bu oran yüzde 31 artışla 2,5 milyar TL olmuştur. Bu rakamların çok ciddi finansman yükü olduğunu artık herkes görmelidir.

Sanayicinin morali, onun üretim ve yatırım yapması için en önemli güç kaynağıdır. TÜRK-KONFED yaptığı bir araştırmada katılımcıların yüzde 56,2'sinin yatırıma istekli olduğunu, yüzde 43,8'inin ise yatırım ortamının iyileşmemesi,

Anlık, aceleci ya da kamuoyunu kısa süreli memnun etmek için kararlar alıyoruz ama bu kararlar neticesinde enflasyonla, faizle savaşıyoruz gittikçe daha da zorlaşıyor.

kredi/vade koşulları gibi nedenlerle yatırım yapmayacaklarını söylemeleri dikkat çekicidir. Dikkat çekici bir başka görünüm de yatırım için hukuk sisteminin acil bir reforma ihtiyacı olduğunun artık daha çok dile getirilmesidir.

Hammadde fiyatlarındaki artış, tahsilat

zorlukları ve alacak vadelerinin uzaması, kredi darlığı, tedariklerde süre ve maliyet olarak yaşanan sıkıntılar gibi sorunlar devam etmektedir. Kimi sanayicimiz 'ne yapıp, edip maliyetlerimizi azaltmalıyız' derken; bazıları da müşteri seçiciliği ile üretim-finance pozisyonlarını daha güvenli hale getireceklerini, dijitalleşmeye çalışacaklarını söylemektedir. Önemli sayıda işletme de bekle-gör politikasını seçmiştir. "Küçüleceğim" ya da "tasfiyeye gitmekten korkuyorum" diyenlerin de varlığı üzücüdür. Sizlere tüm bu tespit ve verilerin Türkiye gündeminde hangi sıradan olduğunu sormak isterim... Üretim, istihdam, büyüme, maliyetler gibi bizlerin konuları; örneğin, 'Afgan göçmenlerin Türkiye'ye akını' haberlerinin ne kadar gerisinde?

Olimpiyatlardaki başarı ile morallerimizi güçlendirmek, ülkenin güvenliğini artırmak istiyoruz. Savunma sanayisindeki özel projelerimiz ile gücümüzü pekiştirmek, düşmanlarımızı tedirgin etmek istiyoruz.

Oysa unutulmuş şey, bu ülkenin ve insanının tüm umut ve beklentilerinin kaynağı olan ekonomidir. Ekonomin güçlüyse madalyalar da gelir, ülkemize yönelik tehditler de azalır. Unutulmaması gereken gerçek budur.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Hüseyin DOĞAN
YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabirler
Meryem Fulya YAZICIOĞLU
Bestenigar PEKER
YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00
E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Çamdibi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

GİMAS

GİRGİN MAKİNA İMALAT MONTAJ & MÜHENDİSLİK SAN. TİC. A.Ş.

5 Şubat 1976 tarihinde çelik konstrüksiyon ve basınçlı kap imalatı yapma amaçlı kurulmuş olan GİMAS Girgin Makina İmalat Montaj ve Mühendislik San. Tic. A.Ş. bugün dünyadaki tüm lokasyonlara makine, maden, çimento, yenilenebilir enerji, termik ve nükleer sektörlerde yaptığı onlarca değişik parça ve nihai ürün ile ülkesine, bulunduğu bölgeye ve çalışanlarına sorumluluğunu en iyi şekilde yapan bir sanayi kuruluşu haline gelmiştir.

İlk olarak 4.000 m² alanda faaliyetlerini sürdürmeye başlayan firma, günümüze geldiğimizde ise: İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde beş bina ve Menemen'de ki bir bina olmak üzere toplamda; 28.000 m² kapalı ve toplam alanı 52.000 m² olan Fabrika, fabrika dışında 18.000 m² depolama alanı ile GİMAS imalatlarına devam etmektedir.

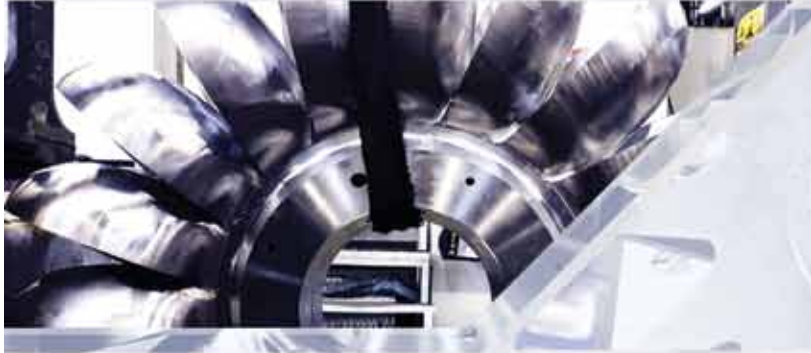

ÇİMENTO

Çimento endüstrisine ait Kırıcı, Apron Feeder, Fırın, Toz Toplama Üniteleri, Dik Değirmenler (Vertical Mills), Dinamik Seperatörler (Classifier), Filtreler gibi ekipmanları imalatında 40 yıla yakın bir deneyimi vardır.

ENERJİ

Rüzgar endüstrisinde jeneratör parçasına ait Rotor, Stator ve bağlantı kolları, hidro elektrik santrallerinde her bir tipe ait (Francis, Pelton, Kaplan) Emme borusu, Salyangoz, Jeneratör parçaları, Distribütör parçaları, Nozul, hareketli ve sabit kanatlar gibi her türlü parçaların imalatları ve montajları yapılmaktadır.

Çimento, Petrokimya, Enerji ve Maden Sektörlerine özgü üretilen parçaların zamanında, kaliteli ve rekabetçi fiyatlarla üretilmesini sağlamak Gimas Girgin Makina için ana stratejiyi oluşturmaktadır.

☎ 0 (232) 376 73 77 | ✉ info@gimas.gen.tr | 🌐 www.gimas.gen.tr

📍 Atatürk Organize San.Bölgesi, 10008. Sk. No:6 Çiğli / İzmir

10 Yarınlar için yeşil mutabakat

- 10 Yarınlar için yeşil mutabakat
- 16 Yeşil dönüşüm olmazsa
2030'da 145 milyar TL kaybederiz
- 18 Ekonomik göstergeler
- 23 TCMB enflasyon tahminini yükseltti
- 24 Ekonomideki gelişmeler
nasıl yorumlandı?
- 28 Türkiye'nin yükünü çeken sektörler
- 30 Alanında dünya devi,
hedefi ülkenin başarılı geleceği
- 37 ISO ikinci 500'de 11 İAOSB firması yer aldı
- 38 Hukukumuzda haksız rekabet
hükümlerinin amacı ve işlevi
- 40 Hammadde tedarik sorunu
sektörün "kimyasını" bozdu
- 42 Bilginin tarihsel yolculuğu

- 46 Kadının işgücüne katılımı
dünya ortalamasının altında
- 53 Müziğin komutanı: Muhittin Yıldız
- 56 Dünyanın en büyük satranç
koleksiyonunun sahibi Akın Gökyay
- 62 Derimiz ve güneş
- 64 20 gramlık organın başımıza açtıkları
- 68 İklim Yasası
- 70 Avrupa'nın en 'yenilikçi'
eski kenti: Augsburg
- 74 Basında İAOSB
- 76 Mutfakta bir iş kadını: Selin Aydın

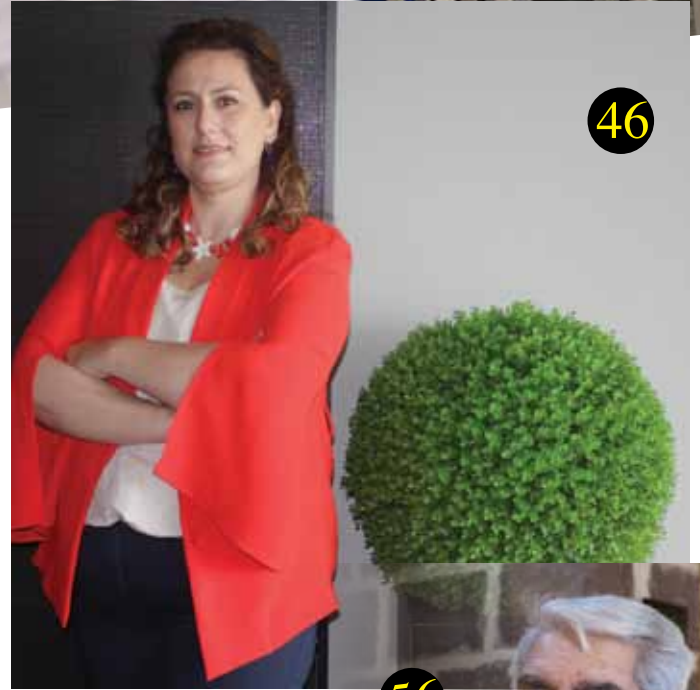

28

30

46

40

53

56

Uğurtaş, AB Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı değerlendirdi

YARINLAR İÇİN YEŞİL MUTABAKAT

İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Uğurtaş, doğa ve çevre ile barışık bir dünya kurmanın; sadece ekonomik anlamda değil dünyanın yaşaması ve gelecek nesillere yaşam alanı olması için de üstümüze büyük görevler düştüğünü vurguladı.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (İAOSB) Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Organize Sanayi Bölgeleri Derneği (OSBDER) Başkanı Hilmi Uğurtaş, Türkiye sanayisinin gündemine giren ve bir hayli zorlu bir süreç olan "AB Yeşil Mutabakat" Eylem Planı'nı değerlendirdi.

Uğurtaş, planın bütününe bakıldığında, Türkiye'nin dış ticaretinin yarısından fazlasını gerçekleştirdiği AB ile bu alışverişin devam etmesi için söz konusu mutabakata uyulması gibi bir şansımızın olmadığını vurgulayarak, bunu başarabilmek için önce kamusal ve sektörel alanda ciddi ve güçlü bir iradeye, sonra da yeterli bir finansman yapılmasına ihtiyacımızın olduğunu söyledi. Ayrıca bu geçiş ve değişim döneminde gerekli teknolojik ve bilimsel çalışmaları gerçekleştirecek insan kaynağının da hazır olması gerektiğine dikkat çeken Uğurtaş, sanayinin toplandığı OSB'lerin, bu hususlarda kendi öz değeren-

dirmelerini hızla yaparak, harekete geçmeleri gerektiğini vurguladı.

Bu konuya yönelik olarak İAOSB tarafından çalışmalarına başlanan İleri Arıtma tesisi çalışmasını örnek gösteren Uğurtaş, "Belki bugün AB tarafından önümüze gelen bu şartların, yaşanan pandeminin ekonomide ve sosyal yaşamda yarattığı travmalar nedeni ile çok kısa sürede küresel bir talep hareketine döndüğünü görmek şaşırtıcı olmayacaktır. Yaşam prensiplerimizden üretim süreçlerimize kadar her adımı etkileyecek olan bu dönemde, yarınımızı feda etmemek için bugün gereğini yapmak zorundayız" dedi.

Doğa ve çevre ile barışık bir dünya kurmanın, sadece ekonomik anlamda değil, aynı zamanda dünyanın yaşaması ve gelecek nesillere yaşam alanı olması için de üstümüze büyük görevler düştüğünü vurgulayan Uğurtaş, "Bu alanlarda kamu ve reel sektörün ihtiyaçlarını hızla tespit ederek, başta uzun vadeli

Avrupa Yeşil Mutabakatı nedir?

İklim ve çevre ile ilgili zorluklarla mücadelede daha önce verilen taahhütlerin daha geniş ve daha etkin bir biçimde yeniden düzenlenerek bir yol haritası haline getirilmesi ve uygulanmasıdır.

İmzalanma tarihi: 11 Aralık 2019

ve uygun şartlarda finansman enstrümanları ile bu çalışmaları teşvik etmeye ve destek olmaya hızla başlamalıyız. Hepimizin bildiği gibi pandemi sonrasında küresel piyasalarda kartlar yeniden dağıtılacak, dış ticaret yeniden şekillenecektir. Eğer “yeşil mutabakat” gibi önümüze çıkan değişim ve yenilikleri ne kadar çabuk gerçekleştirir ve adapte olursak, başta AB olmak üzere dünya piyasalarındaki payımızı, yerimizi ve gücümüzü o denli artırabiliriz. Önümüzde koşanlar varsa onları yakalamak ve geçmek sadece bizim elimizde. Yapılacak çalışmaların ekonomin ötesinde; insan yaşamının sürmesi, dünyanın iklimsel kaoslardan kurtulması için gerekli olduğunu herkes kabul etmelidir” ifadesinde bulundu.

Bu mutabakat neden bu dönemde önümüze geldi?

21. yüzyıl dijital dünyayı ve yeşil dönüşümü küresel gündemin merkezi haline getirdi. Nüfusun artması, üretim ve tüketim faaliyetlerinin nüfusa ve teknoloji ile değişen alışkanlıklara bağımlı olarak yükselmesi, artan nüfusun yaşamlarını sürdürme davranışları ile doğaya verdikleri

zarar ve tüm bunların sonrasında pek çok nedenin birleşmesi neticesinde ortaya çıkan iklim değişiklikleri dünya için tehdit haline gelmiştir.

İklim politikaları ile ekonomik döngünün getirdiği şartların pek çok alanda kesişmesi neticesinde iklim ve çevre için verilmesi gereken mücadelenin en önemli alanlarından biri de ekonomi oldu.

Yaşanan küresel salgında kazanılan tecrübeler, mutabakatın imzalandığı tarihten bugüne kadar AB’nin kendi içindeki çeşitli planlamalar, çalışma grupları ve mevzuat değişiklikleri ile devam eden bu sürecin AB ile bağı olan her ülkenin önüne hızla ve güçlü bir

biçimde gelmesine neden oldu.

Bu mutabakat AB içinde ilk şekillendiğinde, 2050 yılında iklim-nötr kıta olma hedefi konuldu.

Bunu gerçekleştirirken de sanayisinin dönüşümünü ve yeni büyüme stratejisinin detaylarını oluşturmaya başladılar.

İşte bu noktada eğer bir ülkenin AB ile

Hilmi Uğuraş: “Yeşil Mutabakat gibi değişim ve yenilikleri ne kadar çabuk gerçekleştireceksek, başta Avrupa Birliği olmak üzere dünya piyasalarındaki payımızı, yerimizi, gücümüzü o denli artırabiliriz.”

Sürdürülebilir büyüme ve katma değeri yüksek ürünlerin imalatı ile ihracatını hedefleyen Türkiye, sanayide yeşil ve dögüsel üretimi destekleyip emisyon azaltılmasını sağlayacak projeleri öne çıkarmalı...

ekonomik bir bağı varsa, AB'nin belirlediği bu dönüşüme adapte olması beklenmektedir. Bunu başaramayan ülkelerin AB ile ekonomik bir iletişim ve etkileşim içinde olma şansı kalmayacak.

Ayrıca 2015 yılında Birleşmiş Milletler'de Türkiye'nin de dahil olduğu 193 ülkenin oy birliği ile mutabık kaldığı, "2030 sürdürülebilir kalkınma" amacıyla, insanlığın refah ve esenliğinin artırılmasının önemi, yaşanan küresel salgının verdiği acılarla da olsa çok daha iyi anlaşıldı.

İnsanlık bugün küresel çapta iklim kaynaklı zararlarla karşı karşıyadır. Ekonomi, küresel ticaret, sağlık, göç, güvenlik gibi sorunlar artık küresel sorunlar haline geldi.

Bu mutabakata uymak neden bu kadar önemli?

Türkiye, ortaya çıkan bu duruma istinaden ekonomisi ve sanayisinde yeşil dönüşümü sağlamak, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyüme tesis etmek ve en önemlisi AB ile uluslararası ekonomik entegrasyonunu koru-

mak maksadı ile kendi Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı oluşturmak zorunda kaldı.

Bu planın bugünlerde gündemde ön sıralarda olmasının nedeni ise, bu entegrasyonu en hızlı bir biçimde gerçekleştirerek, AB pazarında rekabet gücümüzün artırılmasıdır. Çünkü AB pazarındaki rakiplerimizin bazıları bu konularda bizden hızlı koşmakta.

Türkiye ne yapıyor? Ne durumda?

Türkiye, 2021-2023 yıllarını kapsayan ve büyüme başlığı altında açıkladığı yeni ekonomik programında sürdürülebilir büyüme ve katma değeri yüksek ürünlerin imalatı ve ihracatını hedefledi.

Bu hedeflerin başarılması ile cari işlemler dengesinin Türkiye lehine gelişmesi için var olan Türkiye-AB Gümrük Birliği Anlaşması'na istinaden Avrupa'ya ihracatımız mücadelede temel hedef alanımız olacak.

Bu mücadele içine girebilmek ve başarılı olmak için Avrupa Yeşil Mutabakatı'na adapte olmamız şart.

Bu nedenle bakanlıklar kendi içlerinde çeşitli çalışmalar yapıyorlar.

12 Mart 2021'de açıklanan Ekonomi Reformları Paketinde sanayide yeşil dönüşümün desteklenmesi için;

- Yeşil organize sanayi bölgelerinin hayata geçirilmesi,
- Ar-Ge destekleri ile yeşil üretim için gere-

ken teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaşmasının sağlanması,

- Yeşil finansman kaynaklarının sağlanarak ve güçlendirilerek ekosistemin oluşturulması,

- Başta akıllı taşıma gibi alanlarda sağlanacak teknolojik gelişmeler ile ciddi bir lojistik güç ve avantaj sağlanması gibi konular planlara alındı.

- Ticaret Bakanlığı'nca yeni ürün, yeni pazar, yeni ihracatçı, küresel tedarik zincirlerinden daha çok pay alınması gibi alanlarda diğer ülkelerle ikili, üçlü ya da çoklu iş birliklerinin sağlanmasına gayret ediliyor.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca uygulanmakta olan 2023 sanayi ve teknoloji stratejisinin içinde bulunan "dijital dönüşüm ve sanayi hamlesi" bölümünün içinde;

1. Yeşil üretim yaklaşımının sanayi politikaları içinde güçlü bir biçimde yer alması,

2. Sanayi üretiminin çevreye verebileceği olumsuz etkilerin azaltılması maksadı ile OSB'lerdeki altyapı ve işletmelerde teknoloji yoğunluklu modernizasyona sahip, temiz üretime dayalı yeni yatırımların desteklenmesi,

3. Döngüsel ekonomi kapsamında, "ekonomik değerli atık izleme sistemleri" kurulması için sanayi sicil sisteminin geliştirilmesi,

4. Endüstriyel simbiyoz alanlarının artırılması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile iş birliği yapılması,

5. Bu yenilik faaliyetleri içinde istihdam yaratılması,

6. Çevre katkı payı gelirlerinin sanayicilerin çevre koruma ve atık yönetimi sistem ve uy-

gulamalarının geliştirilmesine yönelik yatırımların finansmanında kullanılması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile iş birliği yapılması gibi hususlar bulunuyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı da ulusal enerji verimliliği eylem planı dahilinde ulusal enerji verimliliği finansman mekanizması oluşturma gayreti içinde.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından da Akıllı Ulaşım Sistemleri Stratejisi Belgesi ve eylem planı oluşturularak, çevreci ve akıllı bir ulaşım sistemi ile sektörden kaynaklanan emisyonların azaltılması hedefleniyor.

Ayrıca, akıllı sistemlerin sağlayacağı zaman ve maliyet avantajları da rekabet gücümüzü artırıcı etki yapacak.

EYLEM PLANI'NDA NELER VAR?

Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri

AB, Sınırdaki Karbon Düzenlemesini (SKD) faaliyete sokmaya çalışıyor. Temel amaç, seçilen sektörlerde ithalat fiyatının eşyanın karbon içeriği dikkate alınarak belirlenmesinde, SKD mekanizmasının kullanılmasıdır. Bu sektörler bugün için demir-çelik, çimento, alüminyum, elektrik ve gübre olarak görülüyor.

Bunların yanında ileride SKD'ye tabi olabilecek imalat sanayi sektörlerinde sera gazı salınımının azaltılması içinde çalışmalar yapılacaktır. Türkiye de bu sektörleri tespit ederek, ön çalışmalara başlamalı.

Sera gazı salınımlarını azaltmak için de etkin bir karbon fiyatlandırma mekaniz-

Yeşil finansman

Yeşil dönüşümü desteklemek için ihtiyaçların belirlenmesi ve uluslararası kaynakların kullanılmasına destek verilebileceği gibi ulusal destek mekanizmalarının da oluşturulması gerekir.

Yeşil yatırım ile ekonomik faaliyetlerin çevreyle uyumlu olduğu, iklim değişikliği ile mücadele edebildiği, kısaca; sürdürülebilir olduğunu tanımlayacak ortak bir dil ve değerlendirme ölçütü (taksonomi) oluşturulmalıdır bu bir tür kredi derecelendirme gibi düşünülebilir.

masının oluşturulması çok önemli.

Türkiye’de ayrıca belgelendirme ve raporlama sistemlerinin geliştirilmesi gerekli.

Yeşil ve döngüsel bir ekonomi

- Öncelikli sektörler belirlenmeli detaylı etki ihtiyaç analizleri yapılmalı,
- Yeşil OSB ve Yeşil Endüstri Bölgeleri sertifikasyon sistemi geliştirilmeli,
- Gerekli teknolojik altyapı için tüm paydaşların katılacağı yol haritası ve sektörel Ar-Ge çalışmaları belirlenmeli,
- Ülkemizde yaşam döngüsü değerlendirme sistemi kurulmalıdır.

AB tarafından yenilenen, güncellenen ya da eklenen mevzuat çok sıkı takip edilmelidir. Sürdürülebilir kalkınmanın en önemli unsurlarından biri “su” dur. Artırılmış atık suların yeniden kullanımı, su kaynaklarının verimli kullanımı, “su ayak izi” değerlendirilmesi ile suyun verimli ve adil kullanımının sağlanması gerekir. Ayrıca su tüketimi fazla olan sektörlerin temiz üretim mevzuatlarının yenilenerek, temiz üretime yönelik farkındalık artırılmalı, eğitim verilmelidir.

Sanayide yeşil ve döngüsel üretime ve emisyon azaltılmasına katkıda bulunacak faaliyetlere ve projelere uluslararası finans kaynaklarının bulunması da önemlidir.

Bankacılık sistemi yeşil finansmana daha çok pay ayırmalıdır.

Temiz-ekonomik ve güvenli enerji arzı

Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği çalışmalarının tam bir envanteri yapılarak, çalışmalar ve yatırımlar bilimsel ve objektif değerlendirmelere göre yönlendirilmelidir.

Özellikle OSB’ler içindeki işletmeler, enerji verimliliği hususunda bilinçlendirilmeli, farkındalık artırılmalıdır.

Yeşil Tarife (YETA) yenilenebilir enerji kaynak garanti belgesi (YEL-G) gibi belgelendirme çalışmaları yayılmalıdır.

Ayrıca, bu belgelerin sanayi tesislerine sağlayacağı istisna, muafiyet hatta ödül mekanizmaları geliştirilmelidir.

Sürdürülebilir tarım

Sağlıklı, doğal, tüm biyolojik-kimyasal risk ve tehditlerden uzak tarımsal üretime odaklanılmalıdır.

Aydın-Denizli-İzmir ve Ağrı illerinde tarıma dayalı (jeotermal sera) ihtisas organize sanayi bölgeleri üzerinde çalışılmalıdır.

Yenilenebilir enerji kullanımı desteklenmelidir.

Tarımsal üretim ve artıklarının değerlendirilmesi araştırılmalıdır.

Sürdürülebilir akıllı ulaşım

Ulaşım, sanayimiz için çok önemli bir alandır. Ulaşım ve taşıma tür ve yöntemleri geliştirilmelidir.

Kombine taşımacılık mevzuatı oluşturularak, lojistik merkezler işler hale getirilmelidir.

Sürdürülebilir kentsel hareketlerde bisiklet-elektrikli skoter gibi projeler fonlanmalıdır.

Elektrikli araç kullanımı artırılmalıdır.

Yeşil denizcilik- yeşil liman işletmeciliği gibi kavramlar mevzuatlandırılarak, belgelendirilmelidir.

İklim değişikliği ile mücadele

Bu çok geniş bir çalışma alanıdır. Farkındalık yaratılarak, eğitilerek, uygulayarak, finanse ederek, takip ve denetleyerek, bilimsel Ar-Ge çalışmaları ile desteklenerek; vatandaşın, devletin en üst noktasına

kadar tüm birey, kurum ve kuruluşların ortak çalışması gereklidir. Özellikle STK'lar güçlendirilerek, aktif ve üretken çalışmaları sağlanmalıdır.

Diplomasi

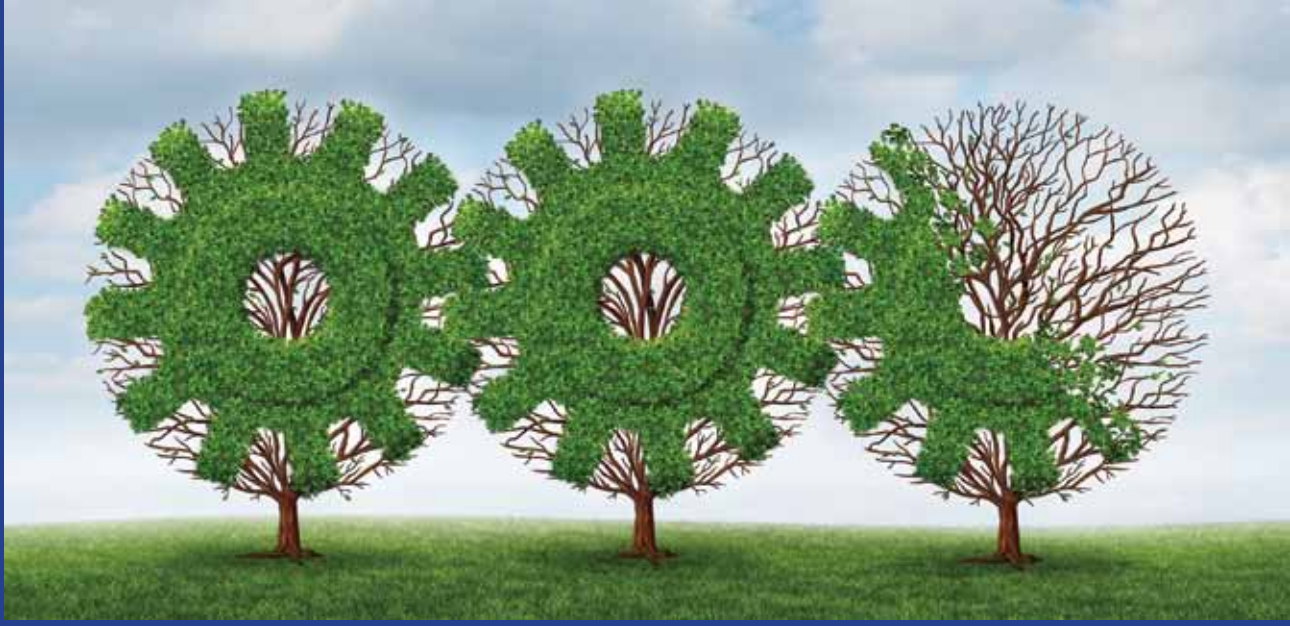
Değişecek, gelişecek pek çok alan ve konu Türkiye'nin yapısı ve konumu gereği gelişmiş ülkelere bize doğru olacaktır. Yani onlar yapın diyecek, bizde yapma durumunda olacağız.

Bu nedenle, kendi bilgi ve insan kaynağı havuzumuzu oluşturana kadar bilgiden, finansmana kadar pek çok alanda dış desteğe ihtiyacımız olduğu ortadadır. Ayrıca yeni mevzuata ve kurallara uymak konusunda zaman zaman anlayışa ihtiyacımız olacağı gibi, bu yeni uygulamalar nedeni ile bazı haklarımızın da törpülenme ya da kaybedilme riski de vardır. Tüm bunları karşılıklı iş birliği ve saygı içinde yürütmek için kullanılacak olan enstrüman diplomasıdır.

Diploması "iki ucu keskin" bıçaktır.

Yeşil dönüşüm olmazsa 2030'da 145 milyar lira kaybederiz

Kadir Has Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erinc Yeldan, Türkiye'nin yeşil dönüşümüne kapısını açmaması, sınırda karbon düzenlemesine muhatap olması halinde 2030 yılında milli gelirdeki kaybının 145 milyar TL olacağını söyledi.

Türkiye'nin büyük ölçekli sanayi kuruluşları arasında yabancı sermayeli şirketlerin sayısı her geçen yıl azalıyor. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre, 2020 yılında 7 yabancı sermayeli şirket daha devler liginin dışında kaldı. Böylece, 2009'da 500 büyük sanayi kuruluşu içinde 153 olan yabancı sermayeli şirket sayısı, 2020'de 110'a kadar geriledi. Şirket sayısının azalmasına paralel olarak bu kuruluşların üretimden satışlar, katma değer, kâr ve ihracattaki paylarında da düşüşler yaşandı. Yabancı sermayeli şirketlerin halen en yoğun olarak faaliyet gösterdiği sektörler arasında 23

TBMM Küresel İklim Değişikliği Araştırma Komisyonu'na sunum yapan Prof. Dr. Yeldan, Türkiye'nin sınırda karbon düzenlemesine muhatap olması durumunda ödeyeceği bedelin yüksek olacağına dikkat çekti.

şirketle otomotiv ilk sırayı alıyor.

TBMM Küresel İklim Değişikliği Araştırma Komisyonu'na yaptığı sunumda, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Paris Anlaşması'nın sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen yepyeni bir dönüşüm aracı olarak değerlendirilebileceğini belirten Kadir Has Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erinc Yeldan, yeşil fonların şirketlerin yeşil dönüşümü ama-

cıyla kullanılması ve yeşil ekonomik dönüşüm senaryosu sayesinde hem millî gelirden hem istihdamda hem de sera gazı emisyonlarında anlamlı iyileşmelerin sağlanabileceğini belirtti. Artık "yeşil merkez bankacılığı" kavramının dile getirilmeye başlandığını ifade eden Yeldan, "Avrupa Merkez Bankası Başkanı Christine Lagarde da bunun en hararetli destekçilerinden. Merkez bankalarının sadece artık enflasyon hedefi, fiyat istikrarı değil; doğrudan doğruya yeşil finans içerisinde, yeşil merkez bankacılığı, yeşil kredilerin tahsis gibi konularda yönlendirilmesi öngörülüyor. Bunlar yüksek enflasyonlu, Merkez Bankası, fiyat istikrarı hedefi çerçevesinde tartışılan bizim gibi ülkelerde neredeyse devrim niteliğindeki yeni kavramlar" dedi.

Ekonomi olumsuz etkilenir

Erinç Yeldan, komisyona yaptığı sunumda, Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı imzalamaması ve sınırda karbon düzenlemesine muhatap olması durumunda Türkiye ekonomisinin nasıl etkileneceğine ilişkin şunları söyledi:

"Türkiye'nin 2018'de milli geliri 3,8 trilyon Türk Lirası. 2030'a kadar Türkiye'nin, bir iç ve dış şok yaşamazsa, potansiyel büyüme hızıyla 2018 fiyatlarıyla 5,3 trilyonluk bir ekonomiye ulaşacağını öngörüyoruz. Eğer, Avrupa Yeşil Mutabakatı'yla ihracatımıza ton başına 30 Euro karbon maliyeti vergisi uygulanırsa, Türkiye, Paris Anlaşması'nı imzalamaz, bu yalnızlaşma içerisinde gerek yeşil finans gerek yeşil kredi gerekse doğrudan yabancı sermaye yatırımları içerisinde yeşil dönüşüme kapılarını açmazsa, 2030 yılında milli gelirimizde, 2018 fiyatlarıyla 145 milyar kayıp olacaktır. Bu da kabaca, yılda 30 milyar dolar olup, Türkiye'nin bir yılda cari işlemler açığına denk düşüyor. Yani bugünkü dış açık dengemize bir o kadar daha fazla yük

getirecek tehditle karşı karşıyayız. Eğer, karbonun fiyatı Avrupa'da 30 Euro değil, 50 Euro veya 70 Euro'ya kadar yükselirse burada ödeyeceğimiz verginin miktarı da kuşkusuz daha yüksek olacak."

Türkiye karbonda mercek altında

Sınırdaki karbon uyarlamasının, Türkiye'den ihraç edilen mallar üzerinden ihracat vergisi şeklinde alınacağını anlatan Yeldan, Türkiye'nin toplam sera gazı emisyonunun 220 milyon tondan bugün yüzde 130'luk artışla 500 milyon ton düzeyine yükseldiğine dikkat çekti. Erinç Yeldan, Türkiye'nin 500 milyon tonluk toplam sera gazı, karbondioksit eşdeğeri miktarının dünya toplam küresel emisyonunun kabaca yüzde 1'i düzeyinde olduğunu belirterek, "Türkiye sera gazı emisyonunu en hızlı artıran ülkeler arasında. Şu andaki mevcut konumumuz sanki düşük emisyon yaratan, düşük emisyon sorumluluğu olan bir ekonomi olarak gözlenmesine rağmen kişi başına veya toplam artış hızı çok yüksek olduğu için iklim diplomasisi alanında mercek altında olan ülkelere bir tanesi" dedi.

Sanayi üretiminde baz etkisi yükselişi

Sanayi Üretim Endeksi, Mayıs ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 40,7 artış kaydetti. Aylık artış ise yüzde 1,3 oldu. Yaşanan güçlü artış, 2020 yılında etkisini gösteren pan-

demi nedeniyle sanayide üretimin neredeyse durma noktasına gelmesinden kaynaklandı.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2021 yılı Mayıs ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 8,4 ve imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 1,1 artarken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,7 azaldı.

Kapasite kullanımı Temmuz'da yüzde 76,7

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), bir önceki aya göre 0,1 puan artarak yüzde 76,7'ye çıktı. Mevsimsel etki-

lerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya göre 0,1 puan artarak yüzde 76,4 oldu. Dayanıklı tüketim malları kapasite kullanım oranı yüzde 73,4'ten

yüzde 77,2'e gerilerken, dayanıksız tüketim malları kapasite kullanım oranı yüzde 73,5'e yükseldi. Tüketim malları kapasite kullanım oranı Temmuz'da yüzde 74,1 olarak gerçekleşti. Ara malları kapasite kullanımı yüzde 80'e çıktı.

Otomotiv üretimi ilk yarıda arttı

Yılın ilk yarısında toplam otomotiv üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 23 artarak 639 bin 661 adet, otomobil üretimi de yüzde 15 artarak 416 bin 21 adet ola-

arak gerçekleşti. Traktör üretimiyle birlikte toplam üretim ise 669 bin 409 adet oldu. Aynı dönemde, oto-

motiv sanayisinin kapasite kullanım oranı yüzde 65 olarak gerçekleşti. Araç grubu bazında kapasite kullanım oranları ise hafif araçlarda (otomobil+hafif ticari araç) yüzde 65, ağır ticari araçlarda yüzde 60, traktörde yüzde 79 seviyesinde gerçekleşti.

İmalat PMI yükselişe geçti

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Haziran ayında koronavirüs salgını nedeniyle tekrar başlatılan kısıtlamaların gevşetilmesiyle birlikte 51,3'e

yükselerek tekrar büyümeye işaret etti. İmalat sektöründe üretim ve yeni siparişler artarken, işe alımlar da hızlandı. Girdi fiyatları Aralık,

fabrika çıkış fiyatları ise Eylül 2018'den bu yana en hızlı artışı kaydetti. İmalat sanayinin yeni siparişlerini izleyen alt endeks, Mayıs ayındaki 46,4 seviyesinden 50,3'e yükseldi. İhracat siparişleri alt endeksi de 48,8'den 52,2'ye çıktı.

Çekini ödeyemeyene bir imkan daha

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilerek yasalaşan ekonomi paketine göre, 30 Nisan 2021 tarihine kadar karşılıksız çek düzenleme suçundan mahkum olanların cezalarının infazı durdurulacak. Bu suçların infazı daha önceki yasal düzenlemeyle 24 Mart 2020'ye kadar durdurulmuştu. Çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birini 30 Haziran 2022'ye kadar, kalan borcu ise bu tarihten itibaren ikişer ay arayla 15 eşit taksitte ödemeleri halinde mahkumiyet bütün sonuçları ile ortadan kalkacak.

BDDK'dan iş dünyasına finansman kolaylıkları

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), vatandaşın ve iş dünyasının salgın koşullarından normale geçiş döneminde finansmana erişimini kolay-

laştıracak, kredi sisteminin etkin çalışmasına daha fazla katkıda bulunacak kararlar aldı. Bankacılık sektörünün aktif kalitesinin

artırılmasına yönelik eylemler kapsamında; kredilerin sınıflandırılarak bunlara ayrılacak karşılıklar, kredi işlemlerine yönelik değişikliklerin yanı sıra, sorunlu alacakların çözülmesi ile kredi tahsis ve izleme süreçlerine ilişkin rehberleri yayımladı.

İşverene 75 TL'lik asgari ücret desteği

İşverenlere 2021 yılında da aylık 75 TL'lik asgari ücret desteği sağlanması- na ilişkin düzenleme, TBMM'de kabul edildi. Torba yasanın ekonomiyle ilgili bölümünde, 2016 yılından bu yana istihdamı desteklemek üzere sektör ayrımı yapmaksızın işverenlere verilecek asgari ücret desteğinin 2021 yılında da devam etmesini öngören düzenleme yer aldı. AK Parti tarafından verilen önerge ile desteğin 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren geçerli olması için kanunun yürürlük tarihinde düzenleme yapıldı.

Reel kesim güveni 9 yılın zirvesinde

Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE), Temmuz'da bir önceki aya kıyasla 1,8 puan artarak 114,8 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde mevsimsellikten arındırılmış reel

kesim güven endeksi (RKGE-MA) ise 2,3 puan yükselişle 112,1'e çıktı. Böylece RKGE, Nisan 2012'den beri gördüğü

en yüksek seviyeye ulaştı. Genel gidişat, gelecek 3 aydaki ihracat sipariş miktarı, son 3 aydaki toplam sipariş miktarı, gelecek 3 aydaki toplam istihdam, sabit sermaye yatırım harcaması ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler artış etkisi yaptı.

Elektrik ve doğalgaza büyük zam

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, elektrik tüketim tarifelerinde düzenlemeye gitti. Alınan karara göre 1 Temmuz tarihinden geçerli olmak üzere tüm tüketici gruplarında elektrik fiyat tarifeleri yüzde 15 arttırıldı. BOTAŞ ise doğalgazda sanayi tüketimi ve elektrik üretimi amaçlı santral-lerin tarifesinde yüzde 20, konut tarifesinde yüzde 12 zam yapıldı. 2021'de Temmuz tarifesine kadar her ay yüzde 1 civarında artış yapılmıştı. Büyük tepki gösterilen zamlara gerekçesi olarak döviz kurları ile tedarik ve üretim maliyetlerindeki artış gösterildi.

Tüketici güveni bir ileri bir geri

Mayıs ayındaki düşüşün ardından Haziran 2021'de toparlanan tüketici güven endeksi, Temmuz ayında yeniden düşüşe geçti. Endeks, Temmuz'da bir önceki aya göre yüzde 2,7 oranında azalarak 81,7'den 79,5'e geriledi. TÜİK ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Mayıs ayında yüzde 3,6 düşüş gösterirken, Haziran ayında yüzde 5,8 artarak 81,7 olmuştu.

TÜİK: Mayıs'ta işsizlik yüzde 13,2

TÜİK verilerine göre; Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsizlik Mayıs'ta bir önceki aya göre 265 bin kişi azalarak 4 milyon 237 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,6 puanlık azalarak yüzde 13,2'ye geriledi. Geniş tanımlı işsizlik Mayıs'ta yüzde 27,2 olarak kaydedildi. İşsizlik oranı Nisan ayında yüzde 13,9 seviyesindeydi. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 19,3 iken, potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 21,7 olarak gerçekleşti.

Temmuz enflasyonu rekor kırdı

Haziran'da yüzde 17,53 olan yıllık tüketici enflasyonu, Temmuz'da beklentileri aşarak yüzde 18,95'e yükseldi. Yıllık enflasyonda son 26 ayın, aylık enflasyonda ise 18 yıllık veri tarihinin zirvesi görüldü. TÜİK'in açıklamasına göre, Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) 2021 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre yüzde 1,80, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 10,41, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 18,95 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 15,15 artış gerçekleşti. Aylıkta en yüksek artış yüzde 24,92 ile gıda ve alkolsüz içeceklerde oldu.

Temmuz dış ticaret rakamları açıklandı

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Haziran ayı dış ticaret rakamlarını açıkladı. Türkiye, Temmuz ayında 16,4 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Ocak-Temmuz dönemi ihracatı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 35 artışla 121,4 milyar dolara yükseldi. Son 12 aylık ihracat da 201,5 milyar dolara yükselerek yeni bir rekora imza attı. İthalat ise Temmuz ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 17 artışla 20,7 milyar dolar oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı da Ocak-Temmuz döneminde yüzde 82,7'ye yükseldi.

Üçüncü çeyrekte ihracat beklentisi geriledi

Dış Ticaret Beklenti Anketi Haziran ayı sonuçlarına göre, 2021 yılı 3. çeyrek İhracat Beklenti Endeksi bir önceki çeyreğe göre 4,4 puan azalarak 127,6 oldu. Endekse

dâhil edilen soruların yayılma endeksleri incelendiğinde; gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi, ihracat sipariş beklentisi ve şu

anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyine ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde, son 3 aydaki ihracat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler artış yönünde etkilendi. İthalat Beklenti Endeksi ise bir önceki çeyreğe göre 2,9 puan artarak 114,5 oldu.

İhracatın birim değeri Mayıs'ta yüzde 13 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs ayında ihracat birim değer endeksinin yüzde 13,1, ihracat miktar endeksinin yüzde 46,6 arttığını açıkladı. İmalat sanayinde birim değer endeksi (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 11,3, miktar endeksi (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 57,3 arttı. İthalat birim değer endeksi yüzde 29,1 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, yakıtlarda yüzde 100,1 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 21,1 yükseldi. Dış ticaret haddi ise 13 puan azalışla 2021 yılı Mayıs ayında 91,6 oldu.

İhracat ikliminde en güçlü iyileşme

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, Haziran'da 58,5'e

yükseldi. Mayıs'ta 58,4 olan endeks, Türk imalat sektörü ihracatçıların talep ikliminde belirgin iyileşmenin sürdüğünü

ortaya koyarken, aynı zamanda Haziran 2006'dan beri en güçlü iyileşmeye işaret etti. En büyük ihracat pazarımız Almanya'nın üretiminde 10 yılı aşkın dönemin en hızlı artışı yaşandı. İtalya'da son 41 ayın en yüksek büyüme temposuna ulaşıldı.

FED, faiz kararını açıkladı

ABD Merkez Bankası'nın (FED), Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) Temmuz ayı toplantısının ardından uluslararası piyasaların merak beklediği faiz kararı açıklandı. FED, faizlerde beklentiler dahilinde değişikliğe gitmedi ve faizleri yüzde 0,00-0,25 aralığında tuttu. Öte yandan FED, Haziran toplantısında da faizi sabit tutmuş, yalnız 2023 yılının sonuna kadar iki artış olabileceği sinyalini vermişti. FED Başkanı Jerome Powell, ekonomik desteği geri çekmenin zamanı gelmeden önce istihdam piyasasında hala "alınacak yol" olduğunu söyledi.

G20, küresel vergi konusunda anlaştı

G20 ülkelerinin Maliye Bakanları ile Merkez Bankası Başkanları, G20 Dönem Başkanı İtalya'nın ev sahipliğinde üçüncü toplantılarını Venedik'te gerçekleştirdi. İtalya Ekonomi ve Maliye Bakanı Daniele Franco, mevkidaşlarıyla, çok uluslu şirketlerin faaliyet gösterdikleri ve kar elde ettikleri yerlerde vergi ödemeleri hususunda çok önemli bir anlaşmaya vardıklarını belirtti. Franco, "G20 anlaşması, önemli bir başarıdır ve uluslararası vergi sisteminin gelecek yıllarda istikrarlı olmasına katkıda bulunacaktır" dedi.

Cari açık Mayıs'ta 3,1 milyar dolar

Cari işlemler hesabı geçen Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 919 milyon dolar azalarak 3,08 milyar dolar açık verdi. Bunun sonucunda 12 aylık cari işlemler açığı 31,9 milyar dolar oldu. Cari açığın yıllık bazda gerilemesinde bir önceki yılın Mayıs ayında 170 milyon dolar açık veren hizmetler dengesi kaleminin, bu yılın aynı ayında 939 milyon dolar net fazla vermesi ve 38 milyon dolar net çıkış gösteren ikincil gelir dengesi kaleminin 151 milyon dolar net giriş kaydetmesi etkili oldu.

Özel sektörün dış borcu 2 milyar dolar arttı

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, 2020 yıl sonuna göre 2 milyar dolar artarak 175,6 milyar dolar oldu. Bu borçların 166 milyar doları uzun vade; 9,6 milyar doları kısa vadeli borçlardan oluştu. Kısa vadeli borçlarda azalma oldu. Borçluya göre dağılıma bakıldığında, uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak, bir önceki yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmaları 1,7 milyar dolar azaldı. Tahvil ihracı biçimindeki borçlanmaları ise 406 milyon dolar azalışla 21,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

TCMB enflasyon tahminini yükseltti

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) enflasyonun yıl sonu yükselme tahminini daha da yukarı çekti. 2021 yıl sonu için yüzde 12,2 olan enflasyon tahminini yüzde 14,1 olarak artırdı.

TCMB Başkanı Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu, "Enflasyon Raporu 2021-III" bilgilendirme toplantısında yaptığı konuşmada, temel varsayımları ve kısa vadeli öngörülerini doğrultusunda, politika faizinin güçlü dezenflasyonist etkiyi muhafaza edecek şekilde, enflasyonun üzerinde bir düzeyde oluşturulmaya devam edileceği bir görünüm altında, enflasyonun kademeli olarak hedeflere yakınsayacağını öngördüklerini belirtti.

TCMB Başkanı Kavcıoğlu, "Enflasyon yılın son çeyreğinde belirgin şekilde düşecek. Politika duruşu enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana kadar sürecek. Enflasyon son çeyrekte yavaşlama eğilimine

girecek. Politika duruşu enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana kadar devam edecek" dedi.

14,1'e yükseltildi

Bu çerçevede, enflasyonun 2021 sonunda yüzde 14,1 olarak gerçekleşeceğini, 2022 sonunda yüzde 7,8'e, 2023 sonunda ise orta vadeli hedef olan yüzde 5 seviyesine gerileyerek istikrar kazanacağını tahmin ettiklerini dile getiren Kavcıoğlu, "Böylece 2021 yıl sonu enflasyon tahminini 1,9 puanlık güncellemeyle yüzde 12,2'den yüzde 14,1'e yükselttik" ifadesini kullandı. Merkez Bankası, 2022 yıl sonu için yüzde 7,5 olan enflasyon tahmini yüzde 7,8 olarak revize etti, 2023 enflasyon tahmini ise yüzde 5 olarak korudu.

Bir önceki Enflasyon Raporu'nda, enflasyonun 2021 sonunda orta noktası yüzde 12,2 olmak üzere, yüzde 10 ile yüzde 14,4 aralığında gerçekleşeceği öngörülmüştü.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Türkiye ekonomisinin faiz, döviz ve borçlanma kısılcısından kurtulması gerektiğini söyleyen ekonomistler, ülkemize gelecek sermayenin yatırıma yönelmesini sağlayacak ortam oluşturulması gerektiğini savundu.

Ağustos sonuna doğru MB rezervleri artacak

Mahfi Eğilmez

Özel Çekme Hakları (Special Drawing Rights - SDR) 1969 yılında, üye ülkelerin rezerv pozisyonlarını desteklemek amacıyla, IMF tarafından yaratılmış olan uluslararası bir rezervdir. IMF, üye ülkelere IMF'deki kotaları oranında SDR tahsis etmektedir. SDR, üye ülkelerin uluslararası rezervleri arasında kabul edilmekte, üye ülke SDR karşılığında IMF'den para alması da SDR'leri teminat gibi kullanarak diğer üye ülkelerden istediği dövizli belirli sürelerle alıp kullanabilmektedir. SDR'nin değeri aşağıdaki sepete göre ve sepetin içindeki para birimlerinin değerlerindeki değişime göre her gün değişmektedir (Kaynak: www.imf.org) IMF, bugüne kadar üye ülkelere üç kez (toplamı 318 milyar dolar) SDR tahsisi yapmıştır. Son yapılan tah-

sis; Küresel Kriz nedeniyle ortaya çıkan rezerv ihtiyacını karşılamak üzere 2009 yılında yapılan 250 milyar dolar tutarındaki SDR tahsisidir.

IMF, Covid-19 salgınının üye ülkelerin rezervlerinde yarattığı erimeleri gidermek, rezervleri takviye etmek amacıyla Ağustos ayında 650 milyar dolar tutarında yeni bir SDR tahsisi yapmaya hazırlanmaktadır. IMF Başkanının açıkladığına göre, onay süreçlerinin tamamlanmasını izleyerek Ağustos sonuna kadar bu rezervler üye ülkelere IMF'deki kotalarıyla orantılı olarak dağıtılacaktır.

Türkiye, IMF'den bugüne kadar 1 milyar 71 milyon dolar tutarında SDR rezervi almıştır. (Tahsisler, yapıldıkları tarihte geçerli kotalara göre verildiği için bugünkü kotayla karşılaştırarak hakkımız yenmiş gibi görülmemelidir.) Türkiye'nin IMF'deki kotası 4 milyar 659 milyon SDR'dir. Bu tutar 9 Temmuz 2021 itibarıyla (1 SDR = 1,4247 olduğuna göre) 6 milyar 637 milyon dolara eşittir. IMF'nin kotaları toplamı 476 milyar 271 milyon SDR olduğuna göre Türkiye'nin toplam kotalardaki payı $(4.659 / 476.271 =)$ 0,98 (yüzde 1'e yakın) olmaktadır. Bu durumda Ağustos sonunda gerçekleştirilmesi planlanan SDR tahsislerinden Türkiye'ye düşecek pay yaklaşık olarak $(650 \times 0.98 =)$ 6,4 milyar dolar dolayında olacak ve TCMB'nin rezervleri 6,4 milyar dolar artacaktır.

ABD’de ve dünyada enflasyonun yükseldiği, bunun sonucu FED’in tahvil alımlarını azaltmayı tartışmaya açtığı, gelecek yılın sonuna doğru faiz artırımlarına başlayacağını tahmin edildiği bir dönemde meydana gelen piyasa faiz düşüşü şaşırtıcı ve pek hayra alamet de olmayabilir. Çünkü dünya ekonomisinin yüzde 6 gibi ve elbette ABD ekonomisinin yüzde 7 büyüymeyeceğinin işareti olabilir. Ya da böyle bir büyüme yılının ardından gelecek sene durgunluk baş gösterebilir. Belki daha olası durum, piyasaların karışacağından hareketle güvenli liman arayışından kaynaklanıyor olabilir. Dünya piyasalarındaki

TL daha ne kadar değer kaybedecek?

Abdurrahman Yıldırım

bakarsak bakalım, dünyanın temel faizindeki oynaklık iyiye yorumlanabilecek.

sert dalgalanma dönemlerinde güvenli sığınacağın adresi şimdiye kadar merkez ülkelerinin devlet tahvilleri ve para birimleri oldu. Zaman zaman da altın güvenli sığınak görevini üstlendi. Ancak bu kez bizzat ABD faizleri artırımı ve dolar güçlenmesi kaynaklı bir gelişmeyle karşı karşıya olduğumuzdan, altın karşılığı bir durum söz konusu. Bu durumda karmaşanın nedeni olsa bile Amerikan faizleri yine sığınak haline geliyor. Güçlenecek varlıklar tarafına yatırım ve önceden pozisyonlanma alım yoluyla faizi düşürücü etki yapabilir. Hangi açıdan

Ayıldır doğru dürüst portföy yatırımı girişi yok. Yabancıları Türkiye’ye çekebilmek için daha ne yapabiliriz, bilemez olduk. Ya da biliyoruz da onu bir türlü yapamıyoruz.

Faiz, iç borçlanma senedi için bir cazibe yaratır ya da tersi olur. Yabancıyı cezbedecek bir diğer etken de kurun düzeyi. Kurun düzeyi yalnızca iç borçlanma senedini ilgilendirmiyor tabii ki, hisse senedi yatırımı da bundan etkileniyor. Kur yüksekken gelmek, tam anlamıyla “alırken kazanmak” demek. Dolar 7 lirayken getirilen 1 milyon dolar 7 milyon liraya eşitken, dolar 8 lirayken getirilen 1 milyon doların 8 milyon liraya eşit olması büyük avantaj. Geçen yıl dolar Kasım’da 8 iken 1,8 milyar dolarlık, Aralık’ta 7,72 iken 2,3

Yabancı yatırımcı da pek şımardı

Alaattin Aktaş

karşısında bizlerin “Gayet avantajlı şartlar sunuyoruz da yabancılar niye gelmiyor” diye şapkayı önümüze koyup düşünmemiz gerekmiyor mu?

milyar dolarlık net girişler gerçekleşmiş. Nisan, Mayıs, Haziran ortalamasında dolar sırasıyla 8,16, 8,34 ve 8,60; ama yabancı bunu avantaja çevirmeye hiç mi hiç niyetlenmiyor.

Düz mantıkla bu yüksek kur olanağından yararlanıp gelmeyen yabancıların işini bilmediğini, fırsatı değerlendirmediğini söylemek gerekir. Sakın tam tersi olmasın? Yabancı olan biteni çok iyi gözlediği için, Türk menkul kıymetlerine yatırım yaptığı başına gelecekleri iyi gördüğü için bu yatırımdan kaçınıyor olmasın? Bu durum

Temmuz başında açıklanan Haziran TÜFE rakamıyla birlikte bazı kesimlerin bu sene bekledikleri faiz indiriminin hayal olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bilindiği gibi Mayıs ayında TÜFE rakamı tahminlerin altında gelince enflasyonun gidişatı yönünde daha iyimser tahminler de oluşmuştu. Haziran'da önceki ay hesaba katılamayan fiyatların verilere dahil edilmesiyle enflasyonun beklenenden daha yüksek çıkacağı bekleniyordu. Nitekim de öyle oldu. Gelen TÜFE rakamının yüksekliğini şöyle de açıklayabiliriz: Son 15 yılın Haziran ayı TÜFE ortalaması sadece yüzde 0,10. Yüzde 4,01 gelen Yİ-ÜFE sonucunda 2 endeks arasındaki makas yüzde 25 gibi anor-

**Faiz indirimi
hayal oldu**

Tuğrul Belli

görmekteydi. Ancak, bu sene sonu hedefinin şimdiden kadük olduğunu söylemeye gerek yok herhalde.

mal yüksek boyutlara ulaşmış durumda. Bu da kuşkusuz tüketici fiyatlarını etkileyecektir. Keza, yüzde 18,2'ye ulaşan "B" çekirdek enflasyon rakamı da artışa işaret etmekte. Temmuz başında yapılan yüksek oranlı zamların da Temmuz enflasyonuna önemli bir etki yapacağı ortada. Hatırlanırsa, Merkez Bankası faiz politikasını Enflasyon Raporu'nda yer alan enflasyon patikası üzerinden yönlendireceği yönünde görüş vermişti. Bu patika TÜFE'nin yaz aylarında yüzde 17 seviyelerinde kaldıktan sonra sene sonunda yüzde 12,2'ye düşeceğini ön-

Birleşmiş Milletler'in 4 bin sayfalık "İklim Değişikliği" taslak raporu yayınlandı. Rapor adeta gezegenimizin kıyametinin yaklaştığı tespitinde bulunuyor. İnsanlık olarak dünyamızı mahvettiğimiz belirtiliyor. Önümüzdeki 10-20 yıl içinde yapmamız gerekenler de şöyle:

- Büyüme ne pahasına olursa olsun değil, kapsayıcı ve zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapmamalı.
- Yeşil, dijital dönüşüm odaklı yatırım tercihlerine dayalı ve yeni teknolojik sıçramalı bir büyüme modeli oluşturulmalı.

- Ulusal karbon fiyatlaması sistemi kurulmalı. Aksi halde ithalde AB'ye Karbon Vergisi ödemek zorunda kalacağız.
- Paris İklim Anlaşması'nı bir an önce onay-

**İklim değişikliği ve
sürdürülebilir kalkınma**

M. Saim Uysal

lamalı ve gerçekçi bir niyet beyanı hazırlamalıyız.

- Kömürü acilen bırakmalıyız. Yeşil Mutabakat'tan en çok etkilenecek sektörler; çimento, otomotiv, makine, demir-çelik ve tekstil.

- Doğrusal ekonomiden döngüsel ekonomiye geçmeliyiz. Küresel ekonomide sadece yüzde 9'unun döngüsel olduğu göz önüne alınacak olurda ülkemizde de bu oranın artırılması yönünde adımlar atılmalı.

- Karbon emisyonu maliyetinin en alt gelir gruplarına yansıtılmaması gerekiyor. Zira, gelir dağılımında en

üstte yer alan yüzde 10'luk dilim 1990-2015 arasındaki karbon emisyonlarının yüzde 46'sından sorumlu. En alttaki yüzde 50'nin payı ise yalnızca yüzde 6.

Pandemi sonrası normalleşme, aşılamanın artması, yaz sezonu derken üzerine gelen uzun bayram tatili "ekonomide bayram havası" yaşanmasına neden oluyor. Talepteki patlamanın getirdiği bayram havasının uzun sürmeyeceği açık ama en azından 1-2 ay daha devam edeceği anlaşıyor.

Ekonomideki bayram havasına herkes katılmış durumda. İmalat sanayisi üretimi pandemi döneminde de pek durmadı, ihracatçıların işi son birkaç aydır iyiydi, şimdi bu iyimser hava tüm ekonomiyi kaplamış görünüyor.

Turizmciler, bazı ülkeler hâlâ izin vermese de artık büyük bir taleple karşı karşıya. Turizme lokanta, eğlence sektörleri de katıldı ve tümüyle hizmetler sektöründe büyük bir canlılık yaşanıyor.

İşin tüketici kısmına bakacak olursak; ekonomi literatüründe ertelenmiş talep ya da bastırılmış talep denilen bir tüketim furyasıyla karşı karşıyayız. 1 seneyi aşkın süredir evlerine kapanmış vatandaş artık zaruri ihtiyaçlarını karşıladığı salgın dönemini bitirdi, pandemi öncesindeki tüketimine hızla geri döndü. Hem de ne dönüş; kalabalıklar artık çarşılar, pazarlarda, lokantalarda, sayfiye yerlerinde kendini gösteriyor.

Ekonomide yaşanan bayram havası

Erdal Sağlam

Uzun bayram tatilleri öncesi ve sonrasında karayollarında yaşanan izdihamların çok daha büyüklüğü bu kez bayram tatilinden çok önce başladı, bayramla birleştirilen yıllık izinlerin etkisiyle, Ağustos ayı ortalarına kadar sürecek gibi gözüküyor.

Peki, vatandaş bu harcamaları nasıl karşılıyor? Bence bu tüketimin finansmanı değişik yollardan sağlanıyor. Kapanma sırasında harcamalarını azaltıp birikim sağlayan, bu birikimlerini TL mevduat ya da dövizde tutan orta gelirli bir kesim vardı. Şimdi bu birikimlerin harcandığı,

tasarruf getirilerinin de harcamalara katıldığı yani bir tür servet etkisi olduğu söylenebilir. Birikimi olmasa bile belirli bir orta gelirli kesimin bazılarının kredi alarak bazılarının kredi kartı taksitleriyle kapanma sonrası tüketim furyasına katıldıkları da ortada.

Tüketimi yüksek yeni bir kesimin varlığı biliniyor; bunlar tüketim furyasına çok büyük katkı veriyor.

Yıllardır siyasi yakınlıkları nedeniyle büyük paralar elde eden yeni zenginlerin, gerek pandemi sonrası rahatlatma gerekse de eskiden dahil olmadıkları lüks tüketime kendilerini kaptırmaya başladıkları da açıkça görülüyor.

Türkiye'nin yükünü çeken sektörler

Türkiye'nin sanayi dev-leri, yarattığı katma

değerle ekonominin itici gücü olmaya devam ediyor. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) açıkladığı "Türkiye'nin En Büyük 500 Kuruluşu" ve "Türkiye'nin En Büyük İkinci 500 Kuruluşu"

araştırmalarının sonuçlarına göre en büyük 1000 şirketin yarattığı toplam brüt katma değer 2020 yılında 373,4 milyar TL oldu. 1000 şirketin yarattığı katma değer yarısından fazlası 5 sektörden geldi.

Listelere ayrı ayrı bakıldığında, İSO 500'de tütün, akaryakıt ve motorlu kara taşıtları sektörleri ilk sıralarda yer alırken, İkinci 500'de tekstil sektörünün listenin başına geçmesi dikkat çekti.

İSO 500'de durum

Sigara (tütün ürünleri) imalatı, akaryakıt (kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri) imalatı, motorlu kara taşıtları imalatı, ana metal sanayi ile gıda ürünleri imalatında yer alan 388 kuruluşun yarattığı toplam brüt katma değer 200,5 milyar TL olarak gerçekleşti. En yüksek katma değer, kaynakta yüksek oranlı vergilerin uygulandığı sigara ve akaryakıt ürünlerinden geldi. İlk 1000'de yer alan sigara imalatından 3 şirket tek başına 51,1 milyar TL katma değer yaratırken, akaryakıt ürünleri imalatında yer alan 4 şirket 46,4 milyar TL; 70 şirketin yer aldığı motorlu kara taşıtları sektörü de 39,1 milyar TL'lik brüt katma değer yarattı. Gıda ürünleri imalatının katma değeri 32

1000 dev kuruluşun katma değerinin yarısından fazlası 5 sektörden geldi. Tekstil, ekonomiye katkısıyla destekleri fazlasıyla hak ettiğini gösterdi.

milyar TL; ana metal sanayisinin katma değeri 31,7 milyar TL oldu.

İSO 500'ün yarattığı toplam katma değer 2020'de 322,1 milyar TL olarak hesaplandı. Bir önceki yıl bu tutar 255,3 milyar TL olarak hesaplanmıştı. Tütün ürünleri

imalatı ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatının yarattığı katma değer ilk 1000'deki gibi olurken; İSO 500'deki en yüksek katma değer yaratan üçüncü sektör; 33,7 milyar TL ile motorlu kara taşıtları imalatı oldu. Bu sektörü, 27,5 milyar TL'lik brüt katma değer yaratan ana metal sanayi ve 26,4 milyar TL'lik brüt katma değeriyle gıda ürünleri imalatı takip etti.

İSO 500'de yaratılan katma değer teknoloji yoğunluklarına göre dağılımına bakıldığında; 2020'de düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler yüzde 37,3'lük pay ile ilk sırada yer alsa da bir önceki yıla göre 2,7 puanlık bir düşüş sergiledi. Orta-düşük ve orta yüksek sanayi ise paylarını artırdı. Orta-düşük teknoloji payı 1,9 puan artarak yüzde 31,5'e; orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 1,3 puan artarak yüzde 24,8'e çıktı. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayinin payı yüzde 6,4'e geriledi.

İkinci 500'de tekstil liste başı

İstanbul Sanayi Odası'nın "Türkiye'nin En Büyük İkinci 500 Kuruluşu" listesinin başına tekstil sektörü yerleşti. Tekstil, ekonomiye üretim, istihdam ve ihracata katkısıyla kendi-

sine verilen bütün destekleri fazlasıyla hak ettiğini gösterdi.

İSO İkinci 500 araştırmasının çıktılarına bakıldığında, toplamda 51,3 milyar TL'lik katma değer yaratıldığı görülüyor. Bir önceki yıl bu rakam 38,9 milyar TL idi.

İkinci 500'de en çok katma değer yine tekstil ürünlerinin imalatından geldi. Tekstil imalatındaki 86 KOBİ'nin yarattığı toplam brüt katma değer 10,2 milyar dolar olurken; payı yüzde 19,9 oldu. 2019 ile kıyaslandığında ise tekstil ürünleri imalatının aldığı pay 0,6 artarken; yarattığı katma değer tutarında 2,7 milyar TL'lik ilave artış sağladığı dikkat çekti. Burada geçen yıl pandemi önlemleri kapsamında devreye alınan Kısa Çalışma Ödeneği gibi tedbirlerin etkisinin olduğu söylenebilir. İSO İkinci 500'de yer alan gıda ürünleri imalatındaki 86 kuruluş 5,6 milyar TL'lik brüt katma değer yaratırken; motorlu kara taşıtları imalatındaki 41 şirket de 5,4 milyar TL'lik katma değer yarattı. Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatından 4,1 milyar TL'lik katma değer sağlanırken, bu tutar ana metal sanayisinde 4,2 milyar TL olarak gerçekleşti.

Yüksek teknoloji yoğunluklu dönüşüm ihtiyacı sürüyor

İkinci 500'de kuruluşların teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değere bakıldığında; düşük teknoloji yoğunluklu sanayinin payı bir önceki yıla göre 2,2 puan azalarak 46,4'e geriledi.

Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayileri payı da 2020'de 1 puan azalarak yüzde 24,1'e geriledi. Araştırmanın çıktılarındaki olumlu gelişme orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin yarattığı katma değerde yaşandı.

Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 2,7 puan artışla yüzde 26,9'a çıktı. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise sınırlı da olsa bir artışla da yüzde 2,2'den yüzde 2,6'ya yükseldi.

Araştırmada, "Türkiye'de sanayinin yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlere dönüşüm ihtiyacı sürmektedir. İSO İkinci 500 sonuçları halen ölçüm yapılan son 8 yıldır halen sınırlı ilerleme gerçekleştiğini göstermektedir" ifadeleri yer aldı.

Alanında dünya devi, hedefi ülkenin başarılı geleceği

**Karşınızda karekod sistemi-
nin mucidi... Beyin göçü
dalgasına kaptırıp,
kaybetmediğimiz
değerlerden biri Melih Öz-
çelik. İlklerle dolu projeleri
yaşamı kolaylaştırma mot-
tosuyla öne çıkıyor.**

"Katma değeri yüksek ileri teknoloji ürün-
leri" denildiğinde akla gelen ülkemizin yüz
aklarından Melih Özçelik'in konuğuyuz bu
ay... Ülkesine benzer nitelikteki katkıları sağ-
lamaları için eğitimine destek verdiği onlar-
ca gencin ağabeyi... Uzun yolculuklarında
tüketilen yiyecekler üzerine çalışmalar yürü-
ten bir başka başarılı zihnin, Çağır'ın babası...
Türkiye'de ilaç sektöründe kullanılan Karekod
sisteminin mucidi, inovatif ekolojik makinele-
rin yaratıcısı...

'Ülkeme daha fazla nasıl katkı koyabili-
rim' sorusunun yanıtlarını aramakla meşgul
Özçelik'in vizyonu. Bu bağlamda birbirinden
başarılı çalışmalarını makaleler, seminerler,
çalıştaylar ile pekiştirerek gençlere ışık tutma
çabası ayrı bir alkış hak ediyor. Tüm bu katkı-
larını çevreci kimliği ile bütünleştiren Özçelik,
bu noktada hizmete sunduğu güneş enerjisi
santrali ile ayda 16 bin kişinin elektrik ihtiyacı-
na yanıt veriyor. Bu da yetmiyor, karbon ayak
izini bir nebze olsun tazelemek için firması
Jeanologia adına 5 bin kızılçamdan oluşan
fidanlığı ülkemize kazandırıyor.

Tüm bu başarıların mimarı olan Özçelik,
1994 yılında, döviz kurlarında yaşanan dalga-

lanmanın ardından
o sürece dek elde
ettiği tüm birikim-
lerini kaybederek
başlıyor aslında
yolculuğuna... Tam
bir Anka Kuşu hikaye-
si... Bu dibe vuruştan
tam 20 yıl sonra, üst
üste gerçekleştirdiği
başarılı çalışmalarla
2013 yılında alanında
dünyadaki tek rakibi
İspanyol Jeanologia

**Her yolu başarıya çıkan
Özçelik'in en büyük
beklentisi ne firması ne de
kar oranlarıyla alakalı...
Özçelik'in tek beklen-
tisi başarılı gençlerin
'olanaksızlık' engeline
takılmadan yetiştirilmesi.**

firmasının dikkatini çekiyor, ötesine geçerek tek rakibi ile ortak oluyor.

Özçelik'in imza attığı ilklerle dolu projeler ise milli ekonomiye katkı sunmasının yanı sıra hayatı da kolaylaştırma mottosuyla ön plana çıkıyor. Örneğin, ilaçlara getirdiği karekod sistemi ile ülkemizin gereksiz ilaç kullanımından kaynaklanan maddi giderini kasasında tutmasını sağlıyor. Bir başka örnek de sağlık alanından... Beyin tümörünün kanserli hücre olup olmadığını anında tespit eden optik sistemleri ve yazılımı hayata geçiren Özçelik, tıp dünyasındaki atılımları ile de gözleri üstüne çekiyor.

Her yolu başarıya çıkan Özçelik'in en büyük beklentisi ise ne firması ne de kar oranları ile alakalı... Özçelik'in tek beklentisi, başarılı gençlerimizin 'olanaksızlık' engeline takılmadan yetiştirilerek, yurduna faydalı bireyler olarak çalışmalara imza attıklarını görmek.

"Ülkemizde, başarısızlıklar karşısında pes etmeyen ve mücadeleye yılmadan devam edebilen bireyler yetiştirmeyi sürdürebilmemiz çok önemli. Çünkü bu genetiğimiz-

de var. Bu ülke Atatürk'ün milli mücadeleyi başlatması ile kuruldu ve bizim bunu ülkemizin hak ettiği refah düzeyine taşıma hedefi ile sürdürmemiz zorunlu" diyerek sözlerine başlayan ve aynı misyon doğrul-

tusunda beyin göçünün kısılcına alamadığı bu başarılı değerimiz ile gerçekleştirdiğimiz keyifli sohbetimize davetlisiniz.

Bir sabah uyandığınızda ticari olarak her şeyinizi kaybetmiş olduğunuzu anlamak... Ve bunu kabullenip her şeye sıfırdan, sil baştan başlamak ... 27 yıl öncesine dönelim ve tüm birikimlerimizi kaybetmek zorunda kaldığınız o günlerden bugünlere uzanan yolculuğunuzu dinleyelim...

1986 yılından 1994 yılına kadar emek, çaba ve gayretle elde ettiğiniz tüm birikiminizi bir sabah uyandığınızda kaybetmiş olarak hayata tekrar, hatta eksi ile yeniden başlamak... Bu hiç kolay bir şey değil. Ocak 1994'te dolar bir günde yüzde 14 değer kazanırken Nisan ayına gelindiğinde; Türk Lirası, dolar karşısında yüzde 160'ın üzerinde değer kaybetti. Benim gibi döviz ile borç-

lanıp TL ile tahsilat yapan tüm iş insanları, bahsettiğim süreci yaşamak durumunda kaldı maalesef.

Ülkemizin bu yıllarda çok kırılgan bir ekonomisi olduğu için bu dalgalanmalar kaçınılmazdı. 'Bu sorunu bir daha

yaşamamak için ne yapabilirim' diye çok kafa yordum. 1994 ve 1998 yılları arasında özel bir şirkette Ar-Ge (R&D) müdürü olarak çalıştım. Bu süre zarfında uzun uzun düşündüm. O dönemde çalıştığım firma ve yöneticileri benim için hala çok özel bir anlam ifade etmektedir.

1998 yılında ticari hayatıma ve endüstride üretmeye sıfırdan yeniden başlamaya karar verdim.

İnsanların hayatlarında hep ileriye gitmek diye bir şey olmadığını düşünüyorum. Sıfırdan yeniden doğabilmenin çok büyük bir meziyet olduğuna inanıyorum. Başarıyı kutlamak güzeldir, ancak başarısızlıklardan alınacak dersi unutmamak daha önemlidir. Bu felsefe ile hedef ve hedeflere ulaşmak için stratejik olarak disiplin ve azimle çok çalışmak gerek-

Jeanologia bizim en önemli rakiplerimizden birisiydi. 8 ay süren karşılıklı görüşmelerin ardından ortak bir platformda bir araya gelerek anlaştık ve 'Jeanologia' markası ile 'birlikte yürümeliyiz' kararını verdik.

tiğine inanıyorum. Her doğan gün, benim için ayrı bir heyecan olur. Gerçekten arkamda herhangi bir güç ya da destek veren kimsem yoktu. Ancak çok sağlam inancım, iyi bağlantıları, engin bilgi hazinem, araştırmacı ruhum ve hayallerim vardı.

Benim bakış açım göre doğru proje için doğru ekip ve liderlik çok önemlidir. Ayrıca karşınızdaki şirketlere, ülkelere veya bireylere vereceğiniz güven de çok değerlidir.

1998 yılından 2021 yılına kadar birçok stratejik yatırımlarım ve stratejik ortaklıklarım oldu. Makine imalatı, savunma sanayi, elektrik santrali, gıda, ilaç, tıp, tarım, hayvancılık, pet, dijital marketing sektörlerinde ortaklıklar ve yatırımlar yaptım. Bunların yanı sıra uluslararası makaleler yazdım, üniversiteler ve resmi kurumlardan mesleki

ödülleri ve uluslararası patentler aldım. 2012 ve 2018 yıllarında şirketlerimizden bazıları kendi gruplarında ihracat şampiyonu oldu ve ülke çapında ilk 5'e girdiler. 1998 yılında başladığımız yatırımlar ile birbirinden başarılı işlere imza attık. Türkiye'de hatta dünyada ilkleri başararak örnek olduk.

Zaman zaman genç meslektaşlarıma, mühendis arkadaşlarıma; 'suya yazmayın, gerçekten değerli bir fikirleriniz varsa kâğıda dökün' diyorum. Jeanologia'nın diğer şirketlerimin arasında özel bir yeri olduğunu da söylemeden geçemiyorum. Burada yürüttüğümüz çalışmalar, imza attığımız projeler beni hep heyecanlandırdı, dahası bu heyecanım hala devam ediyor.

● **Alanında çeşitli sektörler için üretim yapan dünyanın en büyük 2 firmasından bir tanesi LST markanız ile sizin firmanız, diğeri İspanyol devi Jeanologia idi. Başarılı çalışmalarınızın ardından karşılıklı olarak rekabet etmek yerine güç birliğini seçtiğiniz Jeanologia ile ortaklık süreciniz nasıl gelişti?**

Jeanologia bizim en önemli rakiplerimizden birisiydi. 8 ay süren karşılıklı görüşmelerin ardından ortak bir platformda bir araya gelerek anlaştık ve tek bir marka altında, 'Jeanologia' markası ile 'birlikte yürümeliyiz' kararına vardık. Rekabet etmek yerine, enerjimizi teknolojiye, Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarımıza ve müşterilerimize hizmet vermeye harcayarak, hayata geçirilmeyen birçok yeniliği ve ürünü üretmeye başladık ve bu güç birliği ile de yolumuza hızla devam ediyoruz.

● **Başarının olmazsa olmazlarını nasıl sıralarsınız?**

Her zaman söylüyorum; yeteneğiniz doğrultusunda, sevdiğiniz işi disiplin, aşk ve yardım alarak yaparsanız başarılı olursunuz... Yunus Emre der ki; 'Aşk ile yürüyen sırtında dünyayı taşır, aşksız yürüyen beden diye bir ceset taşır'.

● **Birbirinden farklı sektörlerle yönelik yatırımlarınız ve çalışmalarınız var. Şu an nelere odaklandınız?**

Endüstride 5. Nesil, kağıt belgeler içermeyen, dijital bir fabrika dizayn ediyorum. Bunu en kısa zamanda hayata geçirmenin heyecanı ile şevkle çalışıyorum.

● **Pandemi sürecini nasıl yönettiniz?**

Pandemiden çok etkilenen şirketlerimiz de oldu, 10 kat büyüyen şirketlerimiz de oldu...

Çetin Altan'ın güzel bir sözü var; 'bir işi yaparken aldığınız keyif, o işten kazandığınız parayı harcarken aldığınız keyiften yüksek ise çok doğru bir iş yapıyorsun demektir'. Biz keyif alarak işimize dört elle sarılarak çalışmalarımızı sürdürdük. Sektörel bazda arz-talep dengesine bağlı olarak iniş-çıkışlar şirketsel boyutlarda yaşansa da biz bu sürecin de üstesinden başarıyla geldik.

● **Eğitimin, özellikle de başarılı ancak imkansızlıklardan dolayı eğitim alamayan gençlerin sizin için çok önemli olduğunu ve bu boyutta destek sağlamaya çalıştığınızı biliyoruz. Bu noktada yarınını bugünden planlamaya başlayan gençlere ne gibi**

tavsiyelerde bulunmak istersiniz?

Gençlere “hayat ile ilgili beklentiniz nedir” diye sorduğumda genelde iki tane popüler cevap veriyorlar. ‘Ünlü bir insan olmak ve çok kısa zamanda çok para kazanmak’... Paraları olur ise ve ünlü olurlar ise mutlu olacaklarını düşünüyorlar. Maalesef parayı bir güç olarak tanımlanıyor. Anne ve babalar çocuklarını bu şekilde yetiştiriyorlar sanırım. ‘Çok başarılı olsun, mutlu olsun, iyi okullarda okusun, kolay para kazansın, güç mevki sahibi olsun’ gibi zorunlu özellikler görevmiş gibi çocuklara yükleniyor. Oysa bir insanın her an mutlu olması mümkün değil.

Mutsuz zamanlar da olacak ki mutluluk anlam kazansın.

Bence insanlar, başarılı olmak ile mutlu olmanın ne demek olduğunu tam olarak idrak edemiyorlar. Başarısız insan mutlu, mutsuz insan başarılı olabilir. Biri diğerinin otomatik bağlantısı olmayabilir her zaman. Gençlerin

istemek ve başarmak arasındaki köprünün ne anlama geldiğini ve bu köprüyü nasıl oluşturması gerektiğini anlaması ve kendi çabası ile bu bağlantıyı kurması gerekiyor.

• Markalar yaratmış birisi olarak başarıya götüren 5 anahtarı sıralamanızı istesek...

Başarılı olmak istiyorsak eğer;

1. En sevdiğimiz, değer verdiğimiz ve yetenekli olduğumuz işi yapmamız gerekli,
2. Disiplin ve azim gerekli,
3. Zora ve zahmete katlanıp sabretmek gerekli,
4. Başarmak için inanç ve özgüven gerekli,
5. İnsan ilişkileri ve iletişimde sağlam diyaloglar gerekli...

İnsanların yatkın olduğu şeyleri yapması daha kolay ve keyiflidir. Ancak toplumumuzda şöyle bir yanılgı var; ‘başarılı meslek grupları

var ve her genç o meslek grubunda mutlak başarılı olacaktır’. Ne yazık ki bu yanılgı üzerinden gençler motive edilmeye çalışılıyor. Oysa bu yaklaşım tehlikeli ve yanıltıcı olabilir. Bunları duyduğunda her insanın çok hoşuna gider fakat bunlar o insan için faydası olmayan sözlerdir. Bunun adı, ‘yalana karıştırılmış doğrulardır’. Bu gerçekten çok tehlikelidir. Onun için öncelikle başarmak için isteyerek ve severek mesleğimizi seçmemiz gerekli.

• Başarı nedir?

Başarı aslında küçük şeyleri her gün düzenli bir şekilde tekrarlamaktır. Aslında bunun adı disiplindir. Disiplin, Türkçe’de çok hoş karşılanan bir kavram değildir. Aslında disiplin toplumumuzda ne kadar benimsenirse de bir tutarlılıktır. Disiplin azmi getirir. İnsanları başarıya her gün düzenli şekilde yaptıkları şeyler götürür. Disiplin kararlılıktır.

Ancak yatkın olduğunuz işi yaparken bile sabır edilmesi, zora katlanması gerekmektedir. Başarı zorluklar aşılmaya gelmektedir. Başarmak için önce hayal etmek sonra onun peşinden kararlılıkla koşturmak gerekir. Başarmak için başaracağına inanmak ve kendine güvenmek şarttır. Elbette zorluklar ile karşılaşılacak, ancak hayal olmadan ve yola çıkılmadan ne tür zorluklar ile karşılaşılacağını bilmek mümkün değildir. Mevlâna der ki; ‘siz yolu yürümeye başlayınca yol görünür’... Bilmediğiniz bir şeyle karşılaştığınızda ‘bilmiyorum’ demek sizi küçültmez. O işi bilen birinden mutlaka yardım isteyin, insanlarla konuşmaktan ve iletişim kurmaktan asla çekinmeyin. Herkes ten öğrenecek bir şeyiniz vardır. Her alanda bir şeyler dinleyin, okuyun, izleyin, öğrenin. Ama sadece seçtiğiniz ve ilgi duyduğunuz bir konuda ‘uzmanlaşmak’ için daha çok çalışın.

Gençlerin dikkat etmesi gereken şeylerden en önemlisi, şirketlerini büyütmek için akıllı fonlar alarak güçlerine güç ve güven katmalarıdır. Doğru zamanda doğru fonu alarak şirketlerine optimum fayda sağlayabilirler.

İş hayatında cömert olun, asla bilgiyi saklamayın ve paylaşın. Bilgi paylaştıkça çoğalır. Başarı, potansiyeli hayata yansıtmaktır.

● **Potansiyel nasıl ortaya çıkar?**

Bu soruya 'yatkinlik ve motivasyonun toplamıdır' yanıtını verebilirim. Potansiyel, konfor alanı dışında ve baskı ile ortaya çıkar. Konfor alanından yüksek potansiyel çıkmaz. 21. yüzyılda ailelerin kanatları altında yetiştirdikleri gençlerden, 'Atatürk' gibi liderler veya mucitler çıkmaz.

● **Başarısızlık nedir?**

Genelde iş hayatında başarısızlık ayıp ve beceriksizlik olarak yorumlanıyor ancak başarısızlık hayatın en doğal parçasıdır. Başarısızlıklarımız bizi bir yere getirir. 'Ben hayatımda hiç başarısız olmadım' diyen insanlar ya yalan söylerler ya da sınırlarını hiç zorlamamışlardır. Çünkü potansiyel, baskı altında cevhere dönüşür ve bunun sonucunda da mücevher olur.

Enerjimizi neye harcarsak hayat orada gelişir. Eğer enerjimizi yatkin olduğumuz alanda değerlendirsek, işte orada fark yaratma şansına sahip olabiliriz.

● **Bu noktada genç girişimcilere yönelik tavsiyelerinizi de almak isteriz.**

Gençler çok güzel iş modelleri bulup, bunların bazılarını ticari olarak hayata geçirebiliyorlar. Burada dikkat etmeleri gereken şeylerden en önemlisi; şirketlerini büyütmek için akıllı fonlar olarak, güçlerine güç ve güven katabilirler. Akıllı fonlardan destek alırken girişimci ile yatırımcının birbirleri arasındaki ilişkilerine dikkat etmelerini tavsiye ederim. Bir de doğru zamanda doğru fonu alarak şirketlerine en optimum faydayı sağlamaları gerekir. Eğer doğru zamanda doğru hamleler yapılmazsa şirketlerin büyüdüğünü zannederler fakat yeteri kadar büyümedikleri için şirketler istedikleri değere ulaşamaz. Bu nedenle doğru stratejik adımlar büyüme ve başarmak için çok önemlidir.

● **Konuyu bir örnekle açıklayabilir misiniz?**

Elbette. Yemeksepeti 2000 yılında kuruldu ve 2015 yılında Delivery Hero tarafından satın alındı. Fakat burada dikkat çeken nokta Delivery Hero, 2010 yılında Almanya'da kuruldu... Yemeksepeti 10 yıl önce kurulmasına rağmen Delivery Hero, Yemeksepeti'ni satın aldı. Buradaki asıl başarı Delivery Hero'nun daha doğru hamle yapması ve doğru zamanda doğru yatırımları almasıdır. Tabi ki Avrupa şirketi olması avantaj... Elbette Yemeksepeti çok başarılı ama Yemeksepeti de doğru ve büyük yatırımları daha önceden elde etseydi; Delivery Hero'yu satın alabilecek hale bile gelebilirdi.

● **Bu aslında Türk şirketi olmanın dezavantajı mı yoksa doğru yatırımları çekebilmedeki handikap mı?**

Aslında burada, ülke olarak atılacak siyasi adımlarda şirket başarısını etkileyen durumlara da önem vermek gerekir. Ülkemizde güven ve istikrar ne kadar iyi olursa o kadar çok yatırımcı çekebiliriz. Bu da dünya sıralamamız açısından çok önemli bir etken...

Yabancı yatırımcı algısını iyi yönetmek gerekli. Umarım genç nesil hem ülkeyi hem de işlerini en iyi yönetenler olarak başarılı geleceğimiz olurlar.

Jeanologia olarak Kınık'ta 5 bin adet kızılçam fidanından oluşan bir orman kazandırdık ülkemize. 'Sosyal sorumluluğumuzu biliyoruz' mesajının ötesinde, bu 'görevi' kalben hissettiğimiz için fidanları birlikte diktik.

gücü var ancak kaliteli ve nitelikli iş güçleri kısıtlı. O nedenle bizdeki genç nüfusun kaliteli iş gücüne tüm dünyanın ihtiyacı var.

2018 yılında Dünya Ekonomik Forumu'nun açılış konuşmasında

Forumun kurucusu ve başkanı Klaus Schwab, şu cümleyle toplantıyı başladı: "Ülkelerin ve şirketlerin geleceği bundan sonra bünyesinde bulundurdıkları veya bünyesine çekebildikleri nitelikli ve yetenekli genç insanlar sayesinde olacaktır."

Bundan 60 yıl önce bir ülke Birleşmiş Milletler sıralamasında en fakir 10 ülkeden biriydi... O ülke, sadece insan kaynaklarına yatırım yaparak bugün dünyanın en zengin 10 ülkesi arasına girdi. Bu ülkenin adı Singapur... Biz neden Singapur gibi bir ülke olmayalım. Bu, ancak inançla ve disiplinle çalışarak olur.

● **Ülkemizi değerlendirelim... Devinimin katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünlerinin imalatının artırılması ile sağlanabileceği fikri, kanaat önderlerinin ortak söylemi... Bu noktada Türkiye'nin geleceğini nasıl görüyorsunuz?**

Türkiye'yi geleceği ile ilgili çok şanslı görüyorum, önümüzdeki 10 yıl içinde teknolojimizi ve endüstrimizin ne kadar geliştiğini göreceksiniz. Ben gençlerimize çok inanıyorum dünyanın lider ülkeleri arasına girmemizi sağlayacaklar.

Avrupa, Rusya ve Ortadoğu'nun Türkiye'den akıllı insan gücüne çok ihtiyacı var. Özellikle Avrupa ve Rusya'da nüfus geriye gidiyor ve yaşlanıyor. Türkiye, Avrupa'nın en genç nüfusuna sahip, endüstrisi ve altyapısı da son derece kuvvetli... Asya'da insan iş

● **Ve karbon ayak izine karşı duruşunuz... Jeanologia olarak diktiğiniz 5 bin adet kızılçam fidanının herkese örnek olması dileği ile söz size bırakıyoruz.**

Biz attığımız her adımda kendimize, firmamıza, ülkemize ve dünyaya olan sorumluluklarımızı yerine getirmeye ve çeşitli alanlarda elimizden geldiğince farkındalık oluşturmaya çalışıyoruz. Bu noktada Jeanologia olarak İzmir'in Kınık ilçesinde 5 bin adet kızılçam fidanından oluşan bir ormanlık alan kazandırdık ülkemize. 'Sosyal sorumluluğumuzu biliyoruz' mesajını vermenin çok çok ötesinde, ciddi anlamda bu 'görevi' kalben hissettiğimiz için söz konusu fidanları hep birlikte diktik. Bu dünya hepimizin, 'yarınlar iyi olsun' temennisinin lafta kalmaması için 'bugünden bir adım atmanız' gerekir. Jeanologia olarak söz konusu adımları atmış olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Tüm ekibimizle birlikte çalışmaya, üretmeye ve yaşatmaya devam edeceğiz. Başarılı gençlerimizi de aramızda görmeyi, hep birlikte güç birliğine devam etmeyi diliyoruz.

İSO İkinci 500 Büyük'te 11 İAOSB firması yer aldı

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Mayıs ayında açıkladığı 'İSO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2020' araştırmasının ardından, daha çok KOBİ niteliğindeki kuruluşları kapsayan 'İSO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2020' araştırmasının sonuçlarını açıkladı.

İSO İkinci 500'ün pandemi yılı olan 2020'de üretimden net satışları yüzde 21,7 oranında arttırarak 157 milyar TL'den 191,1 milyar TL'ye yükselttiği görüldü.

Üretimden net satışlar baz alınarak yapılan İSO İkinci 500'ün 2020 yılı sıralamasında Murat Ticaret Kablo 578,9 milyon TL ile ilk sırayı aldı. Murat Ticaret Kablo'yu çok küçük bir farkla ve yine 578,9 milyon TL ile Metal Matris takip ederken, RTM Tarım Kimya 571,5 milyon TL ile üçüncü oldu.

Ege Bölgesi Sanayi Odası'na kayıtlı olan ve İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren 11 firma da

listede yer aldı.

İSO İkinci 500-2020 sıralamasında yer alan İAOSB firmaları ise şunlar:

- Norm Somun San. ve Tic. A.Ş. (98),
- ZF Lemförder Aks Modülleri San. ve Tic. A.Ş. (155)
- Nemak İzmir Döküm Sanayi A.Ş. (162)
- Atik Metal San. ve Tic. A.Ş. (201)
- Baylan Ölçü Aletleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (206)
- Luna Elektrik Elektronik San. ve Tic. A.Ş. (289)
- Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş. (310)
- Mayteks Örme San. ve Tic. A.Ş. (340)
- Katmerciler Araç Üstü Ekipman San. ve Tic. A.Ş. (341)
- Spot Tekstil San. ve Tic. A.Ş. (373)
- Bareks Polietilen Film Ekstrüzyon San. ve Tic. A.Ş. (492)

Abdurrahman
ŞENOL

Hukukumuzda haksız rekabet hükümlerinin amacı ve işlevi

Haksız rekabet hükümlerinin düzenlenme amacı, rekabete katılan tüm tacirlerin menfaatine olacak şekilde, dürüst ve bozulmamış bir rekabetin sağlanmasıdır.

Günümüzde; dünyanın hızlı değişimi, ticaret ağlarının güçlenmesi ve çeşitlenmesiyle birlikte liberal ekonomik modelin uygulandığı görülmektedir. Liberal ekonomik model, serbest rekabete dayalı bir sistemdir. Bu sebeple rekabetin kötüye kullanılmasının önüne geçilmesi, ekonomik kişiliklerin korunması açısından önem arz etmektedir. Dürüstlük kuralları çerçevesinde ve adilce yapılmayan bir yarış ekonomik kişiliklerin zarar görmesine sebep olur. Kuralları belirli olan ve yasal düzenlemelerle korunan bu yarışın adı rekabet tir.

Haksız rekabetin önlenmesi hususu tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple ülkemizde haksız rekabetin önlenmesi açısından yasal düzenlemeler yapılması yoluna gidilmiştir. Ülkemiz, Paris Sözleşmesi'nin taraflarından biridir. Paris Sözleşmesi'ne göre taraf devletlerin haksız rekabetin önlenmesi amacıyla kanuni koruma oluşturma yükümlülüğü vardır.

Hukukumuzda, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri çerçevesinde haksız rekabete ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile rekabeti düzenleyen hükümler getirilmiştir. 4054 sayılı Kanun'un amacı 1. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre, bu Kanunun amacı, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı antlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olarak belirtilmiştir. Ayrıca, yukarıda ifade edilen Kanun'un uygulanması amacıyla bir düzenleme ve denetlemeye ihtiyaç duyulmuş olup bu sebeple Rekabet Kurumu kurulmuştur.

Türk Ticaret Kanunu 54 ile 63. maddeleri arasında yine haksız rekabet ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Kanunun 54. maddesine göre haksız rekabet, rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen,

aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar, şeklinde belirtilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 55. maddesinde haksız rekabet oluşturan haller sayılmıştır. Maddede yer verilen durumlar uygulamada sıklıkla karşılaşılan durumlar olduğundan, bu haller haksız rekabete örnek teşkil etmek amacıyla sayılmıştır. Kanun haksız rekabet hallerine bir sınır getirmemiş, her türlü şekilde ortaya çıkabileceğini kabul etmiştir. Türk Ticaret Kanunu'nun 55. maddesi kapsamında haksız rekabet hallerine şu şekilde birer örnek verilmesi mümkündür.

Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile diğer hukuka aykırı davranışlar

- Başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötülemek.

Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yönelmek

- Müşterilerle kendisinin bizzat sözleşme yapabilmesi için, onları başkalarıyla yapmış oldukları sözleşmelere aykırı davranmaya yönelmek.

Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma

- Kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın

başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp, onlardan yararlanmak.

Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek

- Özellikle, gizlice ve izinsiz olarak ele geçirdiği veya başkaca hukuka aykırı bir şekilde öğrendiği bilgileri ve üretenin iş sırlarını değerlendiren veya başkalarına bildiren dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

İş şartlarına uymamak

- Özellikle kanun veya sözleşmeyle, rakiplere de yüklenmiş olan veya bir meslek dalında veya çevrede olağan olan iş şartlarına uymayanlar dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak

- Özellikle yanıltıcı bir şekilde diğer taraf aleyhine; doğrudan veya yorum yoluyla uygulanacak kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılan veya sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımını öngören, önceden yazılmış genel işlem şartlarını kullananlar dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte internet ağları güçlenmiş olup, hemen hemen herkes kolayca internete erişebilir duruma gelmiştir.

Bu durum, online alışverişlerin ve ticari faaliyetlerin internet üzerinden kolayca gerçekleştirilebilmesi sonucunu doğurmuştur. Bu sonuçtan hareketle, dileyen herkes gerekli şartları yerine getirip internet üzerinden sanal mağaza uygulamaları aracılığıyla satış yapma imkanı bulmuştur. Tacirler arasında hep var olmuş olan rekabet, bu sebeplerle daha da çekişmeli hale gelmiştir. Ticari hayatta rekabet; işletmelerin verimini arttıran, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesini yükselten ve fiyatları düşüren bir etkiye sahiptir. Bu rekabet ortamında haksız rekabet hükümlerinin düzenlenme amacı, rekabete katılan tüm tacirlerin menfaatine olacak şekilde, dürüst ve bozulmamış bir rekabetin sağlanmasıdır.

Hammadde tedarik sorunu sektörün 'kimyasını' bozdu

Petrol fiyatlarındaki artış, lojistik problemler, üretim kesintisi ve yüksek fiyatlar kimya sektörünün hammadde sorunu yaşamasına neden oldu. Sektörün hammadde stoğu da gittikçe azalıyor.

Hemen her alana tedarik sağlayan kimya sektörü, petrol fiyatlarının artışı, lojistik sorunlar ve üretim kesintisi kaynaklı hammadde fiyatlarının yüksekliği karşısında stok ve alım sorunu yaşıyor. Yüzde 70'ler düzeyinde dışa bağımlı olan sektörün tek umudu ise normalleşmenin hammadde fiyatlarına da yansarak fiyatların normale dönmesi. Firmalar hammadde fiyatlarının artmasını beklerken yeterli miktarda stok da yapamadı. Bu da şimdilerde stok problemi yaşıyor. Çünkü firmalar

yüksek fiyat nedeniyle stok yapmaktan kaçınıp fiyatların düşmesini bekliyor.

Ana ihracat kapısı olan Avrupa'da da aşılardan dolayı açılmalar olduğunu aktaran, oradaki durumun da ihracata olumlu etki yapacağını ifade eden sektör temsilcileri, "Pandemide yeni bir dalga daha olmaz ve tedbirler azalırsa önümüzdeki aylar biraz daha hareketli geçecek. Sadece kimya sektöründe değil, diğer ihracatçı sektörlerde de Eylül ayıyla birlikte bir canlanma ve hareketlilik olacağını düşünüyoruz" dedi.

Hemen her alana tedarik sağlayan kimya sektöründe hammaddede yüzde 75 oranında dışa bağımlılık, ihracatı olumsuz yönde etkiliyor. AB'deki petrokimya devlerinin haksız fiyat artışları yaptığı konuşuluyor.

AB'de de tatil nedeniyle üretimler duracak

Çin'de Covid-19 vakalarının artması ve iki önemli limanın kapasite azaltması sonucu deniz nakliye

ücretlerinde yüzde 20 artış olduğunu kaydeden Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği (TKSD) Başkanı Haluk Erceber, "Polipropilen fiyatlarında 2020 yılından bugüne yüzde 40, yine polietilen fiyatlarında ortalama yüzde 20 civarı artış var" dedi.

Ağustos ayında AB'deki yıllık izinler ve planlı bakım çalışmaları sebebiyle üretimlerin duracağını dile getiren Erceber, "Bu da hammadde bulunmaması riski yaratıyor. Bazı büyük entegre kimya tesisleri ürettikleri ve sattıkları bazı ürünleri kendi diğer yan ürünlerinde kullanmaktalar. Yan üründe talepler artınca satışlarını azaltıp kendilerine mal saklıyorlar yani ihraç etmiyorlar. Böylece daha fazla kâr elde ediyorlar. Herkes kendi menfaatini ön plana çıkarıyor. Etik anlayış ve müşteri bağlılığı azaldı" değerlendirmesinde bulundu.

Yüzde 75 dışa bağımlılıkla ihracat ve kârlılık artmaz

Hammaddede yüzde 75 dışa bağımlı olarak ihracatın ve kârlılığın artmasının imkansız olduğunu ifade eden Erceber, şöyle devam etti: "AB'deki bazı büyük petrokimya şirketlerinin küçük teknik engelleri ya da yangınları abartarak tesislerinde uzun süreli duruşlar yaratarak, hammadde arzını kısarak

haksız fiyat artışları yaptıkları da konuşuluyor."

Petrokimyada üretilen uçak yakıtı ve diğer ulaştırma yakıtlarının az tüketimi olduğu için üretimlerinin de azaltıldığını aktaran Erceber, "Buralarda durmalar söz konusu, dolayısıyla bu prosese bağlı kimyasallar da üretilmiyor, kapasiteleri kullanılamıyor. Bağlantılı ürün fiyatları aşırı yükseliyor" diye konuştu.

Tedarik sorunu kapasiteyi olumsuz etkiliyor

Türkiye kimya sanayiinin hammadde bakımından ciddi oranda dışa bağımlı olduğunu söyleyen Polisan Kimya Genel Müdürü Selçuk Denizligil de, "Hammadde tedarikinde yaşanacak problemler, sektörün kapasite kullanımını direkt etkilemektedir" dedi.

Son dönemlerde yaşanan navlun problemlerinin ve hammadde tedarikinde yaşanan problemlerin kimya sanayinin kapasite kullanım oranlarını ve dolayısıyla rekabet kabiliyetini negatif etkilediğini belirten Denizligil, "Kimya sanayine ait özel ihtisas endüstriyel parklar bulunmamaktadır. Avrupa ve dünyadaki kimya sanayinin geliştiği ülkelerde, kimya parkları hem altyapı hem de sinerjik etkileşimlerle beraber firmaların rekabet kabiliyetini artırmaktadır. Bizim de bu yolda ilerlememiz lazım" ifadelerini kullandı.

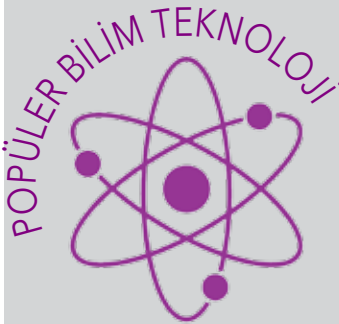

Gökhan SEZER

Bağdat'ın ilk kurulduğu hali illüstrasyonu

Bilginin tarihsel yolculuğu

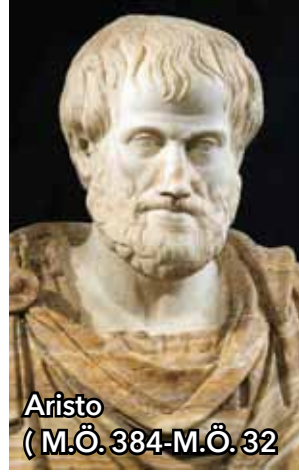
Bilgi tarih boyunca hep cehaletle, önyargılarla, zorluklarla savaştı. Bugünkü uygarlığın bilimsel temellerini atanlar, destek gördükleri kadar hayatlarıyla da sınılandı.

Günümüzden yaklaşık 5 bin 500 yıl önce Sümerler

yazıyı keşfettiler. Sümer ile başlayan Asur ile devam eden Mezopotamya uygarlığı günlük hayattan besleniyordu. Ticaret, arazi hesaplamaları, hukuksal işlemler, zaman hesaplamaları, binaların hesapları gibi birçok işlemler yapıyorlardı ve bunları geliştiriyorlardı.

Mezopotamya uygarlığından beslenen Mısır Uygarlığı ise ölüm ve ölüm sonrası ile ilgileniyordu ve devasa piramitlerin inşası başlı başına konularıydı ve daha sonraları üretkenlik açısından tıkanı.

Mezopotamya uygarlığı ise tüm Ortadoğu'ya

Aristo
(M.Ö. 384-M.Ö. 322)Sir Isaac Newton
(1643-1727)

istilacı Asurlarla egemen oldu. Anadolu'da büyük Asur şehirlerini ziyaret eden ve Mısır'da koloniler kuran İonialılar, MÖ 7. yüzyıldan itibaren Mezopotamya ve Mısır uygarlığı ile tanıştı ve burada öğrendiklerini İonia'ya taşıdılar.

Güçlü bir örnek verecek olursak 20. yüzyılın hemen başında bulunan ve çözümü uzun yıllar alan "Plimpton 322" adı verilen 4000 yıllık Asur tableti, Pisagor üçgeni olarak bildiğimiz dik üçgenin hesaplamalarını içeriyordu ve Pisagor'dan (MÖ 570-MÖ 495) yaklaşık 1000 yıl öncesine ait bir tabletti. Bildiğimiz gibi Pisagor İonia'nın en güzel şehirlerinden Samos adasında doğmuş

bir İonialıydı. Ve bu tablet bulunana kadar dik üçgen formüllerinin ona ait olduğu sanılıyordu.

Bir başka İonialı Thales (MÖ 620-MÖ 545) ile başladı bilginin yolculuğu aslında. Thales seyahatlerinden öğrendiklerini memleketi bizim Söke'nin yakınlarında bulunan Milet'de öğretmeye başladı. Yani bir bakıma bilginin kayda geçirilerek aktarımının tartışılması ve bilgiden bilgi elde edilmesi çalışmaları Thales ile Milet Okulu'nda başladı. Ortada fiziksel bir okul var mıdır bilemeyiz ama bu öylesine güçlü bir başlangıçtı ki Batı dünyasında büyük bir kesim felsefeyi Thales ile başlatır.

Bilginin yolculuğunda Thales ile Milet'de başlayan ve tüm İonia şehirlerini içine alan 150 yıllık bir İonia sürecinden söz edebiliriz. Bu süreçte İonia'da gelişen bilgi Atina'ya göç eden İonialı düşünürler vasıtasıyla Atina'ya aktı. Özellikle Atina'da Perikles'in (MÖ 495-MÖ 429) liderliğinde oluşan demokrasi ortamı Atina'yı cazibe merkezi haline getirmişti. İonia'dan göç eden bilginlerden-filozoflardan birisi de bizim Urla-Klozamenai'li Anaxagoras (MÖ 500-MÖ 428) idi ve o da Atina'da hocaların hocası büyük filozof Sokrates'i etkiledi.

Sokrates birçoklarına göre tarihin en ünlü filozofudur. Onun öğrencisi Platon artık evreni anlamak adına düşünceleri geliştirmenin zamanı geldiğini belirterek Atina Okulunu kurdu. O zamanki en iddialı filozoflar ve bilginler bu okula akın ettiler. Aristo da bunlardan birisiydi ve Platon'un en parlak öğrencisiydi.

İşte bu İonia ekolü Milet Okulu ve ardından açılan Atina Okulu'yla bilgi artık kayıt altına alınan tartışılan ve üstüne konulabilen kurumsal bir yapıya kavuştu. Platon ve öğrencisi Aristo Atina Okulu'nda bütün insanlığı etkileyecek, başta bilim, felsefe, din, kamu yönetimi gibi konularda kaynak oluşturacak, referans alınacak, üzerine çalışılacak ve tartışılacak birçok konuda kitaplar yazdılar. Ve şüphesiz en büyük etkiyi Aristo'nun açıkladığı Evren Modeli başta olmak üzere bilimsel çalışmaları gösterdi.

Çariçe Katerina (1684-1727)
St. Petersburg Kraliyet Akademisi'ni
1725 yılında kurdu.

Atina'daki huzurlu ve güvenli ortam o sıralarda genç Makedonyalı Büyük İskender'in (MÖ 356-MÖ 323) imparatorluğunu genişletmesiyle son buldu. İlerleyen süreçte Büyük İskender'in Doğu'ya doğru genişleyen İmparatorluğunda onun adına birçok şehirler kuruldu. İskenderiye şehri de bunlardan en ünlüsüydü. Atina Okulu'nun bir benzeri de İskenderiye'de kuruldu. Bu okul hem Atina Okulu'ndan gelenler hem de Ortadoğu İran ve Hindistan coğrafyasından gelen bilginler-filozoflar ile kısa sürede büyük bir akademi hüviyetine kavuştu. Bu arada İskender'in Persleri yenilgiye uğratıp başkentleri Persepolis'i yerle bir ederek orada oluşan büyük bilgi birikimini de yok ettiğini unutmamak lazım.

Böylece o zamanlarda Atina Okulu yanında İskenderiye Okulu da boy gösterdi. İskenderiye Okulu bulunduğu coğrafyanın da avantajlarıyla hızla popüler hale geldi ve cazibe merkezi oldu. Platon ve Aristo'nun

İbn Rüşd heykeli, Cordoba

eserleri başta olmak üzere Atina okulunun tüm önemli çalışmaları da İskenderiye okulunda öğretilmeye başlandı.

Zamanla İskender İmparatorluğu tarih oldu ve yerini Roma İmparatorluğu aldı. İskenderiye MÖ 31 yılında Roma İmparatorluğu topraklarına katıldı. Başlangıçta İskenderiye ve Atina Okulları için bir sıkıntı yoktu. Ancak 331 yılında yeni ortaya çıkan Hristiyanlık, Roma İmparatorluğu'nda resmi din olarak kabul edilince her şey birdenbire değişti.

Hristiyanlık pagan dinlerin ürünü olarak gördüğü İskenderiye Akademisi'ni yerle bir etti. İskenderiye Okulu'nun en az okul kadar ünlü kadın matematikçisi Hypatia'nın (370-415) katledilmesi büyük kırılmanın başlangıcı oldu. Bu durumda İskenderiye'yi mekan tutmuş bilginler, filozoflar Roma topraklarını terk ederek Mardin Dara çizgisinin doğusuna aktı. Bu coğrafyada bulunan ve Roma resmi diniyle ters düşen Asuri Hristiyanların kurduğu Antakya, Urfa, Harran, Nusaybin, Gundi Şappur akademileri ihya oldu. Dolayısıyla Platon, Aristo çalışmaları yanında ilave olarak İskenderiye Okulu'nda yapılan çalışmalarda çoğalarak nitelik kazanmış şekilde doğuya aktı.

Bunlara en güzel örnek Batlamyus'un Aristo Evren Modeline yaptığı düzeltmelerle ortaya koyduğu Evren modelidir. Adeta Asurlulardan yola çıkmış bilgiler nerede ise 1000 yıl sonra nitelik ve nicelik olarak artarak tekrar

Asurlulara geri dönmüş oldu.

7. yüzyılda ortaya çıkan İslamiyet'in Endülüs-Kuzey Afrika'dan Maveraünnehir'e, Orta Asya'ya kadar çok geniş bir coğrafyaya hızla yayılmasıyla tüm bu akademiler İslam coğrafyası içinde kaldı. Abbasi Halifesi Mansur'un Bağdat'ı kurmasıyla bu akademilerde toplanan eserler büyük bir tercüme hareketi ile Bağdat'ta kurulan Beyt-ül Hikme'de, Yunan-cadan ve Süryaniceden Arapçaya çevrildi. Bu geniş coğrafyada hayat bulan sakin iklimde birçok İslam bilgini bu bilgilere yeni bilgiler kattılar, birçok alanda da büyük katkılar sağladılar. El Harezmi (780-850), Farabi (872-950), El Bruni (973-1050), İbni Sina (980-1037), İmam Gazali (1058-1111), Kordobalı İbn Rüşd (1126-1198) ve Kordobalı Yahudi Maimonides (1135-1204) bu bilginlerin en önde gelenleridir.

Bu çalışmalar merkez Bağdat ve Merv şehirleri başta olmak üzere Endülüs'e kadar uzanan çok geniş bir coğrafyaya yayılmıştı.

Bu bilginin İslam coğrafyasında en parlak dönemini yaşadığı zamanlar Moğol istilasıyla ve Moğolların Bağdat'ı 1258 yılında işgal edip yakıp yıkmasıyla son buldu.

Aynı zaman zarfında ise Batı dünyasında Ortaçağ'ın karanlık döneminden çıkan Avrupa'da ilk üniversiteler boy göstermeye başlamıştı. 1088'de Bologna, 1150'de Paris, 1167'de Oxford Üniversiteleri ve takip eden 70 yıl içerisinde de 10 üniversite daha kuruldu. Bu üniversiteler Hristiyanlık dini esaslı eğitimler olmak üzere teoloji, hukuk, tıp ve edebiyat alanlarında eğitimler veriyorlardı. Doğuda oluşan bilgi birikiminden haberdar olan Avrupa Toledo'da ve Sicilya da yapılan çevirilerle Doğudaki bilgilerin Batı'ya bu Üniversitelere akmasını sağladı.

Özellikle Paris Üniversitesi bu gelişmelerin merkezi konumundaydı. Paris Üniversitesinden Fransisken rahip Aquinolu Tomasso'nun Aristo'nun evren modelini Hristiyanlıkla ilişkilendiren çalışması büyük kabul gördü. Bu bilgilerin Batıya akmasının yolunu açan bu gelişme diğer taraftan Aristo'nun evren modelinin Hristiyanlıkta tabu halini almasıyla astronomi açısından çalışma yapanların önü-

nü tıkadı.

Bu tıkanıklık artık kendisinin iktidarını zor şartlarda sağlayan Papalık için çok sert önlemler almasıyla aşılabiliyordu. Aristo'nun evren modeli, adeta Engizisyon mahkemeleriyle korunuyordu.

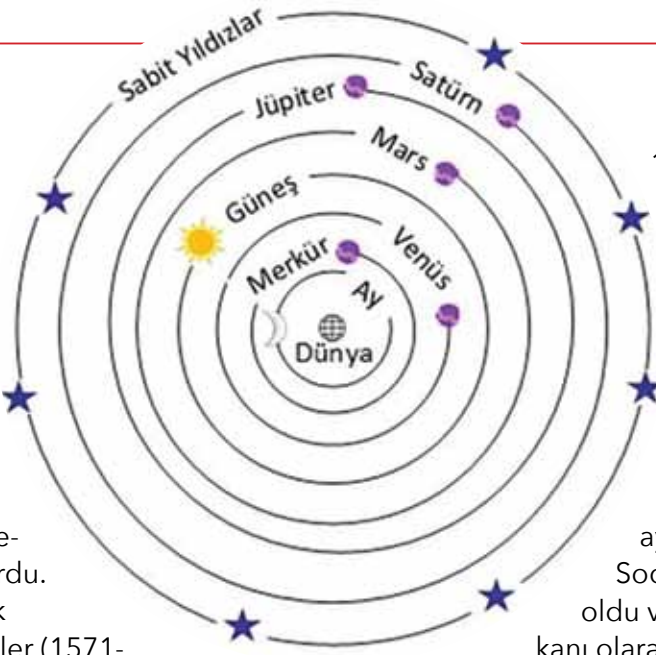
Yine de Kopernik (1473-1543) ve Kepler (1571-1630) gibi astronomi ile uğraşanlar Hristiyanlıkta nispeten başlayan reform hareketlerinin yoğun olduğu coğrafyaların avantajıyla yaptıkları gözlemler sonucu Aristo'nun evren modelini sarsan bulgularını yayınladılar.

Daha sonra gelen Galile (1564-1642) ise Kopernik ve Kepler kadar şanslı değildi. Roma'da Vatikan ile iç içe bir hayat yaşıyordu ve Papa da arkadaşıydı. Kendi geliştirdiği teleskop ile yaptığı gözlemlerde çok daha kesin kanıtlar buldu. Bu gözlemleri sonucu hayatını tehlikeye atacak şekilde Aristo'nun evren modelini yıkan çalışmalarını yayınladı. Bundan kısa bir süre önce bir filozof, Giordano Bruno, Kopernik'in çalışmalarını savunduğu için engizisyonunda yakılarak idam edilmişti. Galile ise aynı kaderi paylaşmamak için hata yaptığını belirten bir özürle ölümden kurtuldu. Galile'nin kitapları 1992 yılında Vatikan'ın yasaklar listesinden ancak çıkabildi.

Bu dini baskılar nedeniyle Avrupa'da üniversitelerde din temelli eğitim bilimsel anlamda çalışmalar ve gelişme için uygun değildi.

Bunu ilk gören İngiltere Kralı 2. Charles (1630-1685) oldu. Bilimsel çalışma için bağımsız bir kuruma ihtiyaç olduğunu gören 2. Charles, Londra'da çalışma yapan bazı bilim insanları ile beraber 1660 yılında Royal Society'yi kurdu.

İşte bu adeta kırılma noktası oldu. Aynı zaman diliminde Sir Isaac Newton (1643-

1727) evrenin ilk yasası Kütle Çekim Yasası'nı buldu ve Aristo'nun evren modelini tarihe gömdü. Böylece Aristo dönemi kapandı Newton dönemi açıldı. Newton aynı zamanda Royal Society'nin başkanı oldu ve ölene kadar başkanı olarak kaldı.

Royal Society Avrupa'nın birçok bilim insanı için cazibe merkezi haline geldi ve bilimsel buluşlarda patlama oldu. Bu durumu gören Fransa Kralı 14. Louis de henüz 1666 yılında Paris Kraliyet Akademisi'ni kurdu. Ardından 1700'de Berlin Kraliyet Akademisi ve 1725 yılında da St. Petersburg Kraliyet Akademileri kurularak 19. yüzyıla kadar etkisini gösterecek Kraliyet Akademileri çağı başladı.

Özellikle Rus Çariçesi Katerina'nın (1624-1727) kurduğu St. Petersburg Kraliyet Bilimler Akademisi, devrin en ünlü bilim insanları Daniel Bernoulli ve Euler'i getirterek adeta Rusya'nın günümüzde süper güç olmasını sağlayan bilimsel kazanımlarının temellerini attı.

Bilginin yolculuğunda anlattığımız kanlı, zorlu ve heyecanlı yolculuk artık daha rahat bir ortama kavuştu. Başka bir günde biz bu yolculukta neden yaya kaldık onu anlatırız.

Aristo'nun dünya merkezli evren modeli

EGİKAD Başkanı Kılıç: Kadının işgücüne katılımı dünya ortalamasının altında

Ege İş Kadınları Derneği (EGİKAD) Başkanı Emre Pınar Kılıç ile kadın iş gücünü temel alan keyifli bir sohbet gerçekleştirdik. Türkiye’de kadın istihdamının dünya ortalamasının oldukça altında kaldığına dikkat çeken Kılıç, ekonomik kalkınmada kadın gücünün önemine dikkat çekerek, kadın istihdamına yönelik teşviklerin artırılması gerektiğine dikkat çekti. Ege Bölgesi’nde kadınların istihdam sayılarının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğunu açıklayan Kılıç, yüksekokuldan mezun olup çalışma hayatını sürdüren kadınların Türkiye’de yüzde 23’lerde, İzmir’de ise yüzde 30 oranında seyrettiğini söyledi.

Pandemi sürecinin birçok sektörde tüm istihdam verilerinde ciddi düşüşlerin yaşanmasına neden olduğunun altını çizen Kılıç, özellikle kadın istihdamında yaşanan kaybın telafi edilmesi için acil eylem planlarının hayata geçirilmesi gerektiğini söyledi.

Ege’de çalışan kadınların sesi olan EGİKAD Başkanı Kılıç ile gerçekleştirdiğimiz keyifli sohbete davetlisiniz.

■ Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

İzmirliyim, üç kız kardeşiz. Ege Üniversitesi

Arkeoloji Bölümü’nden mezun oldum. Ardından 3 tane yüksek lisans yaptım. İlk yüksek lisansımı İzmir Ekonomi Üniversitesi’nde ‘Yöneticiler İçin İşletme’ alanında tamamladım. Daha sonra Ege Üniversitesi’nde ‘Kurumsal Yönetişim ve Liderlik’ ve son olarak Dokuz Eylül Üniversitesi’nde ‘Kadın Çalışmaları’nda yüksek lisans programımı tamamladım. Özellikle Ege İş Kadın Kadınları Derneği’ndeki yönetim kurulu üyeliği ve başkanlık görevim sürecinde aldığım eğitimlerinden fazlasıyla katkılarını gördüm. Üniversite yıllarımdan beri iş dünyasının içerisindeyim. Aynı zamanda Ege Yönetim Danışmanları Derneği’nin kurucu üyelerindenim ve hala yönetim kurulu üyesiyim. Ayrıca uzmanlık alanım olana proje yönetimi ile ilgili Türkiye çapında faaliyet gösteren Destek Teşvik ve Hibe Danışmanları Derneği’nin (HİBEDER) kurucu üyeleri arasındayım. İzmir Ticaret Odası’nda 51. Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler Grubu Meslek Komitesinde tek kadın üye olarak çalışmaktayım. Aynı zamanda meslek itibarıyla içinde bulunduğum tarım ve hayvancılık sektöründeki gelişmeleri yakından takip edebilme olanağına sahip olduğum İzmir Ticaret Odası’nda Tarım ve Hayvancılık Komisyonu üyeliğim

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

bulunmaktadır. Bu görevlerime ek olarak Bayındır'da kuruluş aşamasında olan 'İzmir Bayındır Tarıma Dayalı İhtisas Çiçekçilik Organize Sanayi Bölgesi'nde Kurucu Müteşebbis Heyet Asil Üyeliğim ve Denetim Kurulu üyeliğim bulunmaktadır. Yine bu görevde tek kadın üye olmam benim için ayrıca çok değerli. Bu bağlamda kadınların karar alma

Kadınlar dünyadaki toplam istihdamın yüzde 39'unu oluştururken, 2018 itibarıyla yönetici pozisyonlarında yüzde 27'lik paya sahip. Dünyada kadının iş gücüne katılımı yüzde 53 iken bu oran ülkemizde yüzde 38.

söyleşi
söyleşi

mekanizmalarında daha fazla yer alması için üzerimde olan sorumluluğun bilinci ile çalışmaya devam edeceğim.

■ **EGİKAD'ın kuruluşundan günümüze uzanan**

tarihçesi hakkında bilgi verir misiniz?

EGİKAD, kurulduğu andan itibaren; Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş hedef ve ilkelerine bağlı kalarak, demokratik ve laik hukuk devleti anlayışı doğrultusunda iş kadınlarının; iş dünyasında var olmalarını sağlamak, statülerini sağlamlaştırmak, yürütmekte oldukları faaliyetlerde destek olmak ve üyeler arasındaki iş birliği ve dayanışmanın geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak karşılaşılan güçlüklerin aşılması kapsamında dernek içinde sinerji yaratan faaliyetlerde bulunarak, kadınlara destek olmaya çalışmaktadır. dernek. İzmir iş dünyasının tanınmış kadın girişimci ve iş kadınlarının üyesi olduğu derneğimiz, 2010 yılından beri Batı Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu'nun (BASİFED) üyesi olup, federasyonun ilk işkadını derneği üyesidir. Kurucu Başkanımız ve dönemin Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Işın Yılmaz, BASİFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini yürütmüş, ayrıca yine BASİFED'in üyesi olduğu merkezi İstanbul'da bulunan Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu'nda (TÜRKONFED) BASİFED'i temsilen Yönetim Kurulu Üyeliği görevini üstlenmiştir. TÜRKONFED bünyesindeki İş'te Kadın Komisyonu Başkanı seçilmiş olup, 2014 yılına kadar bu görevini sürdürmüştür. EGİKAD, gerek partner gerek iştirakçi olarak Bakanlıklar, TOBB, EBSO, Valilik, Belediyeler, üniversiteler ile Girişimci Kadınlar, iş insanları arasındaki etkileşim, ekonomik ve sosyokültürel düzeyi düşük kadınların hayata ve ekonomiye kazandırılması temalı konulara ağırlık veren, yerel ve

uluslararası AB projelerinde yer almıştır ve almaya da devam edecektir.

■ **İş kadınlarının gücü ve sesisiniz. Erkek egemenliğine dayalı iş dünyası sistemi içerisinde günden güne artan kadın gücünü görmek mutluluk verici. Bu noktada kadınların iş dünyasında karşılaştığı zorluklar ve avantajlar neler?**

Kadın olgusuna karşı kemikleşmiş önyargılar, çalışan kadınların iş yaşamlarındaki kariyer yolculuklarında belirli bir noktadan sonra bir üst kademelerdeki yönetim kadrolarına geçişlerde en büyük engeli teşkil ediyor. Maalesef ki bu güçlü unsur, risk alma, cesaret, rekabete yatkınlık gibi davranışların erkeklerde daha fazla var olduğuna yönelik algılanmasına, yöneticilik görevinin erkek işi olarak varsayılmasına yol açmaktadır.

Dünya genelinde cinsiyet eşitliği, politikaların varlığına rağmen uygulanmıyor. Bu nedenle yönetici rolünün erkek olgusu etrafında tanımlanması, kadın rol model sayısının sınırlı kalmasına neden olan bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya genelinde üst düzey yöneticilik pozisyonunda bulunan kadınların, erkeklere oranla çok az bir paya sahip olması, cinsiyet eşitliği politikalarının eyleme dönüşmesindeki yetersizliği görebilmemiz açısından

dan önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Kadına toplum tarafından yüklenen roller ve "tabiatı itibarıyla erkeğe göre daha az becerikli, başarılı olma ihtimali düşük, liderlik vasfı olmayan bireyler" şeklinde önyargılı tanımlamaların, kadının liderlik davranışı göstermesi önündeki en büyük engel olduğu gerçeğinden yola çıktığımızda; kadınların, kadın olmalarından dolayı başarılarının göz ardı edilerek, kariyer hedeflerinde giden yola koyulan engeller, 'cam tavan' kavramının içeriğini oluşturmaktadır.

Liderlik vasıflarının, erkek eksenli bir kavram olduğu algısının ortadan kaldırılmasına paralel olarak, iş yaşamında var olan cinsiyet ayrımcılığı ve erkekleri öne çıkaran sosyokültürel kurallar noktasında tabuların yıkılması adına 'cam tavanı' ortadan kaldırmak; kadınların kariyer planları önünde karşılaştıkları gizli ve açık engelleri analiz ederek bu engellere son verecek stratejilerin geliştirmesiyle mümkün olabilir.

Üst düzey yönetici olma oranlarında kadınlara düşen payın düşük kalmasının değiştirilemez bir tabu olmadığı gerçeği konusunda kadınlarda farkındalığının artması, dünyadaki tüm kadın ve erkeklerin eşit olarak değerlendirilmesini sağlayacak koşulların oluşturulmasına katkı sağlayacak ve rol model kadınların

Dünyada üst düzey yöneticilik pozisyonundaki kadınların erkeklere oranla çok az bir paya sahip olması, cinsiyet eşitliği politikalarının eyleme dönüşmesindeki yetersizliği görebilmemiz açısından önemlidir.

sayısındaki artışa zemin hazırlayacaktır. Rol model kadınların başarı öyküleri ve kariyer yolculuklarında uyguladıkları yöntemler, iş dünyasındaki diğer iş kadınlarına da örnek teşkil edecektir. Mentor olarak

kabul ettikleri rol model kadınların çizdiği hedefler doğrultusunda, diğer kadınlar da iş yaşamında etkin ve yetkin bir şekilde kariyer basamaklarını güçlü bir şekilde çıkacaktır.

■ **Bu konudaki önerileriniz neler?**

Şöyle sıralayabilirim:

- Kadınlar karar verme mekanizmalarını toplumun ön yargılarına göre değil kendi beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda almalıdırlar.
- Kadınlar, yol haritalarını kendi önsezileri ışığında şekillendirmelidir.
- Kadınlar, toplumun kendilerine biçmiş olduğu sorumlulukların sınırlarını net bir şekilde çizmelidir.
- Kariyer hedeflerine ulaşan üst düzey kadın yöneticiler, Kraliçe Arı Sendromu'na kapılmadan altlarından gelen diğer kadınlara örnek teşkil edip desteklemeli ve onları kariyer hedeflerine ulaşma konusunda teşvik etmelidirler.
- Kadınların, kendilerine doğuştan bahşedilmiş özellikler olan; ikna kabiliyeti, empati yeteneği gibi iletişim becerileri konusunda daha güçlü olduğunun altı çizilmelidir.
- Kadınların, ayrıntıya önem verme, analitik düşünme özellikleri, çoklu görevlendirme, güçlü ilişki ve hata kabul etmeyen iş sonuçlar gerektiren rollerde erkeklere oranla daha başarılı olduklarının bilinci ile hareket etmelidirler.
- Günümüz iş dünyasında etkili liderlik, insanları motive etmek ve onlardan en iyi biçimde yararlanmak üzere geniş bir tarz ve davranış yelpazesine sahip olmayı gerektir-

mektedir. Kadınları tepe noktasına taşıyacak bu unsurların, kadınların doğal yetenekleri arasında bulunduğu gerçeği unutulmamalıdır.

- Kadınların her alanda verdiği mücadelenin sürdürebilir olması

adına; eğitimin, öğrenmenin, gelişmenin ve değişim yönetiminin hayat boyu öğrenme yolunda kendilerinden ayrılmaz bir parça olduğunu kadınlarımıza aşılmalıyız.

Cam tavanı delmenin en etkili yolu, hemcinslerimizi rakibimiz olarak değil, kız kardeşimiz olarak görmekten geçmektedir. Artık biz kadınların karar alma mekanizmalarında yer alarak dünyadaki barış, eşitlik, adalet kavramlarının gerçek anlamları ile anılmasına katkı sağlama zamanımız geldiğini düşünüyorum.

■ **Ülkemizde kadınların çalışma hayatına katılımları üzerine istatistik çalışmanız var mı? Rakamları nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Yüksek lisans döneminde yapmış olduğum kadınların çalışma hayatına katılımları üzerine istatistik çalışmalarını değerlendirmiştim. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) kurumu içinde Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri Bölümü'nün kurulduğu 1990'ların başından beri toplumsal cinsiyet istatistiklerini oluşturup paylaşıyor. TÜİK'in 8 Mart 2018 Dünya Kadınlar Günü'nde yayınladığı Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri Veri Seti'nde daha önce yayınladığı verilere ek olarak Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri Minimum Seti'ni de yayınlamaya başladı.

Birleşmiş Milletler (BM) İstatistik Komisyonu tarafından 2013 yılında kabul edilen BM Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri 5 ana tema altında toplam 52 kalemi kapsıyor. Temaları; ekonomik yapı, üretim faaliyetlerine katılım ve kaynaklara erişim, eğitim, sağlık ve ilgili hizmetler, kamu yaşamı ve karar alma, kadın

ve kız çocuklarının hakları başlıkları oluşturuyor. Ulusal ve uluslararası raporları takip ediyorum ancak kadın sorunsalı, evrenin sorunu... Sadece biyolojik ve toplumsal cinsiyeti kadın olan bireylerin sorunu olarak görülürse, yayınlanacak birçok raporda aynı verileri, aynı çözümsüzlükleri görmeye devam edeceğiz.

Kadınlar dünyada yaklaşık 5 milyar kişilik çalışma çağındaki nüfusun neredeyse yarısını oluşturmaktadır. Ancak bunun yalnızca yarısı işgücüne dâhildir. Bu oran erkeklerde ise yüzde 80 civarındadır. Geçtiğimiz 30 yılda bu farkı kapamada önemli ilerlemeler sağlansa da çoğu ülkede zorluklar devam etmektedir.

90 ülkeden sağlanan güncel veriler; kadınların ücretsiz bakım ve ev işlerine, erkeklere kıyasla günde ortalama 3 kat daha fazla zaman ayırdığını göstermektedir. Bu da ücretli işlere ayrılan zamanın yanı sıra eğitim ve serbest zaman sürelerini sınırlamakta ve cinsiyet bazlı sosyoekonomik dezavantajı daha da güçlendirmektedir. Görünmez bariyerler, kadınların üst seviyedeki yönetici pozisyonlara ulaşmasını engelleyen bir tür "cam tavan" oluşturmaktadır. Kadınlar dünyadaki toplam istihdamın yüzde 39'unu oluştururken, 2018 itibarıyla yönetici pozisyonlarda yalnızca yüzde 27'lik bir paya sahiptir. Yönetimdeki kadın oranının 2000 yılından bu yana en az gelişmiş ülkeler hariç tüm bölgelerde arttığı görülmektedir. Türkiye de son yıllardaki iyileşmeye rağmen, kadının işgücüne katılımının en düşük olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. 2018 itibarıyla dünyada ortalama yüzde 53 olan kadının işgücüne katılım oranı Türkiye'de yüzde 38 ile dünya ortalamasının oldukça altındadır.

Kadınların işgücüne katılımı hem ekonomik hem de sosyal açıdan kalkınmayı sağlayan ve yoksulluğun azaltılmasında rol oynayan en önemli faktörlerden biridir. Bununla birlikte işgücü piyasasında istihdam edilen ve böylece ekonomik özgürlüklerinin yanı sıra kendine güven ve toplumsal saygı kazanan kadınların hem kendileri hem aileleri hem de toplum için önemli sosyal kazanımlar sağlayacağını da söylemek doğru olacaktır. Kadınların çalışması ile kazanılabilecek bu sosyolojik katkının yanı sıra kadınların işgücüne katılım oranlarının ve dolayısıyla kadın istihdamının erkeklere kıyasla daha düşük oluşuna ayrımcılık çerçevesinde bakmak da mümkündür. Kadınların işgücüne katılımı önünde erkeklerden farklı veya daha fazla engel bulunması, kadın ve erkeğin eşit olarak görülmediği anlamını taşımaktadır. Böyle bir sonuçtan bahsedebilmek için öncelikle kadınların işgücüne katılımı önündeki engellerin tespit edilmesi gerekmektedir.

Kadın istihdamının büyümeyi destekleyen en önemli enstrümanlardan biri olduğunun farkına varılması ulus devletlerin sürdürülebilir kalkınmasında önünü açacak en hızlı ve verim-

li bir farkındalık olduğunun anlaşılması çok değerlidir. Kadınların iş gücüne katılımının önündeki engeller kaldırıldığında ekonomik büyüme ve refahta önemli kazanımlar sağlanmaktadır. Kadının işgücüne katılımında iyileşme sağlamanın bir yolu hâlihazırda sektör ortalamalarına kıyasla daha çok kadını istihdam eden, ilave kadın istihdamı sağlayan işletmeler desteklenmelidir. Bu bağlamda; yatırımlarıyla ilave kadın istihdamı sağlayan, sektör ortalamasının üzerinde kadın istihdam oranına sahip, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik olarak farkındalığı yüksek işletmelere devlet tarafından geri dönüşümsüz destekler sağlanmalıdır.

Bu kıstaslardan bir veya daha fazlasını sağlayan firmaların yatırım ve işletme sermayesi ihtiyaçlarının finansmanı, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasında bir anahtar niteliğinde olan kadının işgücüne katılımını artırmaya katkı sağlayacaktır. Ayrıca kadının işgücü piyasasına girmesinde en önemli faktörlerden birinin çocuk bakımı olduğu düşünüldüğünde, çocuk bakımı yardımlarının iyileştirilmesi, bakım merkezlerinin temin edilmesi ve erken çocukluk eğitimine erişimin kolaylaştırılması gibi konulardaki tüm girişimler, kadın istihdamını destekleyecektir.

■ **İzmir'i kadın çalışanların sayısı, eğitim seviyesi, meslek alanları boyutuyla ele aldığınızda nasıl değerlendirirsiniz?**

Türkiye'de işgücüne katılım oranı erkeklerde yüzde 78,2, kadınlarda yüzde 38,7'dir. İzmir'de erkeklerin işgücüne katılım oranı yüzde 80,9 iken; kadınlarda bu oran yüzde 45,1'dir. Eğitim düzeyi yükseldikçe işgücüne katılım oranı artmaktadır. Türkiye genelinde istihdam oranı erkeklerde yüzde 68,3, kadınlarda ise yüzde 32,2'dir. İzmir'de erkeklerin istihdam oranı yüzde 70,3 iken kadınların istihdam oranı yüzde 35,6'dır.

İzmir'in işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Kadınlarda işsizlik oranı yüzde 24,15, erkeklerde yüzde 15,04, toplamda ise yüzde 17,4'dür. Kadınlardaki işsizlik oranı

Yüksekokul mezunu kadınların iş gücüne katılımında Türkiye ortalaması yüzde 19,07 iken İzmir'de bu oran yaklaşık yüzde 30'dur. İstatistiki verilere göre kadın çalışan sayısı, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

erkeklerden daha yüksek. Bu da eğitim seviyelerinin daha düşük olması ile paralellik göstermektedir.

İzmir'deki eğitim durumuna göre işgücü incelendiğinde, okuma-yazma bilmeyen hem kadın hem de erkek işgücünün ülke ve bölge ortalamasının çok altında olduğu görülmektedir. Bir diğer dikkat çeken unsur, yüksekokul mezunu kadınların işgücüne katılım oranının yüksekliğidir. Yüksekokul mezunu kadınların işgücüne katılımında Türkiye ortalaması yüzde 23,05, Ege Bölgesi ortalaması yüzde 19,07 iken İzmir'de bu oran yaklaşık olarak yüzde 30'dur.

İstatistiki verilere göre kadın çalışan sayısının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Kadın dostu kent olan İzmir'imizin kadınlarına; katılımcı yönetimi sağlayacak mekanizmaların kentin sunduğu ekonomik, sosyal ve siyasi fırsatlardan kentte yaşayan herkesin eşit bir biçimde yararlanabileceği kent imkanlarının verilmesi oldukça değerlidir.

'Kadın Dostu Kent' anlayışının içselleştirildiği İzmir'de; katılımcı yönetimi sağlayacak mekanizmaların yerel düzeyde oluşturulması, yerel yönetimlerin planlama ve karar süreçlerine kadınların ve toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının dahil edilmesi ve yerel yönetimler ile kadın kuruluşları arasında diyalog ve iş birliği alanlarının gelişmesi çalışma hayatında kadın oranlarının artmasında etkili olmuştur.

■ **Pandemi sürecinden nasıl etkilendiniz? Toparlanma adına ne gibi önerileriniz var?**

Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını

ile birlikte milyonlarca kişi işini kaybederken, bu durumdan en çok kadın çalışanlar olumsuz etkilenmiştir. Türkiye'nin kadınların ekonomideki varlığı konusunda bugüne kadar elde ettiği kazanımlardan geriye gitmemesi için acil eylem planlarının yapılması hayati önem taşımaktadır. Bu alanda gerekli politikaların oluşturulması ve oluşturulan politikaların sağlıklı bir şekilde geliştirilmesi hükümetlerin ve toplumun tüm fertlerinin üstüne düşen bir görevdir.

■ EGİKAD'ın gelecek projeleri hakkında bilgi verir misiniz?

Bu dönemde EGİKAD'ın farkındalık temasını İklim Krizi'nin toplumsal cinsiyet eşitsizliğine etkisi olarak belirledik. Bu konuyla ilgili İZTO ve çeşitli bakanlıklarla görüşme halindeyiz. Merceğimizde şu anda 'İklim Krizinde Kırsaldaki Kadın' konusu var. Ayrıca sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Akademisi'ni kurmayı planlıyoruz. Özellikle kırsaldaki kadını merceğe almak istiyoruz. Savunmasını yaptığım ve kabul edilen 'Kırsal Alanda Kadın Girişimciliğinin Türkiye Boyutunda İncelenmesi' başlıklı tezimin çıkış noktası olan kırsaldaki görünmeyen kadın emeğini görünür kılmak için bilimsel bir çalışma yapmak düşüncem var. Kırsal alanlarda yaşamını devam ettiren kadınların büyük bir kısmı, bitkisel ve hayvansal üretime doğrudan etki etmeleri ve sektöre sağladıkları katkı payının yüksek olmasına karşın gerekli değeri görmemekte ve formel iş yaşantısında sayıları arzulanan düzeyde olmamaktadır. Bu durumun değişmesi için yapmış olduğum çalışmanın kırsal kalkınmada kadının konumunun güçlenmesinde araç olması için EGİKAD olarak yoğun bir çalışma içerisindeyiz.

Derneğimizde son 6 ayda yürütülen çalışmaların başlıklarına gelince; Kadın Giri-

Covid-19'dan en çok kadın çalışanlar olumsuz etkilendi. Türkiye'de kadınların ekonomideki varlığı konusunda elde ettiği kazanımlardan geriye gitmemesi için acil eylem planları hayati önemde.

şimcilerin İş ve Sivil Toplum Hayatında Networklerinin Güçlendirilmesi ve Tecrübe Paylaşımı projemizi tamamladık. Ters Köşe Mentorluk, İş Hayatında İngilizce, İş Dünyasında Yaratıcı Kadınlar başlıklı projelerimiz üzerinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. İzmir İl Tarım

Müdürlüğü'nün Tarımda35in İzi projesi kapsamında 26 bin biber fidesi ile sponsor olarak bu çalışmaya destek verdik. Online seminer eğitim ve çalışmalarımıza devam ettik.

Müziğin komutanı MUHİTTİN YILDIZ

İzmirli sanatçı Muhittin Yıldız, kısa yoldan meslek sahibi olmasını isteyen ailesinin tercihleri doğrultusunda müzikle Askeri Bando Mızık Okulu'nda tanıştı. Konservatuvar eğitimi tamamladıktan sonra Üsteğmen Bando Komutanı

olarak görev yaptı. 3 yıl boyunca bando ile resmi törenlere eşlik eden, tören alanına toplanan halkı coşturan Yıldız'ın en büyük hayali bir gün kendi orkestrasını kurabilmektir. Bu hayali 2007 yılında Sunshine Band orkestrası ile gerçek oldu. Sayısız davette konserler vererek önce İzmir, ardından Türkiye, en sonunda da dünyada ün yapan orkestra, albümünü de çıkardı. Sahnelerin "Minik Serçe"si, İzmirli sanatçı Sezen Aksu'nun "Seni Yerler" isimli parçasıyla başarıya koştu. İkinci klip yolda.

"Sunshine Band'ı kurarken bu günleri

Sunshine Band orkestrasının kurucusu Muhittin Yıldız, müzikle Askeri Bando Okulu'nda tanıştı. Askerlikte başlayan müzik hayatı İDOB'ta trombon sanatçısı olarak sürdü. Kariyerini geliştirdi, hayaline ulaştı.

hayal etmemiştik" diyen Muhittin Yıldız'ın Askeri Bando Mızık Okulu'nda başlayıp günümüze uzanan müzik kariyerini hep birlikte öğrenebiliriz.

● Sizi tanıyabilir miyiz?

Dört kişilik ailenin en küçüğü olarak 17 Nisan 1961 yılında Kırıkkale 'de doğdum.

Çok keyifli ve neşeli bir çocukluk hayatım oldu. Sanırım biraz da ekonomik koşullardan olacak, ailem kısa yoldan meslek sahibi olayım diye beni askeri mızık okuluna yazdırdı. Böylece gelecekte farkında olmadan hayatımın en güzel mesleğini icra edebileceğim o ilk adımı atmış oldum.

Bando Mızık Okulu'ndan sonra Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda 4 yıl orkestra şefliği okudum. Bu dönemde Hikmet Şimsek ve Sabahattin Kalender gibi çok değerli hocalarla çalıştım.

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

● **Askerlikle sanatı yoğurarak müzik kariyerine başlayan Muhittin Yıldız'ın bu sürecini dinleyebilir miyiz?**

Konservatuvarı bitirdikten sonra müzik ile askerlik mesleğinin bir arada yürüyemeyeceğini düşünerek ordudan ayrıldım. Çünkü ben duygusal ve sanatçı bir kişiye sahibim. Askerlikte istediğim gibi müzik hayatımı sürdüremeyeceğime inanıyordum. Nihayetinde İzmir Devlet Opera ve Balesi'ne Trombon sanatçısı olarak atandım. Operadaki hayatım oldukça keyifli ve bana çok şey kazandıran bir süreç oldu. Bu arada fırsat buldukça Londra ve Los Angeles'ta müzikal kariyerimi geliştirmek için çalışmalar

yaptım. Ve sonrasında en büyük hayalim olan Sunshine Band'i kurdum.

● **Muazzam bir orkestranız var. Her telden onlarca dilden seslenen Sunshine Band'in kurulduğu günlere dönelim mi?**

Sunshine Band'ı kurarken aslında Türkiye'de böyle büyük bir orkestra yapılmasının açığını fark etmiştim. Bunu düşünerek, 'eğer bir orkestra kuracaksam sıradan ve küçük bir orkestra olamamalı' dedim ve şans yüzüme güldü. Birbirinden değerli mü-

zisyen arkadaşlarla tanıştım. 1 Ey-lül 2007 tarihinde 35 kişiden oluşan Sunshine Band'in ilk performansını Edward Withall Köşkü'nde gerçekleştirdik. Sunshine Band olarak o kadar güzel tepkiler aldık ki o dönemde bir anda basının ve sevgili İzmirlilerin çok büyük beğenisiyle karşılaştık. Uzun bir yolculuğun temellerini böylece ekip olarak atmış olduk.

İzmir'de düzenlenen çeşitli etkinlikler için İstanbul'dan orkestraların getirildiği dönemde Muhittin Yıldız liderliğindeki Sunshine Band durumu tersine çevirdi ve İzmirli olarak İstanbul'da program yapmaya gitti.

● **Bugün orkestranız kaç kişilik ekipten oluşuyor ve tabii repertuarınız?**

Bugünkü Sunshine Band 13 değerli müzisyenden oluşuyor. Böylesine deneyimli ve profesyonel bir ekiple çalışmaktan çok büyük mutluluk duyuyorum. Hepsı ülkemizin yetiştirdiği çok değerli sanatçılar. Benim için iyi sanatçılarla çalışmanın yanı sıra güzel bir repertuara sahip olmak da çok önemli. Herkese hitap edecek yerli ve yabancı geniş bir repertuarımız var.

● **Alaçatı sokaklarının esintileri ile dolu başarılı klip çalışmanız, ilk single'nız 'Seni Yerler' nasıl ortaya çıktı?**

Sunshine Band uzunca yıllar ülkemizin birçok şehrinde ve yurtdışında sahne aldı. Bundan yaklaşık 5-6 yıl önce Türkiye'de bir ilke imza atarak, 65 kişiden oluşan Sunshine Band konserini AKM'de gerçekleştirdik. Bu sayıda müzisyen ve sanatçılardan oluşan bir konseri ancak yurtdışında görebilirsiniz. Artık tek ek-siğimiz seyircilerimize armağan edeceğimiz bir single çalışmasıydı. Sevgili Sezen Aksu, bir İzmirli olarak bize 'Seni Yerler' parçasını cover olarak seslendirmemiz için telif hakkını verdi.

● **Yeni projeleriniz var mı?**

Şimdi, ikinci projemiz olan ikinci single-miz, yine Sezen Aksu'dan harika bir parça ola-cak. Orkestramızın solistlerinden sevgili eşim Ece Yıldız parçayı seslendirdi. Yakın zamanda klip çekimleri başlayacak ve seyircilerimize ikinci klibimizi armağan etmiş olacağız.

● **İzmir kültür, sanat hayatıyla entelektüel birikimi oldukça yoğun bir kent olmasına rağmen, bu alanlara yönelik bir kümelenme gö-remiyoruz. Bu noktada neredeyse 15. yılına giren orkestranızın öncü olduğunu söyleyebi-lir miyiz? Bugün İzmir'de 'birlikte' bir şeyler üretme sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki rolünüzü nasıl görüyorsunuz?**

Sunshine Band, İzmir'in kültür ve sanat varlığına önemli bir katkı sağlamıştır diyebi-liriz. Çünkü Sunshine Band konserlerinden

önce İzmir'de sadece Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği koroları izleniyordu. İnanın ilk konserimde AKM salonu hınca hınç dol-muştu ve bu bana büyük bir cesaret verdi. Çünkü İzmir'de düzenlenen çeşitli etkinlik ve organizasyonlar için İstanbul'dan orkestralar getirtiliyordu. Biz bu durumu tersine çevirerek İzmirli olarak İstanbul'a program yapmaya gidiyorduk. Aslında orkestrayı kurduğum zamanlarda ve öncesinde böyle bir oluşum ne yazık ki yoktu. Dolayısıyla biz de bu sektör-de öncülük etmiş olduk, haliyle bizden sonra sayısız orkestra kuruldu. Bu noktada öncülük etmek harika bir duygu... Demek güzel bir şeyler yapmışız ki devamında benzeri orkest-ralar kurulmuş.

● **Pandemi sürecinden çok ciddi anlamda etkilenen meslek gruplarındansınız. Bu süreci nasıl geçirdiniz?**

Her şey yolunda giderken bir de baktık ki hiç tahmin edemeyeceğimiz bir pandemi süreci başlamış... Bu süreçte hem ekonomik hem de sahne özleminin neden olduğu ma-nevi sıkıntılar yaşadık. Müzikten ayrı kalmak inanın bizleri çok üzdü, üzüyor da... Ekono-mik olarak yaşanan sıkıntı bir tarafa, insanın sevdiği mesleği yapamaması kadar üzücü bir durumu da yaşamış olduk. Umarım bu süre tahminimizden de kısa bir süre olur. Eskiden olduğu gibi işimizin basında olmak bizleri çok mutlu edecektir. Bize zaman ayırıp bu keyif-li söyleşiye imza attığınız için çok teşekkür ederim.

Dünyanın en büyük satranç koleksiyonunun sahibi bir Türk:

AKIN GÖKYAY

Ankaralı iş insanı Akın Gökyay'ın 'Dünyanın

En Büyük Satranç Koleksiyonu'na sahip olduğu geçtiğimiz günlerde 'Guinness' tarafından tescillendi.

Harry Potter, Şirinerler, Red Kit, Yüzüklerin Efendisi karakterlerinden oluşan satranç takımları da var. Reagan, Kennedy gibi Amerika Başkanları ile Gorbaçov, Yeltsin gibi Rusya Devlet Başkanlarının figürlerinden oluşan satranç takımı da koleksiyonun dikkat çeken parçaları arasında.

Dev koleksiyonda 590 adet satranç takımı bulunuyor.

Gökyay'ın bu inanılmaz koleksiyonu bir ara-

Guinness tarafından dünyanın en büyük satranç koleksiyonuna sahip olduğu tescillenen Ankaralı iş insanı Akın Gökyay'ın 590 parçalık koleksiyonunun değerinin 4 milyon lira olduğu ifade ediliyor.

ya getirmesi tam 40 yılını almış.

Gökyay'ın koleksiyonunda tam olarak 103 farklı ülkeden satranç takımları bulunuyor.

Bunun için Gökyay'ın, 6 farklı kıtayı gezmesi gerekmiş. Gökyay'ın koleksiyonunda; 11 Eylül'ü, Çanakka-

le Zaferi'ni, Türklerin Ergenekon'dan çıkışını tasvir eden oldukça ilginç parçalar bulunuyor.

Gökyay'ın satranç takımlarına olan tutkusu, 1975 yılında yaptığı bir iş seyahatinde başlamış.

Beğendiği bir takımı satın almak için 3 gün beklemek zorunda kalınca, satranca ve satranç takımlarına olan bakış açısı tamamıyla

değişmiş.

590 parçalık koleksiyonun değerinin 4 milyon TL civarında olduğu belirtiliyor.

Gökyay verdiği bir röportajda, satranç ile ilgili olarak şunları söylüyor: "Satranç strateji oyunudur, analitik düşünebilmek demektir."

Türkiye Rotary camiasının önde gelen isimlerinden de biri olan Akın Gökyay ile satranca olan uzun soluklu ilgisinin koleksiyonerliğe evrilmesi sürecini konuştuk.

● **Satranca olan ilginizin nasıl başladığını anlatır mısınız?**

Günümüzde satranca ilgi oldukça küçük yaşlara kadar indi fakat benim satrançla ilgilendiğim zamanlarda durum farklıydı. Çocukluğumda kapalı ortamlarda ve toplumun elit kesimleri diyebileceğim yaşı ilerlemiş öğretmen, avukat, doktor gibi meslek sahipleri tarafından oynanan bir oyundu. Babam Mehmet Gökyay hem Türkiye'nin sayılı cebir

ve geometri öğretmenlerinden biri hem de çok iyi bir satranç oyuncusuydu, bana da satrancı babam öğretti. 1940'ların sonunda 8-10 yaşındayken öğrenip oynamaya başladığım satranca o dönemler gençlerin ilgisi ancak üniversite çağlarına gelinceydi. Yaşıtım biri olmadığından tek rakibim de babamdı ve beni sürekli yenerdi. Bu yenilgilerden gına geldi ve neredeyse satrançtan kopma noktasına geldim. Bir oyunda ara sıra siz

de yenmek istersiniz ama mümkün değil karşında müthiş bir oyuncu vardı. Günün birinde sanırım 11 yaşındaydım babamı yendim. Tabi bu çok enteresan bir duygu, size satrancı öğretti, yetiştiren kişiyi yeniyorsunuz. Bir defa yenmek güzel bir duygu, babayı yenmek de çok daha güzel bir duygu tabi. (Gülüyor) Daha sonra satrançtan uzaklaştım ama üniversite yıllarında satranç tekrar ilgi alanıma girdi.

● **Satrancın sizin için anlamı nedir?**

Satranç aslında sadece bir oyun değil, çok ötesinde bir şey. Satranç size analitik düşünmeyi öğretiyor. Satranç strateji tespit etmenizi sağlıyor. Satranç size diğer ülke ve kültürleri, tarihi tanıtıyor. Bunlar üzerinden tanışıklıklar geliştikçe ilişkilerimiz daha yüksek seviyelere çıkıyor ve tanışan insanlarda, aralarındaki birçok meseleyi halledebilecek bir ilişkinin temelini atmış oluyor.

Dolayısıyla her zaman şunu söylemişimdir: Bütün politikacı ve işadamlarının satranç bilmesi lazım. Düşünce tarzınızı da değiştiriyor, yani bireysel ve kurumsal olarak katkıları çok fazla. Örneğin Atatürk çok iyi bir satranç

Koleksiyonunda 103 farklı ülkeden satranç takımları bulunan Gökyay, "Satranç analitik düşünmeyi öğretiyor, strateji tespit etmenizi sağlıyor, başka ülkeleri, kültürleri ve tarihi tanıtıyor" diye konuşuyor.

oyuncusu, İsmet Paşa daha iyi bir satranç oyuncusu, Süleyman Demirel aynı şekilde. Bu isimler eğer bizim politik hayatımızda başarılı olmuşlarsa bunu biraz da satranca borçlular diye düşünebiliriz. Ben de şahsen iş hayatım ve sosyal ilişkilerimde çok faydasını gördüm.

● **41 yıllık koleksiyonunuzun içeriği hakkında bilgi verir misiniz?**

Hiçbir zaman bir koleksiyoner olmak için yola çıkmadım. Benim esas amacım sadece

değerli bulduğum tasarımları toplamak ve evimin bir köşesinde sergilemekti. Sahibi olduğumuz Nurus'un çalışmaya başladığım 1965'ten itibaren tasarım konusunda çok fazla katkısı oldu, örneğin Alman Tasarım Konseyi'ne giren ilk firma ve 50'den fazla ödül sahibi.

Satranç takımları toplamak gerçekten çok zor bir iş. Üç-beş günlüğüne iş, seyahat veya toplantı için gittiğiniz herhangi bir şehirde esas gidiş amacınızdan vakit ayırıp koleksiyon için malzeme aramak çok zor. Giderek nereslerde alışveriş yapabileceğim kültürü oluştu, mesela ürün gamı geniş büyük mağazalarda, oyuncak mağazalarında, turistik, hediyelik eşya satan yerlerde veya antikacılarda olabiliyor. Eğer tutkunuz varsa o kısıtlı zamanınızda o vakti ayırıp, arayıp buluyorsunuz.

Tabi sonrasında otele getirmek, bazıları büyük boyutlu olduğu için paketleyip ülkeye getirmek falan zordu. Tabi takım sayısı da yirmiyi bulunca, eşim beni ve takımlarımı nihayetinde ev olduğu ve yer kalmadığı için kovdu. Allah'tan işyerim vardı da takımları saklayabildim.

Topladığımız takımların hepsi benim beğeni süzgecimden geçen belirli kültürlerin göstergesi sayılan tematik satrançlar, burada turnuva takımı yok. Benzerlik olarak da birbirlerinden oldukça farklılar.

• **Dünyanın, alanındaki bu en büyük koleksiyonun büyüklüğü, tasarım olan takımlar, önemli parçalar ve ilginç hikayelerini dinleyebilir miyiz?**

Kısaca buradaki satrançların hepsi benim için özel, çocuklarım gibiler. Örneğin 1993'te Yeni Zelanda'dan aldığım mermer bir takım, çok önemli değil belki 200 dolar ama benim için çok kıymetli. Bir daha dünyanın o ucuna gider miyim, gitsem o takımı bulur muyum bilmiyorum.

İngiliz bir mimar arkadaşımın hediye ettiği 1860 tarihli bir parça var, koleksiyonun en eski parçası. Aralarında çok ince işçilikle çalışılmış, yakından bakınca nasıl yapıldığına hayret ettiğiniz parçalar da var.

Şimdilerde şehirleri satrançla tanıtmaya gibi bir akım var, örneğin Barselona takımı öyledir. Londra ve Rotterdam'ın böyle takımları var. 'Biz de Ankara'yı tanıttığımız ulusal çapta özgün bir tasarım yarışması yapalım' dedik.

Çocukluğunda toplumun elit kesimleri tarafından oynanan satranç Türkiye'nin sayılı cebir ve geometri öğretmenlerinden olan babasından öğrenen Akın Gökyay, politikacı ve işadamlarına da öneriyor.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuş İlk Meclis, Gümrük Bakanlığı, Etnoğrafya Müzesi, Anıtkabir, Resim Heykel Müzesi gibi tarihi binaları konu alan bir proje olsun istedik. Daha güçlü olacağı için Ankara Kalkınma Ajansı'yla yapalım istedik. Süreç işledi, jüri belirlendi. Tabi ben daha çok üniversitelerin tasarımıyla ilgili bölüm öğrencilerinin olmasını, Ajans ise geniş, profesyonel bir katılım istiyor. Oldukça cazip ödüller de koyduk. Tüm takımı ya prototip olarak ya da renderlarıyla,

yani üretilebilir örnekler olarak istiyoruz. Türkiye'de alanında ilk olan bu yarışmayı belki daha sonra genişletmek mümkün.

İki şeye pişman olmuşumdur. Biri; koleksiyonla ilgili anılarımı yazmamışımdır, şimdi yazmam da çok zor artık. İkincisi; Rotary'deki görevim nedeniyle bütün Anadolu'yu dolaştım, insanımızla ilgili enteresan anılarımı da

yazmak isterdim.

● **Guinness ödülü sürecini paylaşabilir misiniz?**

Bir kere dünyanın kendi alanındaki en büyük koleksiyonlarından birisi, 2012 yılında 412 takımla Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi. Şu anda 590 takımımız var. Kural olarak benzer ve aynı olan takımları kabul etmiyorlar. Süreç olarak Türkiye Satranç Federasyonu'ndan talep ettiğimiz bir uzman, noter huzurunda resmi olarak sayım yapıp tutanak hazırladı, biz de bu kayıtları Guinness'e yolladık.

● **Alımları nasıl yaptığınızı anlatır mısınız?**

Sadece görüp beğeniyor olmak işin anahtarı. Aslında benim şu anda özgün bir şey bulmam çok zor. Yapılmış ve almışım. Ama yine de birebir gidip gezerek, gerekli ilgiyi, emeği vererek görüp dokunarak, seçmeye çalışarak gerçekleşiyor her şey. Tabi beğendiğim şeyi ekiple paylaşıyorum koleksiyonda var mı diye kontrol ediyoruz. Biliyorsunuz iki tip satranç var; birincisi tematik ve tasarım olarak üretilmiş takımlar bir de 'nesini topluyorsunuz' diyen insanların kafalarındaki turnuva satrançları dediğimiz takımlar.

Online müzayedeler falan var ama ben gördüğümü almak istiyorum. Koleksiyona girebilecek bu kadar incelikli bir şeyi hissetmek ve kondisyonunu görmek istiyorum. Bazen ellerinde özel bir şeyler olanlar bir şekilde bana veya müzeye de ulaşabiliyorlar. Dünyanın pek çok yerinden insanlar ellerindeki takımları değerlendirmek veya bağışlamak için mail atıyor. Örneğin koleksiyonumu duyan ve çinçilikle ilgilenen bir hava astsubayı, satranç tablası yapmış ve güzel bir jest olarak hediye etmişti.

Üç-dört ay öncesinden ilginç bir anı; Alman bir arkadaşım bir gün

Akın Gökyay'ın satranç takımları belirli kültürlerin göstergesi sayılan tematik parçalardan oluşuyor. Sadece görüp beğeniyor olmak yetmiyor, gerekli ilgiyi, emeği vererek, dokunarak oluyor her şey...

bana "Berlin'de sana bir adres buldum. Bu çift eskiden mağazalarında satranç satarlarmış sonra iş değiştirip elektronik eşya satmaya başlamışlar. Ellerinde kalan takımları da evlerinin bodrumuna yığmışlar" dedi. O adresi aldık, telefon açtık sonra atlادık bir taksiye gittik. Kapıda bekliyorlardı bizi. Girdik eve, satrançların dışında satrançla ilgili kitaplar vardı bol miktarda. Adam tabi şaşırmıştı ve "beni nereden buldunuz" diye sordu. Çünkü işi bırakmıştı, galiba 9 takım aldım ve çift çok sevindi.

Enver
OLGUNSOY

Derimiz ve güneş

Güneş, dünyamızın temel yaşam kaynağıdır. Dünya ile birlikte güneşin çekim etkisi altında kalan 8 gezegen ile onların 150 uydusu, 5 cüce gezegen onların 8 uydusu ve milyarlarca küçük gök cisminin de patronu güneştir. Bu sistem "güneş sistemi" olarak adlandırılır ve evrendeki yıldız sistemlerinden sadece biridir.

Dünyanın birçok hayatı doğal döngüsü, güneş sayesinde gerçekleşir. Hatta insanlar için vitamin kaynağı olarak da görev görür. Biliyorsunuz, "güneş vitamini" de denen D vitamini sentezi, güneş ışınları aracılığı ile gerçekleşir. Kısacası insanlar için, dünya için, evren için güneş yaşamsal bir unsurdur.

İnsan sağlığı için bu kadar önemli olan güneş, bazen insanlara zarar da vermektedir. Yok, güneş çarp-

ması vs. gibi nispeten basit zararlardan söz etmeyeceğim. Daha ciddi bir zararından söz edeceğim; bazal hücreli karsinoma. Bir deri kanseri olan bu kanser türü, yaklaşık yüzde 75'lik oranla deri kanserleri içinde en sık görülen deri kanseridir.

İçinde bulunduğumuz yaz sezonunda, hele hele iklim değişikliği nedeni ile dünyanın içinde bulunduğu bu sıkıntılı dönemde, size deri kanseri ve önlenmesi konusunda yazmak istedim.

Aslında tüm deri kanserine güneş ışıkları sebep olmaz, daha birçok nedeni vardır. Ancak dediğim gibi en sık görülen deri kanseri türünün oluşumunda etken olabildiği için sizlere güneşin zararlı etkilerinden ve korunma yollarından söz etmek istedim.

Yoğun güneşe maruz kalmak, yaş almak, erkek ve açık ten sarı veya kızıl saçlı olmak, ailede deri kanseri

Çocukluktan itibaren yoğun güneşten korunacağız. Güneş koruyucularını sadece yaz aylarında değil yaz-kış kullanacağız. Kendi deri kontrollerimizi yapacağız.

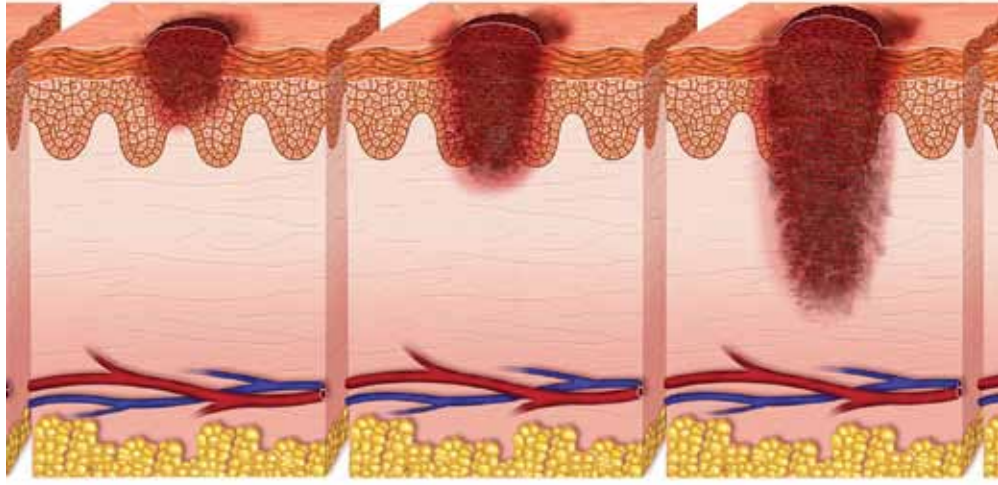
hikayesi olması, radyasyon, bağışıklık sisteminin azalması veya çökmesi deri kanseri riskleri olarak sayılabilir. Farklı tür deri kanseri vakalarına, bazı virüsler, eski yara izleri, iyileşmeyen yaralar, sigara, radyoterapi sebep olduğu gibi, başka bir tür deri kanserine de "ben"ler sebep olabilmektedir.

50'den fazla "ben"e sahipseniz deri kanseri sizin için büyük bir risk faktörüdür.

Daha önce deri yüzeyinde olmayan kısa sürede büyüyen, ağrı ve kaşıntısız sert kabuklu veya kepekli görünümdeki oluşumlar şüphe ile yaklaşılması gereken deri kanseri belirtileri olabilir.

Deri kanseri tipi, ancak biyopsi neticesi ile belirlenebilir. Daha önce yazdığım gibi kabaca 3 ayrı tip deri kanseri vardır. Ancak bu yazıda genellikle güneşe maruziyet sonucu oluşan "bazal hücreli karsinoma" konu olarak alınmıştır. "Yassı hücreli karsinoma" ve "melanoma" diğer önemli 2 tip deri kanseridir.

İyi olan haber ise; çoğunlukla güneşe

maruziyet ile oluşan bazal hücreli karsinomanın (BHK) metastaz riskinin hemen hemen hiç bulunmamasıdır. Uygun tedavi ile tekrarlama ve yayılma riski çok düşüktür.

Peki korunma için ne yapmalı? Çocukluktan itibaren yoğun güneşten korunacağız. Üstelik sadece yaz aylarında değil, yaz-kış güneş koruyucularını kullanacağız. Kendi deri kontrollerimizi evde, aydınlık veya gün ışığı olan yerlerde sıklıkla yapacağız. Şüpheli bir durumda hemen bir dermatoloğa danışacağız. Sıkı takip deri kanserlerinin gelişimini azaltacaktır. Zira erken tanı ve uygun tedavi ile hastaların yüzde 90-95'inde tam iyileşme elde edilebilmektedir.

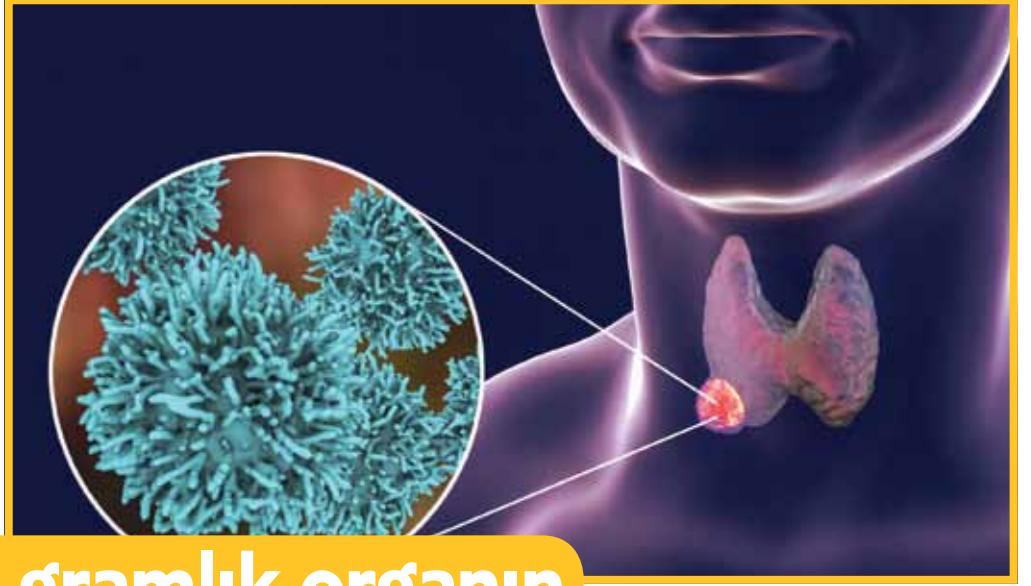
Son söz olarak, güneş koruyucularından da söz edelim isterseniz. "SPF" harfleri ile ifade edilen ve güneş koruyucu kremlere yazılan bu ibare ve karşısındaki rakamlar, güneş koruma faktörü olarak bilinir. Bu kremler güneş altında geçirebileceğimiz zamanı uzatır ve koruma sağlar. UVA 320-400 nm, UVB 290-320 nm dalga boyu arasındaki güneş ışınlarına karşı vücudumuzu koruma amacı taşırlar. Ancak hiçbir güneş kremi yüzde yüz bir koruma sağlamaz. En sık kullanılan SPF faktörü 50'dir.

Güneşten koruyucu ürün kullanıldığında dahi, güneşte çok uzun süre kalınmamalı ve kalınacaksa sık sık güneşten koruyucu krem yenilenmelidir.

Dr. Ülkümen
RODOPLU

20 gramlık organın başımıza açtıkları

Her yıl yapılan kontrollerimizde mutlaka kanda TSH düzeyi kontrol edilmelidir. Bu test, tiroid hormonunun yavaş mı yoksa hızlı mı çalıştığının görülmesine yardımcı oluyor.

Bu ayki konumuz sinsi bir hastalık. Kendisini çok belli etmiyor ama o kadar önemli ki hemen her hastalıkla karışıyor ve de çok yaygın. Nam-ı diğer tiroid hastalıkları. Tiroid organımız 20 gram ağırlığında. Adem elmasının hemen altında, kelebek gibi duran bir organ... Tiroid bezi, vücudumuzun adeta orkestra şefi. Salgıladığı T3 ve T4 hormonları sayesinde vücudumuzun adeta metabolizmasının hızını ve ruhsal durumumuzu ayarlayan tam bir maestro... Hızlı çalıştığında hızlı hareket ettiğinde her şey hızlanıyor, yavaş olduğunda her şey yavaşlıyor.

Tiroid organının hastalıklarına göz attığımızda, birincisi "haşimato tiroidi", ikincisi, "tiroid kanseri" oluyor. Çok korkulacak bir kanser değil. Çok görülüyor, hatta nodüller tiroid kanseri, genetik bir özelliği de var ama tedavisi neredeyse yüzde 100'e yakın başarılı. Yeter ki erken tanyalım.

Üçüncüsü, bu dokunun yani orkestra şefinin hızlı çalışması, yani hipertiroidi, yavaş çalışması ise hipotiroidi. Ve guatr. Bu hastalık Anadolu'da topraklarımızda çok yaygın. Her 10 kadından neredeyse 4 veya 5'inde guatr var. Yani tiroid organının, bezinin büyümesiyle seyreden bir tablo. Endemik bir hastalık adeta, Türkiye'de salgın hastalık gibi... Neden acaba? Toprağımız, içtiğimiz su, yediğimiz meyve içinde iyodun eksik olmasından kaynaklıyor. Bu yüzden tükettiğimiz tuzlara iyot eklendi, ekleniyor ve iyi de yapılıyor.

Sorular- Cevaplar

● **Hangi durumlarda tiroiditten yani tiroid dokusunun iltihaplanmasından, haşimato tiroidinden şüphelenmeliyiz?**

Haşimato Tiroidi bir bağışıklık sistemi hastalığıdır. Hani hep güçlü bağışıklık sisteminden konuşuyoruz ya, güçlü bağışıklık sistemimiz saye-

sinde birçok hastalıktan korunabiliyoruz. Vücudumuzda bizi hastalıklardan koruyan bir ordu var yani, vücudumuzu tanıyan, kollayan, mikroplardan, virüslerden ve yabancı maddelerden bizi koruyan, onları temizleyen bir sistem var ya... Evet bu sistem bazen bize düşman oluyor. O silahlı kuvvetler, o ordu bizim kendi dokularımıza yabancılaşıyor. Onu adeta reddediyor, onu yabancı gibi görüyor. İşte bağışıklık sistemi hastalık grubu bu. Sedef hastalığında, multiplsklerozda (MS), bağ doku hastalıklarında da aynı mekanizma söz konusu. Kronik bir hastalık olup ömür

boyu devam ediyor. Ve kendi dokusuna yabancı oluyor. Ama tanır ve bilerseniz yaptıkları- nızla onu sessiz hale getirebilirsiniz. Halsizlik, yorgunluk, depresyon, mutsuzluk, enerji düşüklüğü gibi şikayetler varsa mutlaka bundan şüphelenmeliyiz.

● **Haşimato tiroiditini nasıl tanıyabiliriz?**

Her yıl yapılan kontrollerinizde kanda TSH (Tiroid Stimulating Hormon) düzeyi mutlaka kontrol edilmelidir. Bu test, tiroid hormonunun yavaş mı, hızlı mı çalıştığının görülmesine yardımcı oluyor. Muayene sırasında da doktorun elle yaptığı muayene de tam adem elmasının altında bir büyüme varsa şüphelenebilir.

Tiroid ultrasonu, boyun ultrasonuyla da o tiroid dokusunda kabalaşmayı gören bir radyolog sizin tanı almanıza yardımcı oluyor.

● **Neden haşimato tiroiditi oluyor ve neden bu kadar yaygın?**

Vücudumuzdaki bağışıklık sisteminin kendisine yabancılaşması ve bir kendi organına, kendi dokusuna yabancıymış gibi davranmasının altında yatan en önemli etkenlerin başında travmalar geliyor. Sınav kaygısı, sınav korkusu, doğum gibi, kadınlarda menopoz gibi, bir iş insanının iflas etmesi gibi travmatik sürecin, yani bağışıklık sisteminin düşüp yükselmesi, zayıf anımızda olması gibi durumlar haşimato tiroiditinin başlamasına yol açıyor. Otoimmün bir tablo ortaya çıkıyor.

● **Tedavisi var mı?**

Elbette var. Kontrol edilerek onun zaman zaman bazı testlerle, kan tahlilleriyle,

le, kalsiyum seviyesiyle, vitamin D3 seviyesiyle ve tiroid ultrasonuyla düzenli kontrol edilerek doktorunuz size neler yapmanız gerektiğini, nasıl davranmanız gerektiğini söyleyebilir.

Haşimato tiroidinde iki tane tablo olabiliyor. Bir tanesi tiroid dokusunun yavaş çalışması yani hipotiroidi. Hangi durumda hipotiroidinden şüphelenebiliriz? Tiroid orkestra şefi gibi dedik ya, tepeden tırnağa kadar bakarsak saçların dökülmesi, kolayca kırılması, kaşların yanlardan seyreilmesi, vücutta tüylerin ve kılların azalması, bacak ve göğüs kıllarında azalmanın dramatik bir şekilde görülmesi, cildimizin kuruması, yüzümüzün şiş, vücudumuzun ödemli olması, kalpteki ritm bozuklukları, bağırsak düzensizliği, özellikle kabızlık, aniden başlayan

kabızlık yaşadığınızda mutlaka hipotiroididen, hashimoto tiroiditinden şüphelenmelidir.

Depresyon, mutsuzluk, içe kapanma ve kilo vermekte zorlanma, "su içsem bile yarıyor" diyenler var ya işte bu durumda hipotiroididen şüphelenmeliyiz.

Hipertiroididen yani tiroid hızlı çalıştığına, orkestra şefi hızlandığında neler oluyor? Yine yukarıdan aşağı baktığımızda bu sefer cildimiz nemli oluyor, kolayca terliyoruz, anlamsız yere kilo kaybı, sağlıksız kilo kaybı oluyor, metabolizma hızlanıyor, ishal oluyor, çarpıntılarımız oluyor, titreme oluyor, özellikle de ellerde titremede ve aşırı hareketlenmede, öfke nöbetleri olur ya aynı şekilde kolay sinirlenmede, uykusuzlukta mutlaka hipertiroididen şüphelenmeliyiz.

● **Tiroid kanseri son yıllarda arttı mı?**

Tiroid hastalıkları neden bu kadar çok arttı, neden endemik hale geldi? Çünkü çevre kirlendi. Özellikle Ukrayna'da 26 Nisan 1986 tarihinde yaşanan Çernobil faciası, Artvin ve Rize gibi iller başta olmak üzere Doğu Karadeniz bölgesinde guatrın, eski tabirle zehirli guatrın ve nodüllerin daha çok görülmesine yol açtı. Bugün de doğamızın kirlenmiş olması, sularımızın, çevremizin kirlenmesi ve stresin artması orkestra şefinin yavaşlaması-

Tiroid hastaları; yapılan T4, TSH, Anti T, Anti M gibi testlere bağlı olarak bir endokrin hastalıkları uzmanı, dahiliyeci veya aile hekimi tarafından değerlendirilmeli ve tedavisi ona göre düzenlenmelidir.

na ya da hızlanması- na neden oldu.

● **Tiroid kanserinden korunabilir miyiz, kurtulabilir miyiz?**

Elbette. Sağlıklı yaşayarak, iyi uyuyarak, hareketli bir hayat sürerek ve

doğru beslenerek vücudumuzun ihtiyacı olan vitamin, mineral ve besin takviyelerini doğru alarak tiroid hastalıklarından da diğer tüm kronik hastalıklardan da korunabilir ve kurtulabiliriz.

İlaçlar

Tiroid hastalarının kullandığı ilaçlardan, bunları ne zaman almaları ve nasıl kullanmaları gerektiğinden de bahsedelim. Tiroid hastaları, yapılan T4, TSH, Anti T, Anti M gibi testlere bağlı olarak bir endokrin hastalıkları uzmanı, dahiliyeci veya aile hekimi tarafından değerlendirilmeli ve tedavisi ona göre düzenlenmelidir. Tiroid hastaları en geç 6 ayda bir bu kan testlerini mutlaka yaptırmalıdır ve yanında diğer testlerle birlikte... Tiroid ilaçları, hormonları, sabah aç karına alınmalıdır. Yemekten yarım saat önce bol su ile alınmalıdır. Çünkü bu ilaçların, hormonların emilmesi yavaştır. Yanında gerekmedikçe bir başka ilaç alınmamalıdır. İlaçlar arasındaki etkileşim tiroid hormonunun emilmesini yavaşlatabilir ve etkisini ortadan kaldırabilir. Her şey sağlık için, her şey hayatta kalmak için, her şey hayat kurtarmak için...

İzmir aşıda mavi oldu

İzmir Valisi Yavuz Selim Köşger, sosyal medyadan yaptığı paylaşımla İzmir'in Covid-19'a karşı yürütülen aşı kampanyasında mavi renkte olduğunu açıkladı.

"İşte özlenen tablo: İzmir mavi" başlığıyla kamuoyunu bilgilendiren Vali Köşger, "Güzel İzmir'imizde aşılama oranı, duyarlı hemşehrilerimiz sayesinde yüzde 75'i buldu.

17-23 Temmuz arasında illere göre haftalık vaka sayımız ise 100 binde 33,43 olarak açıklandı. Haydi İzmir, daha sağlıklı günlere ulaşmak için kolları sıvıyoruz" dedi.

İzmir, Covid-19'a karşı büyük bir mücadele verdi. Kurban Bayramı tatilinde bile hastanelerdeki aşı polikliniklerinde 400 personel görev yaparken 35 mobil ekipteki 105 personelle de ilçelerdeki meydanlar, işlek caddeler, vapur iskeleleri, tren ve metro istasyonları önüne aşılama noktası kuruldu. İnsan sirkülasyonunun yoğun olduğu noktada görev yapan sağlık çalışanları, vatandaşlara aşı olup olmadıklarını sorarken tereddüt edenleri de ikna ederek aşı ile onları güven çemberine almanın mutluluğunu yaşadı.

Aşılama kampanyası kapsamında toplam 4 milyon 918 bin 432 kişi aşılanırken, 2 milyon 614 bin 158 kişiye birinci doz, 1 milyon 904 bin 148 kişiye de ikinci doz aşı uygulandı.

İşte aşı karnesi

Aşılamada mavi kategoriye ulaşan iller

sırasıyla Muğla, Çanakkale, Kırklareli, Edirne, Balıkesir, Amasya, Aydın, Eskişehir, Tekirdağ ve İzmir olarak sıralandı. Bakanlığın tablosuna göre yüzde 39,9 ile Türkiye'de en az aşılanmanın gerçekleştirildiği Şanlıurfa'yı Mardin, Bitlis, Muş, Diyarbakır, Siirt, Batman, Bingöl, Gümüşhane ve Iğdır takip etti.

Sağlık Bakanlığı'nın paylaştığı en az 1 doz aşı olmuş 18 yaş üzeri nüfusu kapsayan verilere göre, 3 Ağustos itibarıyla Türkiye'de toplam yapılan aşı sayısı 74 milyon 86 bin 413, birinci doz uygulanan kişi sayısı 41 milyon 233 bin 344, iki doz aşı uygulanan kişi sayısı 27 milyon 732 bin 983, üçüncü doz uygulanan kişi sayısı da 5 milyon 117 bin 285 oldu. Türkiye'de birinci doz aşı olanların oranı yüzde 66,42, ikinci doz aşı olanların oranı yüzde 44,67 olarak kayıtlara geçti.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ise sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı açıklamada, "Vaka sayılarındaki artış hızı azalma eğiliminde. Bunu kalıcı hale getirecek olan biziz. Tedbirden taviz vermeden aşınızı olun" ifadelerini kullandı.

Oya DEMİR

İklim dostu yatırımların destekleneceği, temiz üretim teknolojilerine yatırım yapan tesisleri ödüllendiren Emisyon Ticaret Sistemi hayata geçirilecek.

İKLİM YASASI

Temmuz ayında; dünyanın dört bir yanından gelen sel felaketi haberleriyle hükümetler yeniden iklim değişikliği ile mücadele konusunda çalışmalarını hızlandırma gerekliliğine dikkat çekti.

Güneşten gelen enerji, yeryüzü özellikleri, atmosferdeki Karbon-dioksit (CO₂), Metan (CH₄) ve Azot (N₂O) gibi sera gazlarının miktarının artması ve yüzyıllardır insanların gerçekleştirdiği faaliyetler ile iklimde pek çok olumsuz değişiklik olmuştur. Buzullardaki erime, yağışlarda ve sıcaklıklarda artış, doğal felaketler, deniz seviyesinde farklılık, suyun azalması, hava kirliliği vb. gibi göstergeler iklim krizinin her geçen gün çok daha büyük bir tehdit olduğunun göstergesi.

Bu tehdit ile mücadele edebilmek adına gelişmiş ülkeler ulusal politika ve kararlar alarak, aldıkları kararları uygulamayı taahhüt ettiler. 1992'de Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) ile Aralık 2015'te

kabul edilerek Kasım 2016'da yürürlüğe giren Paris Anlaşması, tüm ülkelerin dünyanın sonunu getirecek iklim krizine karşı birlikte hareket etmesinin önemini göstermektedir.

Avrupa Parlamentosu, Haziran ayı içerisinde Avrupa Birliği'nin sıfır emisyon hedefini yasal olarak bağlayıcı hale getirecek iklim yasasını, 51 parlamenterin çekimser kalmasına rağmen 442'ye 203 oyla onayladı.

Bu yasa ile AB ülkelerinin 2030 yılına kadar sera gazı salımlarını 1990'daki seviyesinin yüzde 55 daha aşağısına düşürmesi ve AB'yi ilk iklim nötr anararası yapması hedefi doğrultusunda üye ülkelerin ve AB kurumlarının gerekli olan tüm tedbirleri alması bekleniyor. Aynı zamanda, AB'nin iklim değişikliği ve çevre konusundaki önlemleri, emisyon hedefleri, Paris İklim Anlaşması kapsamındaki taahhütlere uyum konularında raporlar hazırlaması ve bilimsel tavsiyelerde bulunması bekle-

nen bilim insanlarından oluşan bağımsız bir 'Avrupa Bilimsel Danışma Kurulu' kurulacak. AB Komisyonu, 2040 yılı emisyon düşürme hedefleri konusunda çeşitli yasal düzenleme teklifleri hazırlayacak.

Bazı sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli bulunmayan ama oldukça önemli bir adım olan yasanın iklim krizi ile mücadeleye ne kadar katkı sağlayacağı zaman içinde belli olacak.

Tüm dünyayı olduğu gibi Akdeniz havzasında bulunan ülkemizi de çok fazla etkileyen iklim krizinin sonucu olarak ormanların yok edilmesi, su kaynaklarının azalması, iklim değişikliğinin insan ve doğa üzerindeki etkisi, çevrenin kirletilmesi, hava kirliliği, fosil yakıtlar, atık ve çöp olmak üzere gözle gördüğümüz ya da görmediğimiz pek çok sorun çözüm bekliyor. Özellikle son aylarda Marmara Denizi ve İstanbul Boğazı'nda ortaya çıkan müsilaj çevreyle ilgili kaygıların artmasına neden oldu.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Şubat ayında açıklanan 'İklim Değişikliği ile Mücadele Sonuç Bildirgesi'nde iklim kanunu için temel ilke, sorumluluk ve eylemleri içeren kapsamlı bir İklim Değişikliği ile Mücadele Raporu'nu Türkiye Büyük Millet

Meclisi'ne sunulacağı belirtilmişti. Yine sonuç raporuna göre tüm kurumların, sera gazı emisyonlarının azaltımına ve iklim değişikliğine uyum sağlamasına yönelik 2050 Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı uygulamaya konulacak. İklim dostu yatırımların destekleneceği, temiz üretim teknolojilerine yatırım yapan tesisleri ödüllendiren Emisyon Ticaret Sistemi hayata geçirilecek. Kamu ve özel sektörün, iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarına yönelik teşvik ve finansman imkânları geliştirilecek, uluslararası finansman kaynaklarına erişim imkânları arttırılacak. İklim değişikliği konusunda üretilen çalışmaların ve verilerin paydaşlarımızın ve kurumlarımızın erişimine açık olduğu Ulusal İklim Değişikliği Platformu ile bilimsel araştırmaların yapılacağı, politikaların belirleneceği ve takip edileceği Ulusal İklim Değişikliği Araştırma Merkezi kurulacak.

Sonuç raporunda yer alan somut adımlara rağmen; dünyada pek çok ülke çeşitli siyasi partilerin desteği ile iklim krizi ile mücadele konusunda yasal düzenlemeler hazırlarken, henüz Paris Anlaşması'nı imzalamayan ülkemizin iklim değişikliği ve sonuçları ile ilgili yaptığı çalışmalar ne kadar yeterli olacak henüz bilinmiyor. Ancak iklim yasası ile ilgili çalışmaların başlaması oldukça umut verici.

Demokratik, şeffaf, hesap verebilir, sürdürülebilir, içinde yaşadığımız çevreyi koruyacak en önemlisi de sivil toplum kuruluşları, özel sektör, kamu kurumları, üniversiteler ve yerel yönetimlerin katılımı ile ortak akıl ile en geniş kitleyi kapsayıcı bir iklim yasası ile iklim krizine karşı çok hızlı ve kalıcı çözümler üretmek mümkün olacaktır.

Nedim ATILLA

KÜLTÜR VE
LEZZET
YOLCULUĞU

**Roma İmparatoru
Augustus'tan
adını alan
kent, Augsburg. Aynı
zamanda
Mozart'ın ve
Brecht'in evi...**

Avrupa'nın en 'yenilikçi' eski kentinde...

AUGSBURG

Brecht anıldığında akla ilk gelen Epik Tiyatro kavramı ve bu kavramla ilişkili bir takım

tanımlamalardır, özdeşleşme yerine, yabancılaştırma; duygu yerine, akıl; büyüleyen

yerine anlatan bir tiyatro... Girişe aldığım dört satır da bu türden değil mi? Augsburg sokaklarında dolaşırken karşılaştığımız beş kıtadan gelmiş gençler sanki Bertolt Brecht'i doğrulamaya çalışır gibiydiler... Sanki

Her insan kendi adasında yaşar,
Takırdatarak dişlerini ya da terleyerek.
Her insan kendi dilinde konuşur,
Ve hiç kimse anlamaz ne söylediğini...

epik bir tiyatronun oyuncularını ile karşı karşıya idik... Çünkü burası Brecht'in evine, Mozart'ın evine ev sahipliği yapan bir kent...

Augsburg, Avrupa'nın en eski kentlerinden ama Almanya'nın en eski kenti. Şehrin adı MÖ 15. yüzyıl-

da Roma imparatoru Augustus'un askeri üst olarak kullandığı yerleşim merkezi alan Augusta Vindelicorum'dan gelir. Şehir, MÖ 1. yüzyılda Romalı İmparator Augustus hükümdarlığı altında kurulmuştur ve 400 yılı aşkın bir süre

Augsburg'da yaşam ne tekdüze ne de stresli... Bayern Alpleri'ne yakınlığı, çevredeki pek çok göl, nehir, ormanları ve tarihi eserleri nedeniyle Almanya'nın önemli tatil ve seyahat merkezleri arasında.

boyunca Roma İmparatorluğu'nda bir eyalet başkenti olmuştur.

Aslında kentin yenilikçi tavrı 16. yüzyılın sonuna kadar gidiyor. Burası Hristiyanlığın da kendini yenilediği kent. Augsburg Barış Antlaşması, 1555 yılında Luther'in Protestanlık mezhebinin dolaylı olarak, Katolik mezhebinden ayrıldığı antlaşmadır. Barış Antlaşması, Kutsal Roma İmparatoru V. Charles ve karşıtları arasında 25 Eylül 1555 tarihinde bu şehirde imzalandı. Bu antlaşmayla Alman prenslerinin Luteranizm ve Katoliklik arasında istediklerini seçmelerine olanak tanındı. Ayrıca antlaşma ile birlikte isteyen ailelerin, istedikleri dinin

hâkim olduğu bölgeye yerleşme hakları olduğu bir dönem başlamış oldu. Her 8 Ağustos günü Augsburg Barış Bayramı olarak kutlanıyor. 8 Ağustos günü şehrin resmî tatilidir ve bu özelliği ile Almanya'da tekmiş...

Protestanlık ile birlikte, imparatorun hakiyetine taraftar olmayan prensler arasında ve bilhassa Almanya, İsviçre, Danimarka, Baltık kıyıları ve kısmen de Fransa'da yaygınlaştı. Bu bölgelerde Katolik kilisesinin mallarına el konuldu, prensler zenginleşti.

Augsburg bugün 300 bin yakın nüfusuyla Bavyera Eyaleti'nin üçüncü büyük kenti. Geçen yıl (2020) başında Almanya Turizm Buluşması'na Münih ile birlikte ev sahipliği yaptı. Augsburg, Bavyera başkenti olan Münih'e hızlı trenle yarım saat uzaklıkta. Tabii ki kentin tek özelliği Münih'e yakınlığı değil... Almanya için orta büyüklükte sayılan Augsburg'da yaşam ne küçük şehirlerdeki gibi tekdüze ne de büyük şehirlerdeki gibi karmaşık ve stresli. Kent Bayern Alpleri'ne yakınlığı, çevredeki pek çok göl, nehir, ormanları ve tarihi eserleri nedeniyle Almanya'nın önemli tatil ve seyahat merkezlerinden biri sayılıyor

MÖ 15 yıllarında kurulan kent kilometrelerce uzanan ormanlara, Wertach ve Lech nehirlerinin kıyısındaki harika parklara ve düzenli bisiklet yollarına sahip. Augsburg'da Almanya'nın önemli kimya, tekstil, motor ve makina fabrikaları da bulunuyor.

Şehir merkezindeki barlar ve cafeler, Augsburg insanının cana yakın karakteri ve konut kiralının makul seviyelerde olması gibi faktörler öğrencilerin yüksek öğrenimde bu kenti tercih etmelerinde önemli rol oynuyor.

Augsburg en görkemli günlerini zengin tüccar ailelerinin para muameleleri sayesinde 15. ve 16. yüzyıllarda yaşadı. Rudolph Diesel'in geliştirdiği dizel motoruna "nasıl çalışması gerektiği" Augsburg'da öğretildi.

Şehir mimarisinde dünyanın ilk isimlerinden biri olarak kabul edilen Fugger de buralıdır. Bugün bile yıllık daire kiralının sadece 88 cent olduğu dünyanın en eski sosyal konut projesi olan "Fuggerei" buradadır. Fuggerei binasında sanki bir epik tiyatro oynuyor gibi karşınıza çıkan Bay Jacop Fugger'le karşılaşmak hatta birlikte fotoğraf çekirmek bile olası. Bay Fugger'in günümüzdeki kopyası ile elbette!

Augsburg en görkemli günlerini hem ticari konumundan hem de Welser ve Fugger aileleri gibi şehrin zengin tüccar ailelerinin para muameleleri sayesinde 15'inci ve 16'ncı yüzyıllarda yaşamış... O zamanlarda Augsburg dünyanın önde gelen metropoliten şehirleri arasında gösteriliyormuş. Bugün bile tarihi eski şehir bu ihtişamlı zamanları yansıtmakta ve temsil etmektedir. Özellikle görülmesi gereken yerler arasında tarihi Maximilianstrasse Sokağı boyunca uzanan saraylar, meşhur Rokoko yemek

salonuyla meşhur Schaezler Sarayı, belediye mimarı Elias Holl tarafından inşa edilen Altın Salonlu Rönesans Belediye Binası, görkemli kiliseler yer alıyor. Augsburglu zanaatkarların sayısız işi bugün hala şehrin

modern bir müze konseptinde yenilenmiş tarihi oda takımlarına sahip Maximilian Müzesi gibi belli başlı müzelerinde sergileniyor.

Augsburg şehrinin iki anıt evi çok meşhur: Mozart Evi ve Brecht Evi. Wolfgang Amadeus'un babası Leopold Mozart, 14 Kasım 1719 tarihinde Frauentostrasse Sokağı 30 numarada bulunan Mozart Evi'nde dünyaya gelmiştir. Leopold oğlunun müzik kabiliyetini keşfeden kişi olmuştur ve ömrü boyunca oğlunun müzik hocalığını, tek başına eğitmenliğini ve seyahatlerinin de tertiplenmesini üstlenmiştir. Audio-guide'lar sizi daha yeni dekore edilmiş Mozart müzesinde gezintiye çıkarıyor. Mozart'ın besteleri eşliğinde tabii ki...

Augsburg bugün yaklaşık 275 bin nüfusuy-

la hem modern bir üniversite şehri ve sanayi merkezi, hem de Bavyera Eyaleti'nin en önemli iktisadi ve ticari yerleşim yerlerinden birisi. En gelişmiş bilgisayar teknolojilerini ve elektronik eşyaları üreten dünya çapında üne sahip şirketlerin merkezleri bu şehirde bulunmaktadır. Rudolph Diesel tarafından geliştirilen dizel motoruna "nasıl çalışması gerektiği" Augsburg'da öğretildi. Bugün bunu MAN Müzesi'nde görmek mümkün...

Augsburg'un kardeş şehirleri arasında Japonya'da Nagahama ve Amagasaki, Amerika Birleşik Devletleri'nde Dayton, Fransa'da Bourges, Çekya'da Liberec, Çin'de Jinan ve İskoçya'da Inverness bulunmaktadır.

Şehrin, Intercity-Express, Intercity ve Eurocity trenleri tarafından sağlanan çok iyi bağlantıları sayesinde ortaya çıkan mükemmel ulaşım imkanları en kısa zamanda Almanya'nın en büyük şehirlerinden Augsburg'a ulaşımı mümkün kılmaktadır. Augsburg'da lüks otellerden mütevazı misafirhanelere kadar her türlü konaklama imkanı mevcut...

Augsburg'daki restoranlar, uluslararası niteliğe sahip birinci sınıf restoranlardan Schwaben mutfağına has spesiyalleri sunan restoranlara kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır.

Mutfakta bir iş kadını

SELİN AYDIN

İzmirli genç iş kadını Selin Aydın, asıl işi olan insan kaynakları danışmanlığının yanında lezzete düşkünlüğünü ve mutfaktaki hünerlerini de hep hayalini kurduğu yeni bir iş alanına taşımaya hazırlanıyor. Hayalindeki gibi bir İtalyan restoranı açmayı planlayan ve bununla ilgili çalışmalar yapan Aydın, pizza ve makarna menülerini de araştırıyor.

İzmirli bir ailenin kızı olarak 1990 yılında dünyaya gelen Selin Aydın, 2011 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun olduktan sonra kurumsal firmaların insan kaynakları departmanında çalıştı. Profesyonel iş hayatını insan kaynakları danışmanlık şirketlerinde sürdüren Selin Aydın, 2015 yılında Atalante Danışmanlık ve Eğitim Hizmetleri adıyla kendi firmasını kurdu. 2017 yılına kadar yabancı müşterilerine restoran alanında personel, eğitim ve yönetim danışmanlığı verdi. Ege İş Kadınları Derneği'nin (EGİKAD) Yönetim Kurulu Üyesi de olan Selin Aydın, bu çatı altında birçok seminer ve çalışmaya imza attı.

Selin Aydın 2017 yılında evlenip 2018 yılında da anne olunca evle ilgili sorumlulukları arttığı için restoranlara verdiği danışmanlık hizmetlerini sonlandırıp kendi firmasında insan kaynaklarıyla ilgili işine devam ettiğini anlatırken sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bir yandan iş yaşamına devam ederken mutfak da hep hayatımdaydı. İnsan kaynakları alanında danışmanlık verdiğim değerli iş ortaklarım sayesinde mutfığa ilgim arttı. Bu konuda alaylıyım, özel bir eğitim almadım. Eşim Onur ve oğlum Toprak'ın şefiydim aslında. Evde çok yemek yaptım. Gezmeyi ve dünya mutfaklarını seviyorum. Kendi mutfığımız Türk mutfağını seviyorum, yöresel tatları seviyorum. Yemek seçmem. Tatmayı ve damak tadımı geliştirmeyi seviyorum. Ailece ziyaret ettiğimiz Paris, Belgrad ve Dubai'de buraların mutfaklarını da inceleme imkanım oldu. İtalyan, Belgrad ve Sırbistan tatlarını da seviyorum. Pandemiden sonra ziyaret etmek, deneyimlerinden yararlan-

mak istediğim ülkeler var.”

Masterchef deneyimi

Pandemi sürecinde krizi fırsata çevirerek mutfağa ağırlık verdiğini, sosyal medyadan tarifler ve yemek paylaşımları yaptığını dile getiren Selin Aydın, bir de Masterchef deneyimi yaşadı. Aydın, “Hayalim tabii ki değişik ülkelerde mutfak eğitimi alıp İzmir’de muhteşem tatlar sunacağım bir restoran açmaktı. 2020 yılında TV 8’de yayınlanan Masterchef yarışmasına başvurdum. Eleme süreci inanılmaz keyifli geçti, 16 kişinin yarıştığı ana kadroya dahil oldum. Aslında iyi gidiyordu ama oğlum henüz 1,5 yaşındaydı ve evdeki işler ağır basınca kendi isteğimle veda etmek zorunda kaldım. Birbirinden değerli şeflerin karşısında olmak ve onlardan eğitim almak benim için çok büyük gurur. Yarışmada tüm İzmirliğin desteğini arkamda hissetmek beni güçlü kıldı. Mutfaktan vazgeçmeyeceğim” diye konuştu.

Televizyonun güçlü etkisi olduğunu ve insanların kendisini daha iyi ifade etmesine olanak sağladığını dile getiren Selin Aydın, “Yarışmadan çıktıktan sonra hayatıma devam ettim. Ama elbette değişiklikler oldu. Şu anda Talu Çiftliği’nin marka yüzüyüm, Süt Perisiyim.

Onlarla birlikte süt ve et üzerine tarifler, marka tanıtımı yapıyoruz. Bu sayfalarda paylaştığım tariflerimi ayrıca Talu Çiftliği ile birlikte çıkardığımız yemek dergisinde de yayınlıyoruz” dedi.

Patiseriye niyet, İtalyan’a kısmet

Hayalini hep kurduğu restoranı nihayet hayata geçirmeye hazırlandığını belirten Aydın, şu bilgileri verdi: “Aslında benim düşüncem patiseri üzerineydi. Tatlı ve pasta ağırlıklı... Ancak ilerleyen süreçte sektöre İtalyan restoranı ile adım atmanın daha uygun olduğunu gördüm. Restoran tarzı ve yerleşiminin nasıl olacağı yönündeki çalışmalarımı sürdürürken bir yandan da pizza ve makarna çeşitleri üzerine araştırmalar yapmaya başladım. Çok yakında iyi bir ekiple Mavişehir’de birbirinden güzel İtalyan lezzetlerini sunacağımız restoranımızı açacağımızı söyleyebilirim. Paket servisimiz de çok aktif olacak. Çünkü burada harika bir yerleşim var, özellikle de İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi’ne hitap edebileceğiz. Yaz dönemini restoranın hazırlığı ile değerlendireceğiz. Tatil sezonu bitince İzmirliyi Avrupa’ya aratmayan kalitede bir mekanla karşılamış olacağız. Önümüzdeki süreçte de markamızı geliştirip yeni mekanlarla destekleyeceğiz” ifadelerini kullandı.

FRAMBUAZLI TRİLEÇE

MALZEMELER/KEK İÇİN

- 6 adet yumurta
- 300 g. toz şeker
- 1 paket vanilya
- 1 paket kabartma tozu

ŞERBET İÇİN: 1 litre süt, 500 g. krema, ½ bardak toz şeker

ÜZERİ İÇİN: 300 g. frambuaz, 3 yemek kaşığı toz şeker, 1 yemek kaşığı mısır nişastası, 1 çay bardağı su

HAZIRLANIŞI: Yumurtaların sarılarını ve beyazlarını ayrı kaselere alalım. Sarıların üzerine şeker ekleyip mikser ile iyice çırpalım. Beyazlarını bir tutam tuz ile temiz ve kuru mikser ucunu kullanarak kar haline gelene kadar çırpalım.

Ayrı bir kasede kuru malzemeleri ekleyerek karıştıralım ve ardından yumurta sarılarını ekleyelim ve hafifçe çırpalım. Yumurta aklarını söndürmeden spatula ile yavaş yavaş karıştırarak ekleyelim ve karışımı yağlanmış fırın kabına dökerek spatula

ile düzleştirelim. Önceden 160 santigrat derecede ısıtılmış fırında 40-45 dakika pişirelim.

Şerbeti için, önceden kaynatıp soğumaya bıraktığımız Jersey sütümüzü toz şeker ve krema ile derin bir kaptaki eriyene kadar karıştırarak ısıtalım ve kaynatmadan ateşten alalım, soğumaya bırakalım. Fırından çıkan keki karelere bölelim ve üzerine süt şerbetini gezdirelim. Sütü çekene kadar bekletelim.

Üzeri için, frambuazları blender ile çekip bir sos tenceresine alalım, şeker ekleyelim ve şeker eriyene kadar ocakta pişirelim. Nişastayı su ile eritip frambuaza ekleyelim, koyulaşmaya başlayınca ocaktan alalım ve soğutalım. Tatlının üzerine sosla kaplayalım ve meyve ile süsleyerek servis yapalım.

İNCİRLİ MUHALLEBİ

MALZEMELER

● 1 litre süt ● 1 yumurta sarısı ● 1 su bardağı şeker ● 3 yemek kaşığı un ● 2 yemek kaşığı buğday nişastası ● 1 yemek kaşığı tereyağı ● 10-12 adet kuru incir ● 1 tatlı kaşığı tarçın

ÜZERİ İÇİN

İncir, tarçın, ceviz

HAZIRLANIŞI

Önceden kaynatıp soğumaya bıraktığımız Jersey sütümüzü tencereye alıp yumurta sarısı, şeker, un ve nişasta ekleyerek çırpalım. Karışımı ocağa alıp karıştırmaya devam ederek pişirelim. Fokurdamaya başlayan muhallebimize tereyağı ekleyip çırpmaya devam edelim. Pişen muhallebimizi bir kenarda soğumaya bırakalım.

Kuru incirlerimizi küp küp doğrayalım ve 1 bardak ılık suyun içinde 30 dakika bekletelim. Soğuyan muhallebimize suyunu süzdüğümüz inciri, tarçını ve rondodan geçirdiğimiz cevizlerimizi ekleyelim. Mikser ile 2-3 dakika çırpalım.

Hazır olan karışımı sunum kaselerine dökelim ve 1-2 saat buzdolabında dinlendirdikten sonra üzerini tarçın ve incirle süsleyerek servis edelim.

MEYVELİ İRMİK RÜYASI

MALZEMELER

● 1 litre süt ● 8 yemek kaşığı irmik ● 16 yemek kaşığı toz şeker ● 5-6 damla portakal suyu ● 1 portakal kabuğu rendesi

SOSU İÇİN

4 yemek kaşığı pudra şekeri, 3 yemek kaşığı portakal suyu, 1 yemek kaşığı karadut, 1 yemek kaşığı frambuaz

HAZIRLANIŞI

Önceden kaynatıp soğumaya bıraktığımız Jersey sütünü bir tencereye alalım, irmik ve şeker ekleyip karıştırarak pişirelim. Kaynayınca portakal kabuğu rendesi ve suyunu ekleyip kenara alalım.

Kullanacağımız kasenin içini iyice ıslatıp irmik tatlısını içine dökelim ve buzdolabında 3-4 saat bekletelim. Pudra şekeri ve portakal suyunu iyice çırparak glazür yapalım ve içine 1 yemek kaşığı karadut ile frambuaz ekleyelim, iyice karıştıralım.

Bu karışımı hazır olan irmik tatlımızın üzerine dökelim. Süslemek için üzerine frambuaz ve karadut koyalım.

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

Bilgi ve Katılım: Hüseyin DOĞAN Tel: 0232 376 71 76 / 226 www.iaosb.org.tr hdogan@iaosb.org.tr

Yüksek Devir Parça Boyama Makineleri

